JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: N4106 Zemědělská specializace
Studijní obor: Pozemkové úpravy a převody nemovitostí
Katedra: Krajinného managementu
Vedoucí katedry: doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Revitalizace městské zeleně v podobě jedlého komunitního sadu

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jana Moravcová Ph. D.
Autor diplomové práce: Bc. Veronika Hosnedlová

České Budějovice, 2019

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Zemědělská fakulta
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Bc. Veronika HOSNEDLOVÁ**
Osobní číslo:	**Z17059**
Studijní program:	**N4106 Zemědělská specializace**
Studijní obor:	**Pozemkové úpravy a převody nemovitostí**
Název tématu:	**Návrh revitalizace veřejné zeleně v podobě jedlého komunitního sadu**
Zadávající katedra:	**Katedra krajinného managementu**

Zásady pro vypracování:

Teoretická část.
Popis jednotlivých forem zeleně.
Využití zeleně v obcích a ve volné krajině.
Možnosti hodnocení kvality zeleně.
Možnosti revitalizace zeleně v intravilánu a extravilánu.
Využití zeleně v městských komunitách.
Praktická část.
Výběr vhodného území pro provedení revitalizačního zásahu na zeleni.
Charakteristika zvolené lokality.
Popis jednotlivých prvků zeleně ve zvolené lokalitě.
Návrh revitalizačních opatření.
Vyhodnocení změn po revitalizačním zásahu.
Porovnání získaných výsledků se zahraničím.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Rozsah pracovní zprávy: **50 stran textu**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČÚOP. 1994. Metodika mapování přírody a krajiny. Praha: Český ústav ochrany přírody. .
DOLEŽAL, P., PAVLÍK, M., STŘÍTECKÝ, L., DUMBROVSKÝ, M., MARTÉNEK, J. 2017. Metodický návod k provádění pozemkových úprav. Praha: Ministerstvo zemědělství - Ústřední pozemkový úřad. 173 s. .
LÖW, J., MÍCHAL, I. 2003. Krajinný ráz. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce. 551 s. ISBN 80-86386-27-9. .
MADĚRA, P., ZIMOVÁ, E. (Eds). 2005. Metodické postupy projektování lokálního ÚSES. Brno: Ústav lesnické botaniky, dendrologie a typologie LDF MZLU v Brně a Löw a spol. 277 s. .
PELLANTOVÁ, J. 1994. Metodika mapování krajiny pro potřeby ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona ČNR 114/92 Sb. Praha: Český ústav ochrany přírody. 34 s. .
SKLENIČKA, P. 2003. Základy krajinného plánování. Praha: Naděžda Skleničková. 321 s. ISBN 80-903206-1-9. .
Časopisy Landscape and Urban Planning, Land Use Policy, Landcape Ecology, Urbanismus, Pozemkové úpravy.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jana Moravcová, Ph.D.**
Katedra krajinného managementu

Datum zadání diplomové práce: **19. března 2018**

Termín odevzdání diplomové práce: **15. dubna 2019**

prof. Ing. Miloslav Soch, CSc., dr. h. c.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentská 1668, 370 05 České Budějovice

doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 19. března 2018

Prohlášení autora diplomové práce

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

……. …….

Datum Podpis studenta

Poděkování

Velké díky při tvorbě diplomové práce patří paní doktorce Janě Moravcové, za věnování svého času na vedení a konstruktivní rady. Taktéž bych chtěla poděkovat rodině a kamarádům, bez nichž by tato práce nikdy nevznikla.

Abstrakt

Diplomová práce v literární rešerši pojednává o veřejné zeleni, jejím dělením, formách, funkci, ochraně a revitalizaci. Rešerše pojednává o zeleni jako o nedílné každodenní součásti našeho lidského života, kterou je nutné neničit kvůli jakémukoli vývoji a v největší možní míře ji zachovávat, upravovat a nově vytvářet. Cílem práce je návrh ideové revitalizační studie zeleně v Blatné. Pro tuto činnost byly použity poznatky z literární rešerše a taktéž množství poznatků o městu a řešené lokalitě. Díky této práci bylo možné zjistit historii a současný stav území a navrhnout revitalizaci s ohledem na tyto znalosti. Navržená revitalizace vybrané lokality zeleně je vytvořena tak, aby plocha integrovala a splňovala požadavky místní komunity jak z pohledu nutného parkování, tak z pohledu zachování zeleně. Revitalizovaná plocha reflektuje moderní pojetí přírodní tvorby veřejné zeleně s jejím funkčním využitím v podobě jedlých dřevin a bylin.

Klíčová slova: krajina, veřejná zeleň, komunitní zahrady, revitalizace veřejné zeleně

Abstract

This thesis deals with the public greenery, its division, forms, function, protection and revitalization. Public green is displayed, in this thesis, as an integral part of our everyday life, which is necessary to protect and avoid its destruction due to any development and which is necessary to preserve, maintaine and rebuilt as much as possible. The aim of this thesis is to design a revitalisation study of public greenery in Blatná. For this purpose, were used findings from all various literature sources and also knowledge about the town and the location which is solved in this thesis. Thanks to this work it was possible to gather information about the history and present state of the territory and suggest revitalization based on this knowledge. The designed revitalization of the selected locality is designed so that the area integrates and fulfils the requirements of the local community, both in terms of necessary parking and preservation of greenery. The revitalized area reflects the modern concept of the natural creation of public greenery with its functional use in the form of edible trees and herbs.

Keywords: landscape, public greenery, community gardens, revitalization of public greenery

OBSAH

1 ÚVOD 10
2 CÍL PRÁCE 11
3 LITERÁRNÍ REŠERŠE 12
3.1 ZELEŇ 12
3.2 KOSTRA SYSTÉMU ZELENĚ 13
3.2.1 Zeleň v zastavěném území 13
3.2.2 Zeleň v nezastavěném území 15
3.3 VEŘEJNÁ ZELEŇ 16
3.4 PLOCHY VEŘEJNÉ ZELENĚ 18
3.4.1 Plochy velkého měřítka 18
3.4.2 Plochy středního měřítka 18
3.4.3 Plochy malého měřítka 18
3.5 FORMY VEŘEJNÉ ZELENĚ 19
3.5.1 Soukromá zeleň 19
3.5.2 Rekreační zeleň 19
3.5.3 Zahradní osady a zahrádkářské kolonie 19
3.5.4 Sídlištní zeleň 19
3.5.5 Liniová zeleň 20
3.5.6 Stromořadí a aleje 20
3.5.7 Lesoparky 20
3.5.8 Zahrady 21
3.5.9 Předzahrádky a uliční zeleň 21
3.5.10 Záhony 21
3.5.11 Trávníky 22
3.5.12 Parky 22
3.5.13 Venkovská zeleň 22
3.5.14 Hřbitovy 23
3.5.15 Hluchá zeleň 23

3.6 VYUŽITÍ FOREM ZELENĚ 23
3.6.1 Zeleň obytných souborů 23
3.6.2 Zeleň kulturních a školních zařízení 24
3.6.3 Zeleň sportovních areálů 24
3.6.4 Zeleň zdravotnických zařízení 24
3.6.5 Zeleň ostatní občanské vybavenosti 24
3.6.6 Zeleň dopravních staveb 24
3.6.7 Zeleň průmyslových areálů 25
3.6.8 Zeleň vodotečí a vodních ploch 25
3.7 FUNKCE ZELENĚ 25
3.7.1 Krajinotvorná funkce 25
3.7.2 Klimatologická funkce 26
3.7.3 Půdoochranná funkce 27
3.7.4 Vodohospodářská funkce 27
3.7.5 Zdravotní/ hygienická funkce (ochranná funkce) 28
3.7.6 Rekreační funkce 30
3.7.7 Estetická funkce 31
3.8 KOMUNITNÍ PLOCHY ZELENĚ 31
3.9 REVITALIZACE A TVORBA VEŘEJNÉ ZELENĚ 33
3.10 PROVÁZANOST VEŘEJNÉ ZELENĚ, ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ A LEGISLATIVY 36
3.11 PODKLADY PRO ÚZEMNÍ ŘEŠENÍ ZELENĚ 39
3.11.1 Pasport zeleně 39
3.11.2 Územní studie 41
3.11.3 Krajinný plán 42
3.12 HODNOCENÍ ZELENĚ 44
3.13 OCHRANA ZELENĚ 46
3.14 TRENDY VÝVOJE VEŘEJNÉ ZELENĚ 46
4 METODIKA 48
4.1 MATERIÁL 48
4.2 METODY 52

4.2.1 Metodika hodnocení zeleně ... 52
4.2.2 Metodika dendrologického průzkumu ... 52
4.2.3 Koncepce ideové revitalizace ... 53
4.2.4 Koncept parkovacích míst ... 54
4.2.5 Koncept skladby dřevin ... 54
4.2.6 Metodika tvorby položkového rozpočtu ... 54
5 VÝSLEDKY ... 55
5.1 ANALÝZA PŘÍRODNÍCH PODMÍNEK ÚZEMÍ ... 55
5.1.1 Geomorfologie ... 55
5.1.2 Reliéf ... 55
5.1.3 Geologie ... 56
5.1.4 Pedologie ... 57
5.1.5 Hydrologie ... 57
5.1.6 Klimatické podmínky ... 57
5.1.7 Fytogeografické členění ... 58
5.1.8 Biogeografické členění ... 58
5.2 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ ... 58
5.2.1 Analýza širších územních vztahů ... 59
5.2.2 Lokalizace řešeného území ... 60
5.2.3 Rozbor stavu sídelní struktury ... 60
5.2.4 Urbanismus ... 61
5.2.5 Krajina ... 63
5.2.6 Městská zeleň ... 64
5.2.7 Doprava, cestní síť a analýza pěších vztahů ... 66
5.2.8 Občanská vybavenost ... 67
5.3 HISTORICKÝ VÝVOJ ... 68
5.4 SOUČASNÝ STAV ... 77
5.5 STRATEGICKÉ A ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY ... 78
5.5.1 Strategie Blatné ... 78

5.5.2 Územní plán Blatné ... 78
5.5.3 Prostorové regulace ... 78
5.6 VYHODNOCENÍ STÁVAJÍCÍCH PRVKŮ LOKALITY A NÁVRHOVÁ ČÁST ... 80
5.6.1 Hodnocení veřejné zeleně řešené lokality ... 80
5.6.2 Dendrologický průzkum lokality ... 81
5.6.3 Průzkum potřebnosti parkovacích míst ... 84
5.6.4 Průzkum návrhu skladby dřevin ... 86
5.6.5 Prostorové členění ... 87
5.6.6 Materiál a prvky mobiliáře ... 87
5.6.7 Osazovací materiál a rozmístění prvků ... 96
5.6.8 Inspirace ... 100
5.7 PLÁN REVITALIZACE ZELENĚ (HARMONOGRAM PRACÍ) ... 101
5.7.1 Přípravná fáze ... 101
5.7.2 Fáze realizace cest a částečné výsadby zeleně ... 102
5.7.3 Fáze realizace „Koruny“ a konečná výsadba ... 103
5.7.4 Fáze dokončovací ... 103
5.7.5 Položkový rozpočet ... 104
6 DISKUSE ... 109
6.1 Komunitní sad Bratislava ... 109
6.2 Komunitní sad Vancouver ... 110
7 ZÁVĚR ... 112
8 LITERATURA ... 115
9 PŘÍLOHY ... 127

1 ÚVOD

Spojení člověka s přírodou je jedním z charakteristických rysů vývoje společnosti. Příroda se od pradávna využívala jak pro její hospodářskou, tak pro její kulturní funkci. Zeleň, parky a zahrady společně s jejich využitím se ovšem v průběhu historie lidstva měnily. V období antiky vznikaly obytné dvory pro domácí denní i noční život. Středověk představoval zahrady duchovní a klášterní a rozvíjel dělení zahrad v duchu její užitnosti. Období renesance představovalo velký význam v rozvoji veřejné zeleně. V tomto období se zahrady budují u šlechtických sídel v podobě parků a zámeckých zahrad. V měšťanské zástavbě vznikají zahrádky pro potěšení, bylinné zahrádky pro pěstování a drobná zeleň v blízkosti jednotlivých obydlí. Tento rozmach přechodu zahrad do okolní krajiny prohloubila především doba baroka. V tomto období zde byla patrná značná osovost, která přestala být moderní v období romantismu. Vznikají uměle udělaná romantická zákoutí s poustevnami a zříceninami i minarety. Pozdější doba nám přinesla vědomosti z anglického krajinářství a jeho čerpání ze symbolů a vzorů přírody. Krajinářské zahrady či parky v polovině minulého století byly základním a nejvýznamnějším prvkem zahradnické tvorby. Tyto aspekty připravily základní chápání zeleně tak, jak ji chápeme nyní my. Nyní se na světě vyvíjí trend přírodních zahrad a zeleně, zahrad komunitních a permakulturních. Tyto zelené prostory vychází z trendu navrácení zeleně z části přírodě a taktéž z trendu minimalizace chemických látek a minimalizace zásahů do revitalizovaných míst. Snažíme se o maximalizaci zachycení vody v zahradách a zvýšení biodiverzity.

Veřejná zeleň je fenoménem urbanizovaného prostředí. Má nezastupitelnou úlohu ve všech formách sídelních struktur, vstupuje do městské zástavby z volné krajiny a zajišťuje její propojení s architekturou a prostředím, které si člověk přivlastnil ke svému žití. Veřejná zeleň tak představuje významný prvek v obrazu měst.

2 CÍL PRÁCE

Cílem této diplomové práce je poukázat na různé druhy zeleně, jejich funkční využití a popis jednotlivých druhů. Dále je popisováno její hodnocení, důležité dokumenty pro územní řešení zeleně a následně tvorba a revitalizace zeleně. Hlavním záměrem je vytvoření ideové studie revitalizace nevyužité zeleně ve městě Blatná, která má vysoký potenciál pozitivního vlivu na obyvatele a návštěvníky, kteří s navrhovanou zelení přijdou do styku. Vytvořením sadu, který nedaleko návrhu revitalizovaného místa dříve stál, poukazuji na zachování tradičních hodnot krajiny, zachování krajinného rázu a paměti krajiny. Přídomkem „komunitní“ chci vyjádřit zájem a názor veřejnosti a místní komunity na charakteru budoucího jedlého sadu.

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

Literární rešerše popisuje znalosti v oblasti řešeného tématu diplomové práce.

3.1 ZELEŇ

„Člověk přírodu poznává, prakticky ovládá a podřizuje ji svým cílům a potřebám“ (ANZENBACHER, 2004).

Krajinu záměrně navrženou a vytvořenou člověkem, v obcích a městech obecně nazýváme zelení (UNESCO, 2008). Ta je jednou z hlavních složek urbanistické struktury městského prostředí. Zvyšuje její atraktivitu, reprezentativnost, dotváří celkové prostředí, člení prostor a podporuje mentální klid a tvořivost (SOJKOVÁ a kol., 2015).

Zeleň jako taková není nikde právně zakotvena, a to ani ve stavebním zákoně (183/2006 Sb.) a jeho prováděcích vyhláškách. Lze ji tedy definovat jako vymezené území s prvky přirozeně vzniklým, nebo lidmi založenými tak, aby splňovaly krajinářské a architektonické zásady (VOREL, 2006) nebo ji můžeme charakterizovat jako soubor prvků, záměrně založený, dle principů krajinářské tvorby (SOJKOVÁ a kol., 2015). Zákon o ochraně přírody a krajiny (114/1992 Sb.) definuje zeleň jako krajinu. Nerozlišuje mezi volnou krajinou a krajinou města (zelení, veřejnou zelení). Dle tohoto zákona je krajina část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, která je tvořena ekosystémy a civilizačními prvky (114/1992 Sb.). Rozdělení krajiny a zeleně se taktéž neuplatňuje v odborných publikacích (PAUKNEROVÁ, GIBAS, 2015). Takto lze tedy společně hovořit i o krajině městské, urbanizované a o krajině volné (VOREL a kol., 2011). Zeleň taktéž definuje Česká státní norma (ČSN 83 9001,1999) jako území, které je v územním plánu rovnocenné stejně jako například území dopravy a bydlení. ČSN rozděluje zeleň na zeleň s hlavní funkcí a s funkcí doplňkovou. Jediný účel zeleně s hlavní funkcí je existence jako taková. Zeleň s doplňkovou funkcí je vytvářena za účelem doplnění plochy, která má jiný prvotní účel než funkci zeleně, například plocha travního parteru před obytným domem.

Prvky zeleně mohou být živé nebo neživé, které dále dělíme na přírodní a umělé. Živé jsou stromy, trávníky, květiny, keře, byliny a mezi neživé řadíme kameny, vodu, terén,

cesty, stavební prvky a mobiliář – lavičky, osvětlení, sochy, odpadkové koše, stolky (VOREL, 2006).

V současnosti je zeleň nedílnou součástí veřejných prostorů ve městě, která je vnímána a posuzována veřejností v rámci jejího zastoupení a kvality (KUPKA, 2006). Zeleň je celkově hodnocena jako důležitý stabilizační prvek pro rozvoj měst (BARTH, 1987) a je prvkem zhodnocujícím kvalitu a cenu bydlení ve městech a obcích (KUPKA, 2006). Může přispívat k harmonickému propojení vzájemně nepropojených architektonických celků a objektů. Na rozdíl od staveb prochází zeleň v důsledku času zásadními změnami. Prvky zeleně narůstají, dosahují své optimální velikosti, stárnou a umírají. Svou proměnlivostí vytvářejí významnou protiváhu konstantní hmotě staveb a vznikají předpoklady pro zvýšení estetického účinku a celkové přitažlivosti celého prostoru (VOREL, 2006).

Klíčová otázka je v podobě stanovení hranic, mezi městskou veřejnou zelení, venkovskou zelení a zelení krajinnou. Definování jejich vzájemného rozhraní dokáže následně pomoci při její obnově a údržbě (ŠPOULA, 2010).

3.2 KOSTRA SYSTÉMU ZELENĚ

Systémově pojaté plánování zeleně v zastavěném území a v krajině, pomáhá vytvářet podmínky pro uskutečňování přírodních a sociálně ekonomických procesů jako předpoklad udržitelného využívání území, resp. udržitelného rozvoje. Obecně zeleň můžeme dělit na:

- zeleň v zastavěném území (městská zeleň),
- zeleň v nezastavěném území (krajinná zeleň) (VOREL, 2006).

3.2.1 Zeleň v zastavěném území

Zeleň v zastavěném území taktéž označujeme jako zeleň sídelní, veřejnou či městskou (VOREL a kol., 2011). V zastavěném území měst a obcí je nutné vytvářet hierarchizovaný, vzájemně provázaný a funkční systém zeleně (AOPK, 2016). Základní kostru systému sídelní zeleně lze charakterizovat jako soustavu ploch, linií a významných bodů prostupujících strukturou sídel.

Plochy jsou tvořeny velkými městskými parky a také velkými krajinnými celky zeleně, které se zakusují do měst. Taktéž to mohou být historické zahrady, arboreta, botanické zahrady, rekreační areály a příměstské lesy. Dále do ploch spadají menší útvary zeleně jako parková náměstí, parkově upravené menší plochy, zeleň vnitrobloků, zahrady u rodinných domů a další (VOREL, 2006).

Linie jsou v zastavěných plochách především jako uliční stromořadí, předzahrádky, aleje, liniová zeleň kolem cest a vodních toků, doprovodná zeleň u železnice a jiné (VOREL, 2011).

Významné body se uplatňují především ve venkovském prostoru u sídel (stromy u staveb, na návsi) či v krajině (u božích muk, křižovatek, u křížku). V historických jádrech měst sehrají důležitou roli i jednotlivé stromy nebo jen jeden ponechaný zástupce (strom v proluce, na náměstí, skupinka stromů v ulici, větve naklánějící se nad chodník). Taktéž je možno využít zeleň při bezpečnosti chodců – vysoké stromy při vjezdu do obce, které jsou viditelné již z dálky a řidiči je umožněno se na tuto změnu připravit. Stromy můžeme vysázet v blízkosti přechodů nebo vysázet středové ostrůvky. Tato zeleň musí být ovšem provedena tak, aby neznemožňovala přehled v dopravní situaci a nezhoršovala tak bezpečnost provozu. V místech s vysokou intenzitou zástavby lze využít vertikální zeleně – zeleně na fasádách, konstrukcích a střechách (VOREL, 2006).

Zeleň ve městech vykazuje značné rozdíly v prostorovém uspořádání a jejího množství. Rozdíly jsou mezi jednotlivými městskými částmi. Okraje měst bývají ozeleněny dostatečně, ale centrální část či historické jádro bývá o zeleň často ochuzené. Kvalitní zeleň a vzrostlé stromy bývají ukryty ve vnitroblocích, na nádvořích budov, avšak v ulicích kvalitní stromy a zeleň chybí. K tomuto aspektu se váže především význam daného místa (KUČERA, 2014).

Do zastavěného území nepatří jen městská zeleň ale též **venkovská**. Problematika venkovské zeleně je odlišná především pro její jiné stavební uspořádání, návaznost na okolní krajinu a velikost venkovských sídel. Takové venkovské zastavěné plochy jsou bezprostředně spjaty s okolní zelení a přírodní složky se tak mohou do zastavěného území přímo prolínat. Zeleň na vsích je tak mnohem méně

diverzifikovaná oproti městské zeleni a druhová skladba má tradičnější charakter (VOREL, 2006). Typickým prvkem venkovské zeleně jsou předzahrádky, které mohou mít tradiční podobu ve formě typických květinových výsadeb a typických stromů pro určitý kraj a shodný typ oplocení, či úplně bez něho. Styl předzahrádek vypovídá o vkusu jednotlivých vlastníků a od 20. století jsou zde vidět moderní prvky a pojetí předzahrádek. Významnou roli na venkově hrají velké stromy, které se soustřeďují do středu obcí, ke kostelům, ke hřbitovům, k poutním kaplím, k významným bodům jako jsou křížky, boží muka, a jiná historická a společensky významná místa v obci i krajině (VOREL a kol., 2010). Vzrostlé stromy mohou vyznačovat místa veřejných setkání např. plochy k sezení u restaurací. Druhy těchto stromů se liší podle oblasti – na jižní Moravě to jsou ořešáky (*Juglans*), akáty (*Robinia acacia*) nebo lípy (*Tilia*), na Vysočině jesou to lípy (*Tilia*), javory (*Acer*), jilmy (*Ulmus*) a jabloně (*Malus*) a například na Valašsku slivoně (*Prunus*), jasany (*Fraxinus*) a jeřáby (*Sorbus*). Významný je i pás ovocných stromů, který tvoří lem na rozhraní mezi obcí a volnou, většinou zemědělskou krajinou. Takový lem zachycuje prach z polí, zasazuje zastavěnou část do krajiny a napomáhá ke zpomalení vsaku a odtoku srážkové vody. Mimo zastavěné území převládá zeleň hospodářská a zeleň krajinná (VOREL a kol., 2011).

3.2.2 Zeleň v nezastavěném území

Zeleň v nezastavěném území, čili krajinná zeleň, zahrnuje plochy orné půdy, chmelnic, vinic, plochy sadů, lesů a luk, tedy plochy často hospodářsky využívané. Tyto plochy se pod pojem „zeleň“ v nezastavěném území povětšinou nezahrnují i přesto, že funkci zeleně plní. Struktura hospodářsky využívaných ploch spolu s krajinnou zelení spoluvytváří prostorové uspořádání krajiny a podílí se spolu s reliéfem na jejich charakteru a rázu. Systém krajinné zeleně zahrnuje taktéž plochy, linie a jednotlivé prvky, jejichž hodnota tkví ve vzájemné provázanosti. Krajinná zeleň musí být navrhována se souladem daných předpokladů a to:

- předpoklad pro udržitelné a funkční využití území,
- předpoklad pro uchování a vznik nových hodnot krajiny,
- předpoklad pro rekreaci v krajině,
- předpoklad pro zpomalení a zadržení vody v krajině,

- předpoklad pro prostupnost krajiny,
- předpoklad pro ochranu před větrnou a vodní erozí (VOREL, 2006).

Plochy krajinné zeleně obecně slouží k zachování vzhledu krajiny, k jejímu členění, k zachování krajinného rázu a k obnově přírodních a krajinných hodnot (KUČERA, 2014).

Rozdíl mezi veřejnou městskou zelení a krajinnou zelení tkví v tom, že je krajinná zeleň je často přirozeně vzniklá, na rozdíl od městské zeleně, která je plánovaná, systematicky rozvržená a pravidelně udržovaná. Ovšem i krajinná zeleň může být záměrně založená. A to převážně z důvodů krajinotvorných (stromořadí a aleje převážně kolem cest) a půdoochranných (větrolamy, osázení remízků).

3.3 VEŘEJNÁ ZELEŇ

Veřejná, nebo též často označovaná městská zeleň, která je součástí intravilánu měst, je nedílným prvkem celých městských částí. Objevuje se v podobě parků, sadů, zelených pásů, alejí, taktéž v podobě všech udržovaných zelených ploch, zahrad veřejných a také soukromých a všech dalších člověkem záměrně vytvářených a udržovaných útvarů v urbánním prostředí. Městská zeleň bývá obyčejně navržena krajinářským architektem, zahradním designerem (architektem), krajinářem nebo i zahradníkem (VOREL, 2006).

Veřejná zeleň se začala plně uplatňovat v 19. století, kdy docházelo k velké míře urbanizace. Měšťané začali vnímat celé své město a k jeho architektonickému dotvoření potřebovala být založena veřejná prostranství s množstvím odpovídající zeleně. V této době vznikala městská zeleň převážně v podobě promenád, které patřily v 19. století k veřejnému životu, na základě kterých, vznikla současná podoba městské zeleně (HRUBANOVÁ, 2008). Základem dnešní veřejné zeleně jsou velké městské parky, rekreační areály celoměstského významu, menší plochy jako parčíky, malé parkově upravené plochy, parková náměstí místního významu, ale často pro obyvatele důležitějšího. Dalším významným prvkem veřejné zeleně je uliční zeleň, alej a liniová zeleň cest. Stromořadí, která doprovází hlavní ulice měst, tzv. městské třídy, doplňují zeleň do míst, kde na ní ve větším měřítku mnohdy není místo. Dochází k hierarchizaci

prostoru a veřejná zeleň doprovází všechny urbanistické kompozice v rozdílném způsobu využití (VOREL a kol., 2011).

Veřejná zeleň musí plnit prospěšné funkce pro obyvatele i bez možnosti jejího vlastnictví. Tito lidé chtějí žít ve zdravém prostředí plném zeleně a veřejná zeleň jim tuto funkci nahrazuje. Čím více je lidí v sídlištích, tím více bychom měli mít veřejných ploch zeleně a tím tak přispívat k vyšší návštěvnosti a celospolečenskému využití. Proto jsou centrální části měst a sídlišť tvořeny přístupnou veřejnou zelení, ale plochy se soukromými zahradami a plochy zeleně dostupné pro omezený počet uživatelů, jsou soustředěny do okrajových částí měst (MAREČEK, 1975). Městská zeleň má fungovat jako místo ke komunikaci mezi lidmi, místo vzniku sociálních vazeb a místo, které na nás má pozitivní vliv (PONDĚLIČEK, 2010). Jejím hlavním posláním je zlepšovat životní prostředí, poskytovat obyvatelům možnost vyžití a rekreace (VOREL, 2006), podílí se na vizuální atraktivnosti obrazu města (krajinné scény) a na obytnosti města. Tím vzniká specifický charakter městské krajiny či takzvaný ráz městské krajiny. Jeho hodnota v rámci zeleně tkví v kvalitě přírodních prvků, diverzitě částí městské krajiny a udržitelnosti přírodních procesů (VOREL a kol., 2011). Podle Pondělíčka (2010) by měla veřejná zeleň taktéž zajišťovat oddělení krajiny od urbanizovaného prostoru měst. Tato snaha nemísit přírodu a město a položit mezi ně jasně dané hranice, které přecházejí ve volnou krajinu není často naplněna. Hranicemi města se tak často stávají až dopravní stavby, či průmyslové haly a krajina je tak nenávratně oddělena od měst.

Veřejná zeleň taktéž může být v podobě soukromých zahrad, například u rodinných domů. Tyto zahrady sice slouží převážně soukromým uživatelům (MACKOVIČ, 2013), avšak významně ovlivňují obraz obce, a to za nulové ekonomické náklady pro obec (FINGEROVÁ, 2014).

Všechny tyto plochy zeleně plní ve městě ekologickou, hygienickou, rekreační a prostorovou funkci (mimo jiných) a měly by být součástí systému zeleně (VOREL, 2006).

3.4 PLOCHY VEŘEJNÉ ZELENĚ

Utváření městské zeleně podléhá určitým zásadám. Plochy veřejné zeleně můžeme dělit z pohledu jejich velikosti. Čím menší navrhujeme plochu, tím je důležitější by měl být důraz na kvalitní návrh a realizaci.

3.4.1 Plochy velkého měřítka

Do těchto ploch spadají lesoparky, velké parky, dřívější obory, příměstské parky a plochy, které slouží k celodenní rekreaci a jsou také nazývány jako „plíce obce“. Tyto zelené plochy se často nalézají na okrajích měst, kde mohou vytvářet zelený prstenec, který může pozvolně přecházet do středu měst a navazovat tak na soustavu vnitřní zeleně (PONDĚLÍČEK, 2010). Plochy velkého měřítka zajišťují propojenost intravilánu s extravilánem, tedy zastavěnou plochu obce s volnou krajinou. Velikost těchto ploch by neměla být menší, než 20 ha a jejich dostupnost by měla být maximálně hodinu cesty z centra měst.

3.4.2 Plochy středního měřítka

Ploch středního měřítka jsou městské parky, rekreační zeleň, sídlištní zeleň a zeleň, využívaná k půldenní rekreaci a taktéž plochy zlepšující mikroklima. Jejich velikost by neměla přesáhnout minima 3 ha a maxima 20 ha. Dostupnost je přijatelná do 20–30 minut pěší chůze či 10 minut dopravním prostředkem (FINGEROVÁ, 2014).

3.4.3 Plochy malého měřítka

Jako plochy malého měřítka se uvádí malé parky (0,5 – 3 ha), vnitrobloky, zelené pásy, zelené plácky, parkové plochy (<0,5 ha) a místa krátkodobého setkávání a odpočinku, do kterých zařazujeme také menší aleje a uliční stromořadí. Tyto plochy řadíme převážně k vnitřní zeleni obce, které zajišťují komfortní obyvatelnost města (VOREL, 2006). U takto malých ploch bychom měli dodržovat přijatelnou dostupnost do 400 m od bydliště či 8 minut pěší chůze. Do ploch zeleně malého měřítka můžeme také zařadit hřbitovy a rozptylové louky, které jsou významnou součástí sídelní zeleně (FINGEROVÁ, 2014).

3.5 FORMY VEŘEJNÉ ZELENĚ

Veřejná zeleň v intravilánu může mít mnoho forem. Tyto formy, někdy nazývané také jako druhy, jsou základní skladebnou částí utváření zeleně obecně.

3.5.1 Soukromá zeleň

Celkový obraz obce ovlivňuje i soukromá zeleň (REMEŠ a kol., 2015). Zahrady rodinných domů bývají nejudržovanější zelení města. Lidé je využívají jako rozšíření obydlí, na které navazují. Tyto části zeleně mají převážně odpočinkový charakter pro jejích vlastníky. (FINGEROVÁ, 2014)

3.5.2 Rekreační zeleň

Rekreační zeleň může být situována v okrajových částech obce, kde vytváří značný rozvojový potenciál v podobě koupališť, hřišť, ploch pro volnočasové aktivity, ploch s celoročním, sezónním, nebo časově omezeným přístupem. Tyto plochy jsou často doprovázeny občanskou vybaveností (REMEŠ a kol., 2015).

3.5.3 Zahradní osady a zahrádkářské kolonie

Zahradní osady a zahrádkářské kolonie jsou velmi důležité v návrhu zeleně obce. Zahrádky se často navrhují tam, kde není z určitého důvodu možnost zastavění a plocha by tak byla nevyužitá. Navržením zahrádek se přispěje k integraci obyvatel a rozvoji zeleně a v kritických obdobích také k potravinové soběstačnosti města (FINGEROVÁ, 2014).

3.5.4 Sídlištní zeleň

Pojmem sídliště označujeme ta místa, která jsou dlouhodobě obývána lidmi (KRACÍK, 2015). Nejen u sídlišť s velkou koncentrací obyvatel, ale i u tradiční zástavby sídlišť rodinných domků se zahradami s dostatkem zeleně je nutné uplatnění zelených veřejných ploch k dotvoření provozního a výtvarného hlediska. Jako provozní hledisko je nutné vytvořit dětská hřiště nebo univerzální plochy pro sportování (vybíjená, tenis, basketbal) popřípadě vytvořit menší parčíky uzpůsobené k sousedskému posezení. Výtvarné hledisko může být tvořeno veřejnou zelení, která splní funkci estetickou a dotvoří tak celostní obraz sídlišť dohromady se soukromými

zahradami. To utvoří například vysoké stromy, které jsou do soukromých zahrad málokdy vkládány (MAREČEK, 1975). Tyto plochy by se neměli zastavovat, ale naopak bychom je měli správně využít ve prospěch obyvatel. Jednou z cest využití ploch a zapojení místních obyvatel je jejich zahrnutí do plánování zeleně, uvažování o komunitních zahradách či zahradních osadách (FINGEROVÁ, 2014).

3.5.5 Liniová zeleň

Liniová zeleň je zeleň kolem cest, která je zakládána kolem 19. století v období vysoké motorizace. Je důležitým prvkem 21. století, a právě nyní odpovídá našemu životnímu stylu. Současně ji můžeme rozdělit na lineární zeleň nebo park, kteroý lze vnímat jako ideální cestu pro pěší a cyklisty a zelené pásy, které rozdělují samotný liniový prvek cesty pro pěší a liniovou dopravní stavbu. Tyto prvky zeleně se bohužel v průběhu let často ztrácejí a jsou vystavovány postupnému rozšiřování obou typů liniových staveb (FINGEROVÁ, 2014). Do liniové zeleně taktéž spadá vegetační doprovod vodotečí (VILHELMOVÁ a kol., 2011).

3.5.6 Stromořadí a aleje

Aleje a stromořadí jsou liniové prvky tvořené stromy v pravidelných rozestupech. Aleje se zakládali již od středověku, ale největší rozmach měly v období baroka, kde se začaly plánovaně vysazovat. Dodnes jsou viditelná především jako doprovod cest k poutním chrámům nebo jako spojení dvou významných bodů (např. Lednice – Valtice). V těchto případech na nás působí grandiózně a vznešeným dojmem. Aleje však vysazovali i drobní zemědělci, a to jak v krajině, tak na svých dvorech (VOREL, 2006).

3.5.7 Lesoparky

Příměstský les, který v sobě kombinuje prvky původního lesa a běžného městského parku je nazýván lesoparkem, lesním parkem či parkem v lese. Také můžeme použít sadovnickou terminologii a definovat ho jako typ zeleně přechodného stupně mezi městským parkem a příměstským lesem. Další možnou definicí je lesnická definice: *„park s prvky lesa, skupinky stromů a keřů bez umělých parkových úprav“*. Často se jedná o původní les, který je zachován a bývá obohacen o hustší síť upravených cest, doplněn lavičkami, altány či vodními prvky. V lesoparku je potlačena lesní primární

funkce – produkce dřeva, a je do něho vnesena nová funkce – rekreační (TREVISAN, 2012).

3.5.8 Zahrady

Zahrada je lidmi upravený pozemek s uměle vysázenou vegetací. Může sloužit k odpočinku, volnočasovým aktivitám, k pěstování rostlin a k dalším účelům. Slovo původně vystihuje vymezený ohrazený prostor neboli malou ohradu (LOUDON, 1835). Naučný zemědělský slovník (1968-1992) vymezuje zahradu jako prostor s úplným nebo částečně omezeným přístupem veřejnosti. Jako druh zahrad taktéž můžeme považovat botanické zahrady a arboreta, která patří především k výzkumným účelům (LOUDON, 1835).

3.5.9 Předzahrádky a uliční zeleň

Předzahrádky jsou menší upravené plochy zeleně v obytných souborech nejčastěji mezi chodníkem (komunikací) a budovou. Dnešní řešení předzahrádek je většinou esteticky odtržené od celé uliční zeleně. Domy jsou odděleny vysokými ploty, předzahrádky jsou řešeny individuální výsadbou, nebo jsou ponechány ladem. Chybí návaznost na uliční zeleň a na sousední předzahrádky a vzniká roztříštěný prostor, který chápeme jen jako sjízdný pás či parkoviště. Při tvorbě uliční zeleně bychom se proto měli zaměřit na vytvoření vzájemně navazujících prostor zahrad a předzahrádek spolu s veřejnou zelení a vytvořit tak jeden navazující logický celek. Uliční zeleň převážně na sídlištích rodinných domů je veřejné frekventované místo, které výrazně působí na psychický a fyzický stav obyvatel. A proto je upravenost těchto prostor mnohdy potřebnější než úprava jiných veřejných ploch. Určité pospolitosti můžeme dosáhnout například výsadbou jednoho určitého druhu rostliny, dřeviny či výsadbou aleje, která bude vytvářet kostru zeleně celého sídliště. Nebo můžeme vytvořit typy uličních zelení, které se budou navzájem lišit (MAREČEK, 1975).

3.5.10 Záhony

Záhony jako dalším prvkem zeleně mohou být použity samostatně, nebo jako doplněk k určitým formám zeleně. Záhon je uměle vytvořené společenstvo rostlin k zpravidla dočasné výsadbě. Často se objevují v uliční zeleni. Mohou být přízemní či vyvýšené

a mohou tak chránit ostatní zeleň proti sešlapání, nebo působit jako bariéra pohybu chodců. Jejich doplňkem bývá četný mobiliář v podobě plůtků, podpěr, nebo loubí porostlé květinami. Záhony člení prostor a vyrovnávají různé výškové stupně (VOREL, 2006). Dnes jsou záhony zakládány s rozvahou, díky nákladné údržbě a vyšším prostředkům na jejich založení.

3.5.11 Trávníky

Trávníky jsou základem všech zahradních úprav. Vysévá se z různých druhů travin, podle dané funkce trávníku. Trávník je složen z trav s pevně srostlými kořeny a odnožemi s vegetační vrstvou půdy. Na hlavních plochách zeleně se seče několikrát do měsíce, přičemž trávník na doprovodných plochách zeleně a na drobných zákoutích se seče 1 – 2 krát za dva měsíce (ČSN 83 9031).

3.5.12 Parky

Parky jsou plochy upravené souvislé zeleně. Prostor parku slouží pro aktivní trávení volného času (procházky, běh, kulturní akce atp.), často je doplněn občanskou vybaveností, mobiliářem a herními prvky. Park a jeho kompozice činí nejvýznamnější prvek v krajinářské architektuře (REMEŠ a kol., 2015). Empiricky stanovenou velikostí parku 5000 m^2 při minimální šířce 25 m dosáhneme minimální velikosti, při níž má park ještě schopnost poskytování plné relaxace a rekreace. Tato hranice byla stanovena Vorlem a kol. (2006) na základě průzkumu subjektivního vnímání člověka. Takový park bývá iluzí jednolitého přírodního prostředí, člověk zde není konfrontován hlukem a okolní zástavbou, slyší zpěv ptáků a může si užívat zde příjemné klima.

3.5.13 Venkovská zeleň

Venkov skýtá jednu důležitou roli v krajině a to takovou, že je zde velmi značné zastoupení zeleně. Mnohdy to je 50 až 70 % podílu plochy intravilánu jako celku. Tím se sám začleňuje do krajiny a není zde po většině případů nutné dotvářet zeleň velkých ploch (MAREČEK, 1975).

Pojetí venkovské zeleně bylo dříve spojováno se symbolikou a zvyklostmi (HAGENEDER, 2006). Nejčastěji v podobě stromů. Ty se vysazovaly na počest narození, jako náhrada bleskosvodu, jako ochrana před větrem a přenosem ohně

z jednoho stavení na druhé, taktéž se jako symbol domu vysazoval rodový strom před vjezd, vysazovaly se stromy s určitou léčivou mocí či určitou symbolikou. Tento zvláštní vztah venkovských lidí ke stromům přetrval přibližně do 20. století a utvořil se specifický vztah mezi zelení a venkovským obydlím. Na tyto tradice bychom při návrhu venkovské zeleně neměli za žádnou cenu zapomínat (MAREČEK, 1975).

Venkovská zeleň harmonicky navazuje na okolní krajinu. I přesto, že vesnické veřejné zeleně není na pohled mnoho, má však často se svými ovocnými sady, potoky, rybníčky, okrasnými a zeleninovými zahrádkami, travnatými hřišti a humny (prstenec políček, sadů a luk mezi obytnou rekreační zahradou a velkými plochami hospodářského účelu) daleko vyšší biodiverzitu i obytnou hodnotu, než je mnohdy v městském prostředí (VOREL, 2006).

3.5.14 Hřbitovy

Plochy hřbitovů jsou účelovým zařízením, které taktéž spadají do soustavy sídelní zeleně (REMEŠ a kol., 2015).

3.5.15 Hluchá zeleň

Plochy hluché zeleně jsou neudržované, neupravené nebo zdevastované a využívají se jen dočasně. Takové plochy často vyplňují místa, která nejsou potenciálně připravena k rekreaci a mnohdy nemají důležité funkční využití, proto je často opomíjena jejich údržba a obnova. Ve všech obcích by se mělo počítat s její obnovou a následnou údržbou (JEBAVÝ, 2008).

3.6 VYUŽITÍ FOREM ZELENĚ

Jednotlivé formy zeleně se v rámci funkčního a prostorového uspořádání využívají ke skladbě charakteristických skupin zeleně. Pro tyto skupiny bylo použito dělení dle Šimka a kol. (2011).

3.6.1 Zeleň obytných souborů

Plochy vegetace soustředěné kolem bytové zástavby nazýváme zelení obytných souborů. Taková zeleň musí být přímo navazující na zástavbu. Plochy bývají vybaveny sídlištním mobiliářem v podobě klepačů a sušáků, herním vybavením v podobě

dětských hřišť a pískovišť a běžným městským mobiliářem. Do těchto ploch taktéž spadá zeleň soukromá (zahrady a předzahrádky u obydlí), která nepřímo ovlivňuje člověka ve vnímání veřejné zeleně (VOREL, 2006).

3.6.2 Zeleň kulturních a školních zařízení

Zeleň kulturních a školních zařízení je často omezená vstupem, místy oplocená. Náleží k areálům škol, domovům dětí a mládeže, dětským domovům, knihovnám, církevním zařízením, a jiným kulturním objektům. Tyto plochy vytvářejí nezbytné zázemí konkrétnímu zařízení.

3.6.3 Zeleň sportovních areálů

Plochy zeleně uvnitř sportovních areálů jsou převážně oplocené, často omezené časem přístupnosti a náleží k vybavenosti stadionů, fotbalových hřišť či tenisových kurtů. Tato zeleň se převážně skládá z minimálních ploch zeleně podél obvodu hřišť (ŠIMEK a kol., 2011).

3.6.4 Zeleň zdravotnických zařízení

Zeleň zdravotnických zařízení dotváří prostor nemocnic a poliklinik převážně pro užití nemocných pacientů. Je omezená přístupem a většinou oplocená (VOREL, 2006).

3.6.5 Zeleň ostatní občanské vybavenosti

Plochy, které jsou kolem budov občanské vybavenosti a plochy, které nemají parkový charakter, ale utváří rozsáhlé areály zeleně s vegetací v nichž můžeme poskytovat služby obyvatelům se nazývají plochami zeleně ostatní občanské vybavenosti (ŠIMEK a kol., 2011).

3.6.6 Zeleň dopravních staveb

Zeleň dopravních staveb je charakteristická liniovými plochami zeleně, alejemi a stromořadími (VOREL, 2006). Tyto plochy přímo navazují na komunikace a dopravní stavby (dělící pásy, křižovatky, chodníky, svahy podél silnic).

3.6.7 Zeleň průmyslových areálů

Neudržovaná zeleň, která je převážně oplocená s omezeným přístupem náleží převážně zeleni průmyslových areálů. Tyto plochy tvoří bariéru mezi zařízeními a dalšími objekty průmyslu a hospodářství.

3.6.8 Zeleň vodotečí a vodních ploch

Lineární vegetační doprovod kolem vodotečí a vodních ploch utváří odlišnou prostorovou diverzifikaci. Jsou to významné plochy prostorové stability v území. Plochy kolem vodotečí jsou zakládajícími osami systému sídelní i krajinné zeleně s vysokými nároky na stabilizaci (ŠIMEK a kol., 2011).

3.7 FUNKCE ZELENĚ

Zeleň má schopnost kompenzace negativních dopadů urbanizovaného prostředí na člověka a krajinu, působí příznivě na fyzický i psychický stav člověka a poskytuje mu relaxaci (VOREL, 2006). Působení rostlin na okolí je označováno jako vlivy. Pokud jsou tyto vlivy využívány záměrně a prvky zeleně jsou vysazovány tak, aby jejich vliv byl efektivní – funkční, hovoříme o funkcích zeleně (KAVKA, ŠINDELÁŘOVÁ, 1978).

3.7.1 Krajinotvorná funkce

Zeleň jako taková dokáže být samostatným biotopem, a tím se stává útočištěm pro řadu dalších druhů (PONDĚLÍČEK, 2014). Další důležitou vlastností je schopnost dotvářet nebo vytvářet prostor. Různé prostorové členění, zvýraznění významných bodů v krajině, zakrývání nevhodných prostorů, otevírání prostorů esteticky vyladěných a orientování pozornosti žádoucím směrem (KAVKA a kol., 1970) napomáhá k vytváření kompozic urbanizovaného území.

Uspořádání prostoru, výtvarných prvků a jejich zařazení, je součástí urbanismu, architektury i zahradní architektury. Umělecké vyjádření je založeno především na vlastnostech materiálu, což jsou v prostředí zeleně stromy, keře, květiny a další zeleň. Posuzujeme jejich vhodnost, velikost, tvar, texturu, barvu a v některých případech i vůni. Současně musíme zajistit vhodné podmínky pro jejich existenci

a vývoj tak, aby poskytovaly kýžený efekt. U stromů je nutné se zaměřit na prostorové nároky a při výsadbě v blízkosti staveb i na možné fyzické ohrožení. Stromy mohou dosahovat značných rozměrů, mohou být široké, štíhlé, malé, s širokou, nebo úzkou korunou. Korunu mohou mít hustou, či řídkou. Strom může být rostlý pravidelně, nebo nepravidelně, nebo může být střižený do určitého tvaru. U některého druhu zeleně je významná jejich výrazná barevná proměnlivost v rámci času rašení, kvetení, zrání, opadu, či jiné zimní zbarvení. Díky různé barvě a textuře dřevin a květin lze dosáhnout zajímavých prostorových iluzí a kontrastů. Zeleň tak může vytvářet charakter veřejného prostranství, svou skladbou ovlivnit jeho důležitost a měřítko a barvou docílit hierarchizaci prostoru (VOREL a kol., 2006).

3.7.2 Klimatologická funkce

Vliv zeleně na mikroklima spočívá ve vlhkosti, ovlivňování teploty, kvalitě vzduchu a v ovlivňování vzdušného proudění. Těchto aspektů se dá výhodně využít při tvorbě veřejných prostranství (PONDĚLÍČEK, 2014).

Urbanizované prostředí si vytváří vlastní mikroklima, které můžeme popsat jako Vorel (2006) *„vrstvou vzduchu (do výšky přibližně 2–3 m nad aktivním povrchem, například chodníkem, a šířky v řádu desítek až stovek metrů), ve které se člověk pohybuje“.* Vzduch se nad aktivním povrchem díky přítomnosti budov ohřívá, je sušší a obsahuje prach, mikroorganismy a exhalace z dopravy. Tyto negativní vlivy lze pozitivně ovlivňovat zelení.

Na teplotu vzduchu působí zeleň hlavně stíněním. Například podle Bella (2012) pomáhá mikroklima tvořené uliční předzahrádkovou zelení a zelení soukromých zahrad ochlazovat domovy v letním parnu, a naopak po opadu listí v zimě otevřít prostor pro využití sluneční energie k částečnému ohřevu. Schopností zeleně je také udržení určité vlhkosti vzduchu, případně půdy v jejím okolí a to nejen zastíněním, ale taktéž v rámci evapotranspirace z listů a kořenového systému. Tato funkce zajišťuje zvlhčení vzduchu a stabilizaci mikroklimatu a tím jsou podporovány městské ekosystémy (PONDĚLÍČEK, 2014). A však funkci ovlhčování prostředí nezajišťují vždy jen velkoplošné vegetační útvary, ale také rozptýlená osamocená zeleň. Ta

je totiž vystavena většímu vzdušnému proudění a vyšším teplotám. Dřevina má mnohdy lépe vyvinutou korunu a tím větší odpařovací listovou plochu, která dokáže odpařit více vody, než stejný druh dřeviny v hustém vegetačním zápoji (MAREČEK, 1975).

3.7.3 Půdoochranná funkce

Jedná se především o ochranu půdy proti vodní a větrné erozi. Při ochraně proti vodní erozi jde o zpomalení odtoku srážkové vody a její postupné vsakování do půdy. Orná půda s nedostatečným pokryvem těžko vsakuje vodu (např. s širokořádkovými plodinami: s kukuřicí (*Zea*), bramborami (*Solanum tuberosum*) nebo s řepou (*Beta*)), přičemž mnohem větší schopnost vsaku mají louky a meze. Při přívalových deštích a v období jarního tání sněhu bývá horní úrodná vrstva půdy tzv. „ornice“ smývána z polí a často je zbytečně unášena potoky a řekami do moří a oceánů. Po smyvu na polích zůstávají erozní rýhy a kvůli odnosu ornice je půda méně úrodná. Větší svahy se proto využívají k pastvě, k tvorbě luk a lesů. Jako tradiční protierozní opatření jsou meze s doprovodem stromů, keřů a průlehů. Ty do jisté míry zpomalují a přerušují soustředěný odtok povrchových vod. Rostliny svými kořeny a drobtovitou strukturou půdy zlepšují infiltraci a umožnují plynulejší zasakování vody. Tyto meze a zemní nebo kamenné terasy patří k typickým znakům naší kulturní krajiny a mají významný krajinotvorný a krajinářský význam.

U větrné eroze jde zejména o větrolamy (ochranné zelené pásy) pro zmírnění účinků větrů. Větrolamy a popisované meze mohou sloužit jako skladebné části územního systému ekologické stability (VOREL, 2006).

3.7.4 Vodohospodářská funkce

Schopnost zadržení srážek a vláhy z ovzduší, jako například rosu a mlhu, a sdílet ji s prostředím je velice důležitá. Zadržená vláha napomáhá udržet vyšší horizonty podzemní vody a podporuje biologickou rozmanitost daného místa. (PONDĚLÍČEK, 2014). Větší schopnost zadržení vody a zpomalení oběhu vody má travní porost oproti jiné vyšší vegetaci. Má vysokou zasakovací schopnost především pro srážkovou vodu (MAREČEK, 1975). Zeleň může být využita k ochraně vodních zdrojů. I zde působí

ke zpomalování odtoku povrchové vody z území a napomáhá tak k jejímu vsaku. Přispívá také ke zpevňování břehů potoků, řek, nádrží a rybníků (VOREL, 2006).

3.7.5 Zdravotní/ hygienická funkce (ochranná funkce)

Zeleň snižuje prašnost pomocí listů a souvislé travnaté plochy. Největší účinnost mají drobnolisté dřeviny, s chlupatými listy vodorovně nakloněnými. Ty lépe odolají škodlivému proudění vzduchu a prachové částice na nich mohou déle vydržet. Tyto zásady platí taktéž u listů, které jsou uvnitř koruny stromu. Prachový sediment poté padá k zemi pomocí gravitační síly a spojuje se s půdou pomocí vlhkosti. Pro dobré spojení musí být půda zčásti prokypřená, anebo s travnatým zápojem (MAREČEK, 1975). V případě, že je pod stromy neporézní povrch, například dlažba nebo beton, dostává se prach zpět do ovzduší (VOREL, 2006). Pozitivní protiprašnou schopnost má javor tatarský (*Acer tataricum*), komule davidova (*Buddleja davidii*), dřín obecný (*Cornus mas*), jalovec obecný (*Juniperus communis*), borovice lesní (*Pinus sylvestris*), borovice černá (*Pinus nigra*), smrk ztepilý (*Picea abies*) a další (MAREČEK, 1975). Schopnost pohlcování plynů a zachycení mikroskopických částic prachu přispívá k pozitivním vlivům zeleně na člověka (PONDĚLÍČEK, 2014).

Baktericidní účinky mají rostliny jako jalovec (*Juniperus*), bez černý (*Sambucus nigra*) a ořešák (*Juglans*) vylučující těkavé aromatické látky, kterými ovlivňují množství mikroorganismů ve vzduchu (VOREL, 2006).

S čistící a ochrannou funkcí taktéž souvisí pohlcování hluku. Hluk je jedna z hlavních příčin vzniku stresu u obyvatel měst (SUPUKA, 1991). Stromy a keře mohou tuto hlučnost pohlcovat tříštěním zvukových vln (PONDĚLÍČEK, 2014). Zabraňuje se tak jeho nežádoucím účinkům na organismy a lidi. Nejúčinnějšími porosty jsou listnaté stromy s širokými listy a hustší křoviny (SUPUKA, 1991). Tudíž volně rostoucí dřeviny se silným zápojem mají větší vliv na snižování hluku, než zeleň s mezerami či stříhaná zeleň. Stejně tak zeleň, která je vysazena velmi blízko zdroje hluku nebo co nejblíže k chráněným objektům. I tady platí podmínka velké listové chlupaté plochy. Do jisté míry má tlumící účinky i trávník a kořeny stromů, keřů a bylin. Ty vytvářejí hrudkovitou, nebo též drobtovitou strukturu půdy, která působí proti šíření hluku a vibrací (VOREL, 2006).

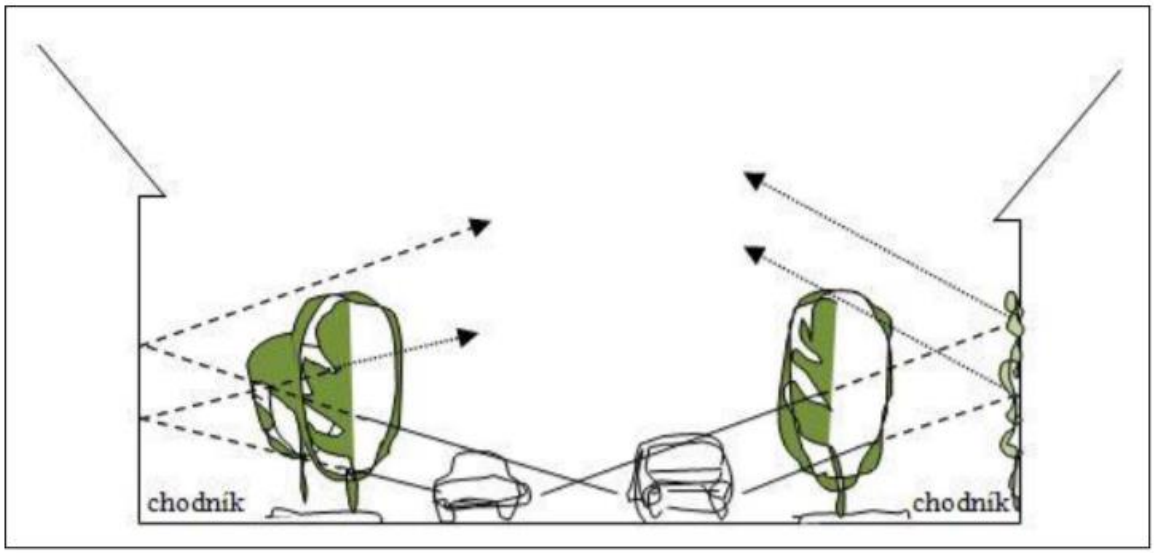

Obrázek 1. Schématické znázornění působení hluku s tlumícím vlivem zeleně (BALABÁNOVÁ, 2000).

Významnou hygienickou funkcí je také vliv na koloběh kyslíku (KAVKA a kol., 1978). Taktéž bychom zde mohli zařadit faktor pohody, který funguje především z hlediska psychologického či psychosomatického, kdy zeleň zapříčiňuje zdravý vývoj člověka a jeho mentální očistu (TRSTENJAK, 1984). Zde jde především o vnímání zelené barvy. Podle Marečka (1975) při jejím pozorováním namáháme lidské oko minimálně. Tím lze říci, že zrakový orgán pociťuje odpočinek, a navíc vliv zelené barvy vzbuzuje u člověka optimistickou náladu. Tuto skutečnost si vysvětluje tím, že člověk byl během celého vývoje obklopován zelenou barvou přírody, a proto ji nadále vnímáme jako pocit bohaté a zdravé přírody a je pro nás určitým výrazem jistoty.

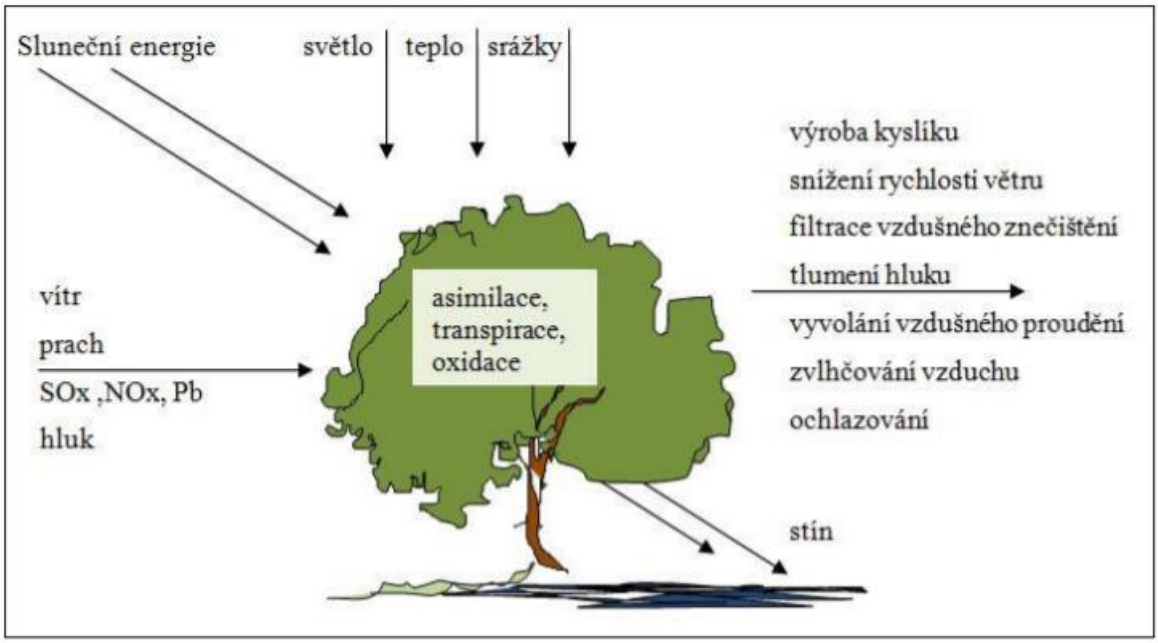

Obrázek 2. Schématické znázornění působení stromu (BALABÁNOVÁ, 2000).

3.7.6 Rekreační funkce

Rekreační funkce patří mezi nejviditelnější přínosy pro obyvatele. Příroda je místem k setkávání, učení, poznávání a hrám. Podle Kaplana (1995) lze v této souvislosti hovořit o krátkodobé denní rekreaci, která je spojená s využíváním ploch v blízkosti obydlí.

U větších ploch dochází k příznivým změnám mikroklimatu v širším pojetí a vznikají tzv. „pásma klimatické pohody“. Zlepšují se dýchací funkce, uklidňující účinek zelené barvy a nepravidelné střídání světla a stínu s doprovodnými změnami teplot působí na pokožku jako klimatická masáž. Samozřejmě nelze opomenout ani působení dalších faktorů, jako zpěv ptáků, šumění listí, vůně, zvuky vody a menších živočichů (VOREL, 2006).

Lidé si taktéž pečlivě vybírají místo pro své aktivity, ovšem ne vždy je takové místo vnímáno zároveň jako esteticky krásné (SCHOEDER, 1984).

3.7.7 Estetická funkce

Podle Nohla (1988), který se domnívá, že estetická funkce krajiny by se měla z pouhého kontaktu s přírodou povznést nad vnímání barev a tvarů do hledání symbolů. Vytvořením onoho symbolu se pro nás objekt může stát osobním a změní se tak naše vnímání. Například kámen v městském parku, u kterého jsme si hrávali jako malí vnímáme naprosto jinak než kámen, který potkáme nyní nově zasazený do zeleného pásu u našeho domu. Tento jev Nohl nazývá osvojením přírody pomocí estetického vnímání a je to dle něj směr, kterým by se projekty veřejné zeleně měly ubírat a napomáhat tak vytvořením prvků, které mohou být přetvořeny v symboly estetičnosti. Nohl taktéž předpokládá, že pokud si člověk takovou část přírody osvojí, musí být schopen na tomto místě vycházet se spoluobčany, tím se omezí tendence k ničení příslušného veřejného prostoru.

Estetická funkce zeleně kromě jiného příznivě napomáhá k obnově fyzických a psychických sil člověka (MAREČEK, 1975).

Taktéž máme spoustu dalších funkcí, jako například kulturní, psychologickou, historickou, společenskou a ekologickou.

3.8 KOMUNITNÍ PLOCHY ZELENĚ

Definicí komunitních ploch zeleně podle Tidballa a Krasy (2007) jsou *„pozemky užívané pro pěstování potravin lidmi z různých rodin, typicky městské obyvatele, s omezeným přístupem k vlastním pozemkům. Na rozdíl od shora řízených úsilí ze strany vládních organizací na vytvoření zelených ploch, jako jsou například botanické zahrady, jsou komunitní zahrady řízené zdola – jsou založené na komunitním, společném úsilí pěstovat potraviny. Ať už každý pěstuje na svém záhonku, nebo všichni jako celek na jednom záhonu, komunitní zahrady vyžadují vedení a aktivní podílení se obyvatel na plánování a péči o tyto socioekonomické prostory.“* Jak ovšem uvádí Ferris a kol. (2001), není příhodné přesně definovat komunitní zahradničení a jejich plochy, neboť tato definice se může stát omezením reakcí společnosti na uspokojení svých potřeb komunitního zahradničení.

Člověk, který je především tvor sociální potřebuje ke svému životu koncentraci dějů a kontakt s ostatními jedinci. Denní sociální kontakt je v dnešní době důležitý a měli bychom usilovat o to, aby venkovní prostředí uvnitř obcí nabízelo podmínky pro setkávání (ŠILHÁNKOVÁ, 2006). Ne každý veřejný prostor se zelení může takové podmínky nabídnout. Hrnčiarová (2015) vysvětluje, že nynější komunitní plochy zeleně jsou reakcí na životní styl doby. Poskytují alternativu k bezhlavé konzumaci potravin, které k nám putují tisíce kilometrů. Tyto plochy jsou prostředkem k částečnému pěstování jídla v různých podobách a k poznání se se svými sousedy. Tudíž komunitní zahrady nejsou zaměřeny jen na produkci, ale věnují se právě rozvoji vztahů (LANKAŠOVÁ, 2013). Právě podle Winne (2008) je slovo „komunita" mnohem důležitější než slovo „zahrada". Komunita znamená sblížení a přístup jedinců, potkávajících se v určitém prostředí, například na sídlištích, školách, v domovech důchodců, za účelem pěstování či chovu. Prostory pro komunitní plochy zeleně mohou být využívány pro všechny jedince bez ohledu na rasu, sociální postavení, postižení a věk (DRAPER, FREEDMAN, 2010)

V dnešní době, kdy si všechno jídlo koupíme v supermarketech, trávíme na plochách veřejné zeleně a v dnešní uspěchané době i na plochách své soukromé zeleně stále méně času a nemáme potřebu navazovat sousedské vztahy. Z toho důvodu začaly vznikat projekty komunitních zahrad. Vznikají na neudržovaných místech městské zeleně, či na soukromé nevyužívané ploše se souhlasem majitele. O tuto zeleň se může starat skupina lidí, organizace, nebo dle daného plánu i město v podobě technických služeb a městských zahradníků pod záštitou odborů životního prostředí. Jako plochy komunitní zeleně lze využít zeleň vnitrobloku, bývalý park, neudržovanou městskou zeleň, liniovou zeleň kolem vodních ploch, nebo jak již bylo řečeno, soukromou zeleň se svolením majitele. Projekty komunitní zeleně se mohou výrazně lišit (LÁTALOVÁ, 2012). Komunitní zeleň může být v podobě:

- komunitní zahrady – prostor pro pěstování zeleniny, ovoce a bylin s často vyvýšenými záhony, možný prostor i pro chov domácích zvířat, může mít nejen funkci produkční ale i okrasnou, k podobě komunitní zahrady se může přidat přídomek „přírodní", tato přírodní zahrada pak podléhá částečné přírodní sukcesi, v zahradě se používá přírodních materiálů a nepoužívají se chemické látky,

- komunitního sadu – prostor pro pěstování ovocných stromů s možností výsadby spodního patra v podobě bylin či lučních bylin,
- komunitní louky – prostor pro specificky upravenou louku s výsevem lučních bylin, možnost řezu lučních květin, možnost komunitního chovu včel.

Tyto podoby komunitní zeleně mohou být spojeny do jedné zahrady. Komunitní zahrady podporují princip veřejného a komunitního zájmu, který bere v potaz názor veřejnosti a zájem místní komunity na charakteru budoucího systému sídelní zeleně (DRAPER, FREEDMAN, 2010).

3.9 REVITALIZACE A TVORBA VEŘEJNÉ ZELENĚ

Při tvorbě nové zeleně a její revitalizaci musíme respektovat urbanistickou strukturu místa, provázanost člověka s krajinou, velikost obce, čistotu a kvalitu ovzduší, stav přírody a její hodnoty, členitost terénu, vodní systém krajiny, a hlavně respektovat již stávající zeleň.

Tvorbou zeleně v městském prostředí se rozumí její využití při utváření urbanistických prostorů a návaznosti zeleně a sídel na krajinnou zeleň. Je nutné vyhovit současným nárokům na veřejné prostranství. Zeleň je odjakživa vnímána člověkem v rámci celého prostoru, který podvědomě vyhodnocujeme, proto tvoříme plochy veřejné zeleně a ulice tak, aby byly subjektivně příjemnější a líbivější (VOREL a kol., 2006). Je nutné přistupovat k problematice tvorbě zeleně kritičtěji a plánovat celkový prostor uvážlivě tak, aby nenarušoval urbanitu místa (kvalita prostoru daného místa ve městě). Při dotváření obrazu města zelení musíme uvažovat také nad zřetelností a orientační jasností, komplexností a významností. Vizuální atraktivnosti městské krajinné scény dosáhneme krajinářskými kompozicemi prostorových skladeb, diverzifikací, vymezením prostorů, rozlišitelností scenérií a jedinečností prvků a struktur (VOREL a kol., 2011).

U utváření městské zeleně je nutné dodržovat zásady uspořádání krajiny, které lze shrnout do následujících bodů:

- vytvoření příležitostí pro rekreaci a trávení volného času v prostředí zeleně prostřednictvím provázaného funkčního systému zeleně, zajištění prostupnosti, přístupnosti a údržby těchto ploch,
- realizace funkčního systému zeleně, vytváření parků a parkově upravené krajiny v rámci daného charakteru města, historie krajiny a krajinného rázu,
- posílení ekologických hodnot města ochranou a obnovou městské zeleně,
- ochrana kulturních a historických hodnot krajiny, respektování kulturního dědictví,
- ochrana ploch veřejné zeleně, řešení její cyklické údržby a obnovy (VOREL, 2014).

Základním problémem v městském prostředí je dostupnost vody. Hlavním zdrojem vody pro městské stromy je půdní voda, voda z atmosférických srážek a zálivková voda. Stromy se vysazují na navážkách, odvodněné půdě a atmosférické srážky jsou často odváděny přímo do kanalizace. Půda kolem stromu je utužená a dosahuje špatného vsakování. Proto musíme volit vhodné místo výsadby (především z pohledu stromu, ne pouze člověka), vhodnou volbu druhů, zajistit dostatečný kořenový prostor, ochranu půdy proti jejímu utužení, zajištění přístupu vzduchu a vody, ochranu proti mechanickému poškozování a zajištění údržby (VOREL, 2006). Základní parametry pro výsadbu stromů obsahuje norma ČSN 83 9021 (2006) s názvem technologie vegetačních úprav v krajině – rostliny a jejich výsadba.

Důležitým předpokladem dlouhodobé funkčnosti je výběr vhodného druhu a kultivaru do daných stanovištních podmínek. Druhy by měly být odolné ale taktéž domácí, původní. Cizím druhům či expanzivním cizím druhům je nutno se vyvarovat, především z možné funkce vytlačování našich původních dřevin a rostlin. Ve skladbě dřevin je možné docílit rychlého nástupu funkčnosti vysázením rychle rostoucích a výplňových dřevin, které budou v prvních letech dominovat celé výsadbě, pomohou docílit požadovanou hmotu zeleně a při plném zápoji dřevin cílových (kosterních), kdy je obvykle životnost výplňových dřevin na pokraji, mohou být systematicky odstraněny (HRUBANOVÁ, 2008).

U venkovských sídel je ozelenění veřejných prostranství jednodušší než u měst. Zeleň je především na návsi, v okolí kostela, kapličky, křížků a hřbitovů. Zeleň okolo

vodních toků je brána jak u měst, tak na vesnicích jako zelená páteř systému zeleně. Vesnická zeleň je často doplněna vzrostlými stromy, které poukazují na dominanty místa. Tvorba a úprava návsí by měla být velmi citlivá a jednoduchá s ohledem na tradice a místní prvky. Rozhodně by neměla obsahovat materiály charakteristické pro města, jako beton, asfalt, zámkovou dlažbu, nepůvodní dřeviny a jejich tvarované kultivary. Pro vesnická sídla je důležité zachování venkovské zeleně v podobě listnatých stromů a keřů, které přinášejí potřebnou pestrost a proměnlivost (VOREL, 2006). Z jejich výčtu můžeme použít například základní druhy lip (*Tilia*), javorů (*Acer*), jasanů (*Fraxinus*), dubů (*Quercus*), hrušní (*Pyrus*) a třešní (*Prunus*). Tak jako je známá tradice použití vysokých stromů ve vesnickém prostředí a její návsi, tak zde mají svůj prostor i rozsáhlé, dříve funkčně (pastva dobytka) využívané travnaté plochy. Tradice vysokých stromů a velkých travnatých ploch je na našich návsích stále tak živá a nenahraditelná, že současné rozšíření keřových porostů a nepůvodních až exotických dřevin a bylin je zde často přijímáno s rozpaky. Tato skutečnost narušuje plynulou prostorovou jednotnost prostředí a důležitou tradici obrazu české návsi. Významným rysem venkovské krajiny je kontrast historického jádra obcí vysokými stromy a výsadba nižších ovocných stromů a alejí v zahradách a v prstenci zeleného pásu. Optická návaznost vesnické zeleně na krajinnou zeleň by se měla zachovávat. I z tohoto faktu je nutné použití domácích druhů dřevin. Zeleň venkovských sídel má svou specifiku, kterou nelze ztotožňovat s tvorbou městské zeleně (MAREČEK, 2001).

Krajinná zeleň má jiné požadavky především na prostor a účinnost. Může být více rozvolněná, ale je nutné ji předem velmi dobře naplánovat s ohledem na všechny složky kulturní krajiny – voda, hospodářství, člověk v krajině, zvíře v krajině, ochrana krajiny a historie krajiny. Taktéž je nutné, aby krajina daného místa v daném katastru či regionu plynule navazovala na další místa. Pro návaznost urbánního prostředí a krajiny může posloužit vytvoření tzv. zeleného pásu (MACKOVIČ a kol., 2012). Pojem je specifikován v politice územního rozvoje (2008) následovně: *„… pozemky nezbytné pro vytvoření souvislých ploch veřejně přístupné zeleně (zelené pásy) v rozvojových oblastech, na jejichž území je krajina negativně poznamenaná lidskou činností, s využitím její přirozené obnovy. Cílem je zachování souvislých pásů nezastavěného území v bezprostředním okolí velkých měst, způsobilých pro nenáročné*

formy krátkodobé rekreace. Dále pro vznik a rozvoj lesních porostů a zachování prostupnosti krajiny“.

Při tvorbě systému utváření a revitalizace krajinné zeleně se neobejdeme bez propracovaných plánů komplexní pozemkové úpravy, politiky územního rozvoje ČR, zásad územního rozvoje, územních plánů, územních studií, plánů oblastí povodí a plánů územního systému ekologické stability, skladebných systémů zeleně a doufejme v nynější době a době budoucí již propracovaných krajinných plánů tak, jak je známe z okolních států.

3.10 PROVÁZANOST VEŘEJNÉ ZELENĚ, ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ A LEGISLATIVY

Úkolem územního plánování je mimo jiného stanovení podmínek pro obnovu a rozvoj sídelní kultury. Bydlení ve městech si lze jen obtížně představit bez ploch veřejného prostranství (SAKTOROVÁ, 2015).

Městská zeleň či městská krajina je na úrovni územního plánu řešena především prostřednictví koncepce uspořádání krajiny, jakožto povinné součásti návrhu územního plánu. (dle zákona č. 183/2006 Sb. a vyhlášky 500/2006 Sb.) (VOREL, 2014).

Stavební zákon č. 183/2006 Sb. popisuje územní plán, který stanovuje základní koncepci rozvoje daného území, chrání jeho hodnoty a stanovuje plošné a prostorové uspořádání. Pojem zeleně se ve stavebním zákoně objevuje jen v základních pojmech, a to v definici nezastavitelného pozemku, který může být právě pozemkem veřejné zeleně a parkem sloužícím obecnému užívání. Území plán tedy může stanovovat potřebné podmínky ochrany zeleně a jejich využití. Vorel a kol. v internetové publikaci Principy a pravidla územního plánování z roku 2006 vysvětluje, že by v územně plánovací dokumentaci (ÚPD – zásady územního rozvoje, územní plán a regulační plán) měly být kromě jiných řešeny tyto problémy:

- poloha ploch zeleně, jejich rozsah a zásady využití,

- charakter ploch zeleně, jejich zastoupení, hierarchizace, základní koncepce ploch, linií a významných bodu a jejich vzájemná provázanost a návaznost na okolní krajinu,
- ochrana zeleně a historických zahrad a parků.

Nezbytnou součástí je návrh systému zeleně, jeho obsah, forma a požadavky by měly být formulovány v zadání územního plánu, a to včetně požadavku na samotný výkres. Tuto skutečnost se dozvíme v příloze č. 7 vyhlášky č. 500/2006 Sb. o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti, kde jsou uvedeny náležitosti obsahu územního plánu mimo jiné s ohledem na zeleň:

„Textová část územního plánu obsahuje:

c) urbanistickou koncepci, včetně vymezení zastavitelných ploch, ploch přestavby a systému sídelní zeleně,

e) koncepci uspořádání krajiny, včetně vymezení ploch a stanovení podmínek pro změny v jejich využití, územní systém ekologické stability, prostupnost krajiny, protierozní opatření, ochranu před povodněmi, rekreaci, dobývání nerostů a podobně,

f) stanovení podmínek pro využití ploch s rozdílným způsobem využití s určením převažujícího účelu využití (hlavní využití), pokud je možné jej stanovit, přípustného využití, nepřípustného využití, popřípadě podmíněně přípustného využití těchto ploch a stanovení podmínek prostorového uspořádání, včetně základních podmínek ochrany krajinného rázu (například výškové regulace zástavby, intenzity využití pozemků v plochách).

Výkresová část územního plánu obsahuje:

b) hlavní výkres obsahující urbanistickou koncepci, zejména vymezení ploch s rozdílným využitím, dále koncepci uspořádání krajiny včetně ploch s navrženou změnou využití, koncepci veřejné infrastruktury (jejíž součástí jsou plochy veřejných prostranství), včetně vymezení ploch a koridorů pro dopravní a technickou infrastrukturu, vymezení zastavěného území, zastavitelných ploch a ploch přestavby, ploch a koridorů pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy; v případě potřeby lze urbanistickou koncepci, koncepci uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury zpracovat v samostatných výkresech.“

V dané příloze je taktéž uvedeno tvrzení *„… od veřejné infrastruktury přes veřejná prostranství k veřejné zeleni …“*. Pojem veřejná prostranství definuje zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), kde se dozvídáme, že *„veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru“.* Mohli bychom taktéž použít definici dle Šilhánkové (2003) kde veřejný prostor je místo pro veřejný život, pro společenské potkávání, a takový prostor, který je nezastavěný a volně přístupný všem obyvatelům a návštěvníkům města.

Ve vyhlášce č. 501/2006 Sb. o všeobecných požadavcích na využívání území je uvedeno: *„Obecným požadavkem na vymezování ploch je vytvářet a chránit bezpečně přístupná veřejná prostranství v zastavěném území a v zastavitelných plochách, chránit stávající cesty umožňující bezpečný průchod krajinou a vytvářet nové cesty, je-li to nezbytné.“* a dále se uvádí v § 7 odst. (1): *„Plochy veřejných prostranství se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro přiměřené umístění, rozsah a dostupnost pozemků veřejných prostranství a k zajištění podmínek pro jejich užívání v souladu s jejich významem a účelem.“* a odst. (2): *„Plochy veřejných prostranství zahrnují zpravidla stávající a navrhované pozemky jednotlivých druhů veřejných prostranství a další pozemky související dopravní a technické infrastruktury a občanského vybavení, slučitelné s účelem veřejných prostranství.“* Více se o veřejné zeleni nedozvídáme.

Koncepce uspořádání krajiny v územním plánu představuje významnou součást koncepce rozvoje území obce. Těmito dokumenty se řídí budoucí vývoj obce, její zastavěné a nezastavěné území. To se děje v úzkém spojení s urbanistickou koncepcí a koncepcí veřejné infrastruktury (VOREL, 2014).

Vyhláška č. 269/2009 Sb. kterou se mění vyhláška č. 501/2006 o obecných požadavcích na využívání území upřesňuje požadavky na vymezování veřejných ploch: *„Pro každé dva hektary zastavitelné plochy bydlení, rekreace, občanského vybavení anebo smíšené obytné se vymezuje s touto zastavitelnou plochou související plocha veřejného prostranství o výměře nejméně 1000 m2; do této výměry se nezapočítávají pozemní komunikace.“* Díky průzkumu Vorla a kol. (2006) kde je

hranice pro park stanovena na 5000 m^2, můžeme v rámci vyhlášky a její nejnižší stanovené hranici 1000 m^2 hovořit o malých parkově upravených plochách. Nejdůležitější je ovšem dělat všechny koncepce a systémy zeleně s důkladnou znalostí řešeného území a důkladného reálného průzkumu.

Tedy zeleň veřejnou je vhodné zahrnout do ploch veřejných prostranství dle vyhlášky č. 501/2006 Sb. Některé plochy zeleně ale nejsou na plochách veřejných prostranství, přesto je vhodné tyto plochy vymezit v územním plánu a určit jejich podmínky využití a ochranu. Dále v územním plánu lze mimo zeleně na veřejných prostranství vymezit zeleň izolační a ochrannou, zeleň soukromou a vyhrazenou, zeleň přírodního charakteru nebo zeleň krajinnou a zeleň doprovodnou. Plochy zeleně lze zahrnout taktéž do ploch bydlení, rekreace, ploch občanského vybavení, ploch smíšené obytné či ploch dopravní infrastruktury (viz vyhláška č. 501/2006 Sb.). Ovšem tyto pozemky zeleně není snadné uchránit před změnou využití (POLÁČKOVÁ a kol., 2011).

3.11 PODKLADY PRO ÚZEMNÍ ŘEŠENÍ ZELENĚ

Důležitým podkladem je územní plán a pro jeho správnou formulaci územně analytické podklady. Územní plány mohou využít jak dané obce, tak obce sousední. Dále jsou důležité dokumenty a požadavky dotčených orgánů státní správy, průzkumy území, rozbory, územní studie a dokumenty pozemkových úprav. Důležité dokumenty pro řešení zeleně a jejího uceleného obrazu jsou pasport zeleně a územní studie. Tyto koncepce se zpracovávají ve správních hranicích dané obce, regionu, mikroregionu či kraje (VOREL, 2006).

3.11.1 Pasport zeleně

Pasport zeleně je dokument, ve kterém je racionálně evidovaná zeleň města. Poskytuje přehled o stavu všech ploch zeleně, jejich dendrologické skladbě, obsahuje zásady regenerace, údržby a revitalizace. Rozvoj a budoucí ráz ploch veřejné zeleně řeší obvykle územní studie (VOREL, 2006). Pasport se řadí mezi územně plánovací podklady. Je složený z technickoprovozní dokumentace s obsahem kvalitních údajů vegetačních a technických prvků zeleně (ŠIMEK, 2004). V internetové publikaci Principy a pravidla územního plánování od Vorla a kolektivu z roku 2006 je uveden stručný obsah pasportu, který musí obsahovat:

1. „*výměru plochy.*
2. *údaje o parcelách, parcelní čísla, jejich kultury a vlastníci:*
   – stručný popis plochy,
   – historie,
   – vývoj,
   – současný stav,
   – výhled (předchozí využívání plochy před založením zeleně, rok založení a základní okolnosti k němu vedoucí, základní etapy ve vývoji plochy, resp. takové, při nichž došlo k zásadním změnám v jejím charakteru, současný charakter a hlavní i příležitostné využívání plochy (např. hromadné společenské akce apod.).
3. *údaje o vegetačních prvcích na ploše zeleně: přehled výměr, případně počet (např. u květinových záhonů) vymezených vegetačních prvků v jednotlivých plochách (lze uvést i procentuální podíl).*
4. *údaje o nevegetačních prvcích na ploše zeleně:*
   – přehled výměr, případně počet nevegetačních prvků městských parků, jako jsou cesty a zpevněné plochy, dětská hřiště a odpočívadla,
   – drobné stavby jako pergoly, altánky aj., umělecká díla,
   – voda ve všech jejích formách – v pohybu i stojatá (potoky, rybníky, nádrže, fontány, drobné vodní prvky, pítka),
   – parkový mobiliář, jako jsou lavičky, odpadkové koše,
   – osvětlení, technické sítě a objekty související s údržbou parku.
5. *popis intenzitních tříd údržby a zatřídění parkových ploch, (výjimečně i jejich vybraných částí) do intenzitních tříd údržby.*
6. *harmonogram pravidelných údržbových, případně jednorázových prací vedoucí k údržbě či zlepšení stavu plochy zeleně. Uvádí se výčet a počet opakování jednotlivých údržbových prací s ohledem na poměr vegetačních prvků na těchto plochách.*
7. *přílohy – ke každé ploše zeleně se zřídí zvláštní složka příloh. Obsahuje různé důležité údaje k jednotlivým plochám zeleně jako zejména:*
   – plán plochy s vyznačením parcel, vegetačních prvků, doplňkových prvků, inženýrských sítí apod.,
   – inventarizaci dřevin,

– pořízené platné projektové dokumentace týkající se plochy,

– zápisy a úřední rozhodnutí týkající se plochy.“

3.11.2 Územní studie

Územní studie je dokument, který řeší podrobněji jednotlivé složky územního rozvoje, tudíž i zeleně tak, aby navazovaly na územní plán. Cílem studie je vytvoření funkčního propojeného systému ploch zeleně v souladu s ostatními plochami jiného využití. Taková studie je pak základní koncepcí pro správu zeleně (VOREL a kol., 2006).

Územní studie tvoří systém ploch zeleně v urbánním prostředí (v zastavěném území obce) případně v jeho kontaktních zónách. Může být však chápána dvěma způsoby, a to jako studie oborová – zaměřená na vegetační prvky, formy, struktury, plochy a ekologickou funkci zeleně, nebo jako územní studie – zaměřená na zeleň jako polyfunkční systém s dalšími funkcemi. Pro popis těchto hledisek a posouzení kvality ploch zeleně je nutné stanovit charakteristiky, které budou na plochách sledované, vyhodnocené a interpretované. Pro tento účel byla vypracována metodika, která popisuje a doporučuje, jak územní studii vytvořit (DOBRUCKÁ, 2011).

Obrázek 3. Role územní studie a pasportu v systému nástrojů informační správy sídelní zeleně (ŠIMEK, 2004).

Dle metodiky studie je v textové části vysvětlena koncepce zeleně, popis, zhodnocení jejího stavu, popisuje střet zájmů a požadavky orgánů veřejné správy a obyvatel, zdůvodňuje návrh řešení, eviduje a hodnotí využití všech stávajících ploch zeleně a navrhuje koncepci ploch nových a revitalizovaných. Tyto aspekty jsou tvořeny pomocí důkladných analýz přírodních i urbanistických (klima, pedologie, hydrologie,

geologie, osídlení, doprava, demografie, průmysl, technická infrastruktura a jiné) (VOREL a kol., 2006). Je doporučeno sledovat:

- aspekt environmentální (eliminace nevhodných mikroklimatických podmínek, eliminace emisí a hluku),
- aspekt urbanistický (jádra systémů zeleně, subjádra, výměra kvalitní zeleně, kategorie zeleně, funkce plochy zeleně, využití s přilehlým objektem),
- aspekt architektonický (slohovost, kompozice, kvalita, design, originalita, soulad s architekturou objektů),
- aspekt kulturně-historický (památkově chráněné plochy zeleně, historické plochy, stromy, památné stromy),
- aspekt strategicko-ekonomický (politický zájem o danou plochu, veřejný zájem, návštěvnost, investiční náročnost, finanční náročnost na údržbu) (DOBRUCKÁ, 2011).

V této části se také stanoví etapizace realizací regenerace a revitalizace zeleně.

V části grafické se zobrazují navrhované skutečnosti a změny obvykle v měřítku územního plánu. Podrobněji se poté zobrazuje v lokalitách, pro které má být zpracován regulační plán. Výkresy jsou barevné s odlišenou zelení dle údržby, funkce a jiných požadavků a jsou zde také vyznačeny plochy, kde jsou nutné provést zásahy. Tyto zásahy jsou doplněny o návrh údržby a revitalizace.

V rámci vytváření územní studie se uplatňuje SWOT analýza na hodnocení problémových okruhů. Studie by měla být využívaná jako územně plánovací podklad a obvykle se stává součástí pasportu zeleně (VOREL, 2006).

3.11.3Krajinný plán

Krajinným plánem je v evropském prostoru označován dokument, který komplexně posuzuje vlastnosti krajiny a doporučuje všem uživatelům a správcům území způsob racionálního využívání krajiny a nutná revitalizační opatření (PSOTOVÁ, SALAŠOVÁ, 2004).

Krajinný plán není v České republice právně zakotven jako ve většině státech Evropské unie. Dokument krajinného plánu rozšiřuje dokumenty územního plánování o krajino-ekologické plánování územní. Nový nástroj krajinného plánu byl sice zařazen po přijetí Evropské úmluvy o krajině do soustavy nástrojů územního plánu jako zvláštní typ regulačního plánu nezastavitelného území, ovšem v praxi své uplatnění stále nenabyl obliby (LÖW, 2003). Ostatní země Evropské unie tento nástroj plánování hojně využívají, zatímco v České republice se místo komplexního přístupu ke krajině tvoří mnoho jednooborových výstupů, které jsou „přilepovány" k územním plánům.

Krajinným plánem se podrobně řeší:

- eroze,
- vodní hospodářství,
- revitalizace,
- ÚSES a biodiverzita krajiny,
- komunikace, historické cesty,
- přírodní, rekreační, kulturní potenciál krajiny,
- hospodářské využití krajiny.

Krajinný plán nemusí ovšem řešit jen nezastavěné území mimo obce a města, ale může částečně řešit veřejnou zeleň a její napojení na zeleň krajinou, a to například při řešení vodních toků, které plynule procházejí krajinou a sídly. Vodní plochy a říční nivy jsou již od pradávna přirozené komunikační linie (RAŠKA, ZÁBRANSKÝ, 2014), a proto tvoří základní páteř systému zeleně jak v krajině, tak v obcích.

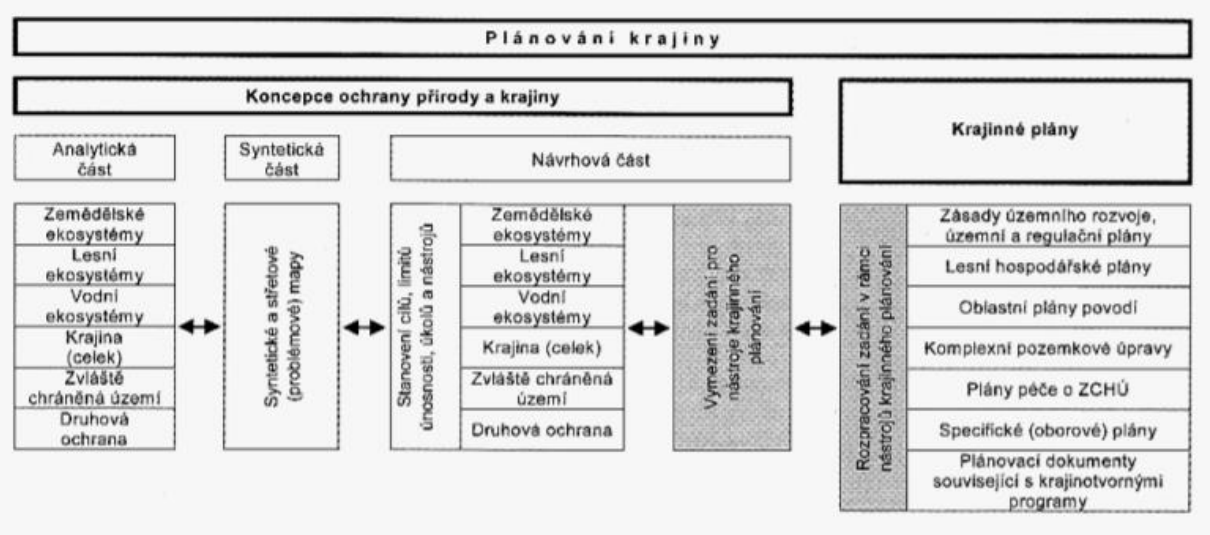

Obrázek 4. Obsahové schéma plánování krajiny. Z obrázku vyčteme, že krajinné plány jsou částečně vytvářené, ovšem jen jako dílčí dokumenty, a ne jako jeden ucelený dokument (CIBULKA, SKLENIČKA, 2006).

3.12 HODNOCENÍ ZELENĚ

Množství zeleně, její rozloha a diverzita je jedním z nejdůležitějších ukazatelů hodnoty životního prostředí měst (VOREL, 2006). Ke stanovení opatření pro zvýšení kvality zeleně je rozhodující způsob využití a funkce ploch zeleně. Životní prostředí v sídle je zhoršováno právě špatnou kvalitou, nefunkčností a nepropojeností zeleně. Kučera (1999) hodnotí zeleň pomocí druhového složení, prostorové struktury, zdravotního stavu dřevin a vhodnosti výsadby. Lacina a Cetkovský (2004) hodnotí zeleň i z hlediska její přístupnosti. Metodika hodnocení zeleně v urbanizovaném prostoru a návrh opatření pro zvýšení její funkční stability, od Sojkové a Šmídové (2011), vychází z těchto a dalších hodnocení zeleně a popisuje detailně kritéria hodnocení, ze kterých se vyhodnotí stabilita dané plochy zeleně a následně se popíší dle metodiky nutná opatření a údržba.

Pro stanovení hodnocení dle metodiky je nutné provést průzkumné práce a sběr informací z územního plánu, územní studie, pasportu zeleně či jiných dokumentů o zeleni, z výpisu majetkové evidence města v plochách s označením „zeleň“ nebo „ostatní plochy“. Dále je nutné zajistit mapy katastrální specializované na zeleň, ortofotomapu, orientační mapu města a další potřebné informace a podklady pro zpracování hodnocení v požadované kvalitě a formě.

Plochy zeleně náleží v metodice do těchto ploch:

B = plochy sídelní zeleně s významnou rekreační a reprezentativní funkcí,
C = plochy, které zvyšují kvalitu životního prostředí.

Kritéria hodnocení zeleně pro plochy **B** a **C**:

1. dostupnost (300 m, 800 m, 1500 m).
2. velikost (100 m, 100-5000 m, 5000 m).
3. provozní řešení a vybavení (vyhovující, s nedostatky, nevyhovující).
4. struktura porostů (vhodná, s nedostatky v prostorovém uspořádání, nevhodná).
5. sortimentální skladba (vhodná, zčásti nevhodná, nevhodná).
6. kvalita porostů (velmi vysoká, průměrná, nízká).
7. kvalita údržby (vhodná, s nedostatky, nevhodná).
8. intenzita využívání (využívaná, zčásti využívaná, nevyužívaná, devastace).

Z těchto kritérií se stanoví hodnocení stability ploch a návrh opatření pro plochy B a C, a to zařazením do 3 podkritérií:

1. stabilní – revize vhodnosti opatření.
2. částečně stabilní – opatření bez změny koncepce.
3. nestabilní – opatření se změnou koncepce, nutné vypracování projektu rekonstrukce.

Zařazení do těchto skupin závisí na vyhodnocení kritérií hodnocení, a to součtem bodů. Nejlepší velikost, dostupnost, struktura, sortiment atd. mají hodnotu 1. Tato hodnota se postupně zvyšuje s nedostatky a nevyužívání ploch až do hodnoty 3 (u 8. kritéria do hodnoty 4). Tyto hodnoty (1-3,4) se následně sečtou a podle jejich výsledku se vyhodnotí stabilita plochy a její následná údržba, obnova. Součet 8 je pro hodnocení nejžádanější a plocha je tak vyhodnocena jako stabilní, součet 27 je vyhodnocen jako plocha nestabilní.

Metodika se krátce věnuje příkladu úprav a údržbě zeleně, a to na plochách trávníků, dřevin (křovin a stromů), letniček a trvalek.

3.13 OCHRANA ZELENĚ

Ochrana zeleně je pojem, který často zavádí k ochraně zahradnickou činností. Tato skutečnost je bohužel mylná, a i přes to je v českých městech takto chápána. Ochranou zeleně bychom měli chápat ochranu krajiny a krajinného rázu ve městech (VOREL, KUPKA, 2011). Zahradnickou ochranu bychom měli nazývat správně pojmem údržbou zeleně.

Územní plán řeší urbanistickou koncepci i koncepci uspořádání krajiny. Urbanistická koncepce vytváří podmínky pro souladný vývoj sídel a sídelní struktury v krajině (zastavěného i nezastavěného území). Koncepce uspořádání krajiny vytváří podmínky pro funkční využívání krajiny a pro ochranu a rozvoj krajinných hodnot v nezastavěném a zastavěném území. Způsob ochrany může řešit jak územní plán, tak regulační plán, a to na základě dohody s orgánem ochrany přírody, který taktéž rozhoduje o respektování ochrany krajinného rázu v otázce limitu využití území (VOREL, ŠVECOVÁ, 2014). Limity jsou vyjádřeny souhlasem orgánu ochrany přírody dle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny: „*souhlas orgánu ochrany přírody je nezbytný k umísťování a povolování staveb jakož i k dalším činnostem, které by mohly změnit či snížit krajinný ráz“*. Cílem tohoto zákona je chránit a udržovat přírodní rovnováhu v krajině. Zákon taktéž ochraňuje rostliny a živočichy, a to před vším, co by mohlo vést k jejich ohrožení. Při ohrožení podmínek může orgán ochrany přírody oprávněně přerušit rušivou činnost. Dřeviny, které jsou předmětem ochrany téhož zákona jsou chráněny před ničením a poškozováním.

3.14 TRENDY VÝVOJE VEŘEJNÉ ZELENĚ

Obecně se sídelní zeleň proměňuje podle velikosti sídla. Častěji mají menší obce větší ozelenění než obce větší. V okrajových částech měst je zeleně více než v centru, kde je hustá zástavba a na zeleň tak nezbývá místo. Přičemž zeleň pomáhá zmírňovat vlivy koncentrované zástavby (teploty, znečištění, hluk). V dnešní době je snaha tyto vnitřní místa měst ozelenit, přičemž jeho navrhování naráží na různá úskalí především z hlediska dopravy a její bezpečnosti, z hlediska inženýrských sítí a jejich ochranných pásem, z hlediska památkové péče, a především z hlediska prostorového omezení. Nejohroženější v dnešním motoristicky provázaném světě je uliční zeleň a liniová zeleň kolem cest. Stromořadí trpí suchem, prachem, znehodnocenou půdou, zasolením

a díky oslabení i škůdci a chorobami. Vytváření příjemného životního prostředí naráží na tlak ze strany nového funkčního využití ploch ve prospěch zastavění a parkování (VOREL, 2006). Zeleň je ohrožena plošným rozvojem zástavby, zhušťováním zástavby a oklešťováním ploch zeleně, změnami měřítka ploch zeleně velkými technickými stavbami a zástavbou na vizuálních horizontech. Nové plochy zástavby narušují funkční vazby městské zeleně a krajinné zeleně (VOREL, 2014). Do budoucna je nutné tyto fakty vzájemně podpořit i omezit, a to například omezením množství zástavby v nezastavěném prostředí pro podporu ploch zeleně, využití ploch zahrádkových kolonií k přeměně na trvalé bydlení, omezení veřejné a krajinné zeleně ve prospěch funkční dopravní infrastruktury. Nové příležitosti k vybudování veřejné zeleně vidíme ve využití industriálních lad na městské parky, propojení městské zeleně s okolní venkovskou zelení (VOREL, 2006) ve formě rekreačních lesoparků, alejí a doplnění krajinné zeleně o mobiliář a cyklostezky a vytváření propojených systémů veřejné zeleně s krajinnou zelení pomocí krajinných plánů.

Z hlediska krajinné zeleně je třeba přimlouvat se k uplatňování ekologických a krajinářských hledisek. A to především v možnostech ochrany krajinného rázu a vnímání historie krajiny, rekultivace a revitalizace krajiny v nejlepším případě přirozenou cestou či v přírodním duchu, opuštění konvenčního využití půdy a navrácení se k menším rozlohám polí a ekologickému způsobu hospodaření. Je nutné podporovat krajinnou pestrost. Při bližším prozkoumání starších leteckých snímků si všimneme, že na našem území stále přibývá lesů. Tyto lesy jsou často monodruhové a tím mimo jiné ztrácíme onu krajinnou pestrost. Mnohem vhodnější, než vytvářet nové plochy souvislých lesů je ty stávající oživit v podobě druhové skladby a znovu objevit smysl, tak jak bylo běžné před dobou kolektivizace, rozptýlené krajinné zeleně kolem vodních toků (částečně v podobě lužních lesů) či na remízkách, které rozdělují velké lány polí. Kolektivizace zemědělské výroby rozvrátila vztahy osobní i vztahy ke konkrétnímu místu a krajině. Krajina se stala prostorem pro výrobu potravin a dřevní hmoty v marginálním měřítku se všemi negativními dopady. V posledních letech se tato skutečnost díky krajinotvorbě a iniciativám obcí a soukromníků obrací k lepšímu (VOREL, 2000).

4 METODIKA

Pro zpracování ideové studie byly uplatněny poznatky z literární rešerše, zabývající se veřejnou zelení, jejím dělením, funkcemi a hodnocením. Taktéž byly použity poznatky ze statí věnujících se ochraně veřejné zeleně, revitalizaci a hodnocení.

Po výběru modelového území byly shromážděny textové a grafické podklady nezbytné pro vypracování revitalizační studie. V modelovém území proběhlo terénní šetření, byla zhotovena analýza širších územních vztahů, přírodních podmínek území, historického a současného stavu a byly popsány stávající prvky řešeného území. Na základě všech poznatků a konceptu řešení revitalizační studie byl následně vypracován komplexní ideový plán studie s kalkulací.

4.1 MATERIÁL

Pro vypracování revitalizační studie bylo vybráno území v Jihočeském kraji, okresu Strakonice, městě Blatná. Modelové území se nachází na parcele č. 875/19 a z části na parcele č. 896/1 v severní části obce zvané „Vinice“. Oba pozemky jsou ve vlastnictví města Blatná. Řešené území o rozloze 2 707 m^2 s obvodem 300,2 m se opticky člení na část jižní zeleně a část severní zeleně, kdy předěl tvoří písčitá cesta, vedoucí z ulice Paštická na ulici Alšova (územím prochází od východu na západ). Písčitá cesta dále pokračuje veřejným prostorem v podobě travnatého parteru mezi zástavbou rodinných a řadových domků. V severní části pokračuje veřejný prostor kolmo na řešené území k ulici Hálova, kde je plánovaná veřejná proluka. Na řešeném území se v dnešní době nachází dva záhony pro pěstování zeleniny místními obyvateli, jejichž zahrady těsně přiléhají k území (č. p. 1221 a 1220). V jižní části je nutno zachovat propojení mezi ulicemi Paštická a Alšova a přístup k vilovým domům č. p. 519 a 529. Na veřejném prostranství před nimi, na parcele s parcelním číslem 875/19, se nalézají zvony na sběr odpadu.

Výběr území byl ovlivněn současnými snahami vedení města o rekonstrukci celého území

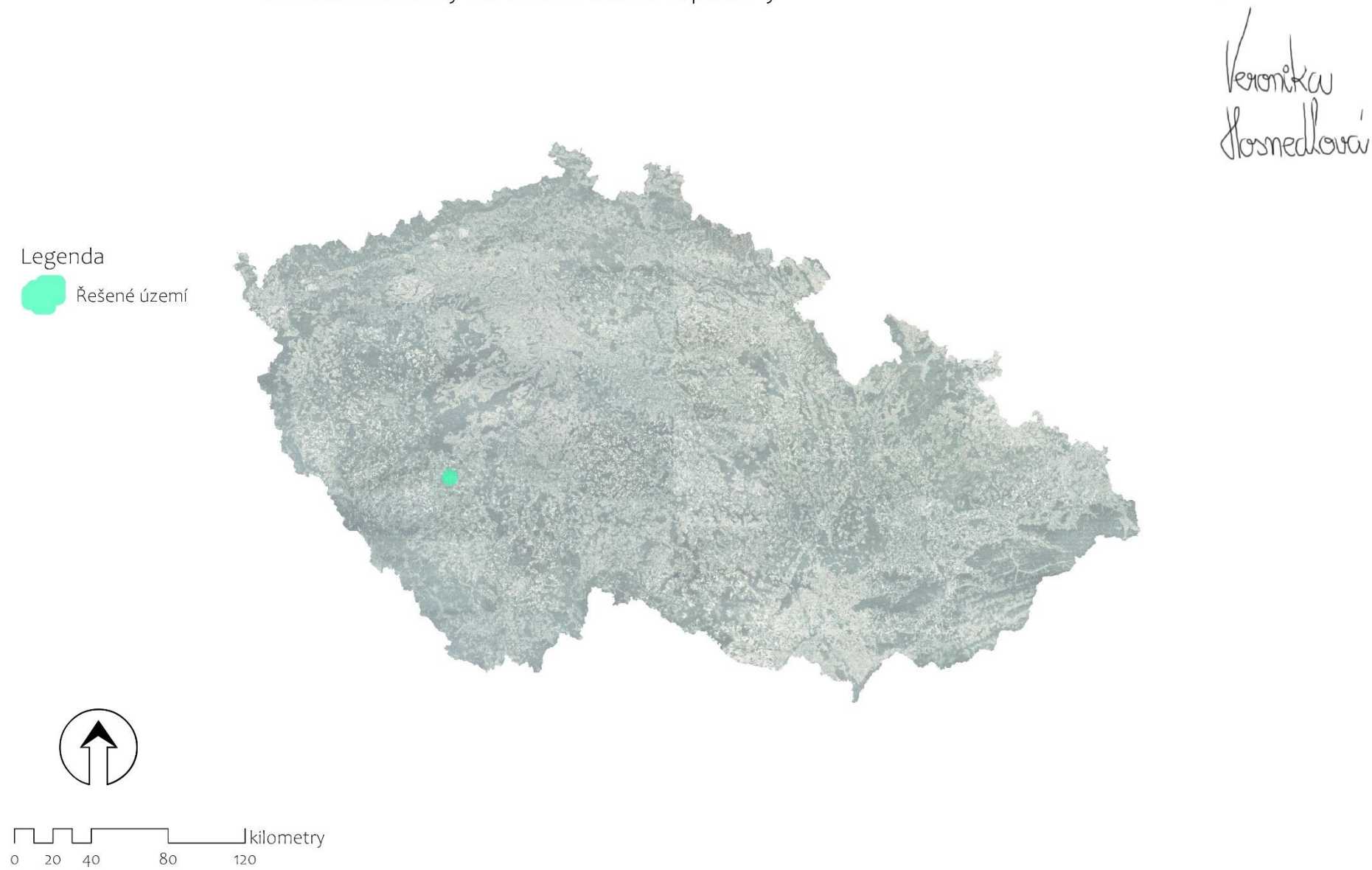

Obrázek 5. Umístění lokality na území České republiky (vlastní)

Obrázek 6. Umístění lokality ve městě Blatná (vlastní)

Obrázek 7. Vymezení řešené lokality (vlastní)

4.2 METODY

Pro zdárné vypracování výsledků diplomové práce je nutné si zvolit potřebné metody.

4.2.1 Metodika hodnocení zeleně

Metodika hodnocení zeleně vychází z údajů uvedených v literární části diplomové práce.

4.2.2 Metodika dendrologického průzkumu

Dendrologický průzkum vypracovaný v diplomové práci je tvořen podle firmy Flera (2018). Dendrologickým průzkumem budou hodnoceny jak šestice ovocných stromů, tak dva okrasné keře.

V rámci dendrologického průzkumu má každá dřevina, strom inventarizační číslo. Tímto číslem je označen na inventárním plánu. Dále je uvedeno jméno taxonu, obvod kmene, který je určen v prsní výšce 1,30 m nad zemí a je udán v centimetrech. Jedna popisovaná dřevina má rozdvojený kmen, u které se taktéž určuje obvod druhého kmene (popřípadě dalších až do počtu 5). Výška stromů je uváděna v metrech dle okolních budov s přesností +/- 2 m. Průměr koruny udávaný v metrech je stanoven krokováním nebo odhadem. Spodní okraj koruny znamená její nasazení tzn. vzdálenost od báze kmene k prvním živým větvím. Je udáván v metrech, stanovených odhadem. Věk dřevin je rozdělen do 5 kategorií viz tabulka č. 1

Číselník pro posouzení věkového stádia		
a	Nová výsadba	Převládají znaky a projevy ujímání (malé přírůstky, ztráta olistění, patrné zapěstování)
b	Odrostlá výsadba - do 20	Ujatá výsadba doposud nestabilizovaná, znaky intenzivní péče nebo její absence. Zakládání architektury koruny.
c	Dospívající jedinec - do 50	Dotváření typických charakteristik pro daný taxon (habitus, borka, ...). Výrazný prodlužovací růst, často počátek plodnosti.
d	Dospělý jedinec - do 100	Vyvinutý jedinec s charakteristickými znaky taxonu.
e	Přestárlý jedinec	Rozpad struktury jedince s doprovodnými jevy (úbytek kosterních větví, nástup patogenů,..).

Tabulka 1. Číselník pro posouzení věkového stádia stromů a keřů (FLERA, 2018)

Zdravotní stav je posuzován zhodnocením mechanického stavu stromu z hlediska narušení kořenového systému, kmene a větví. Narušení znamená zjištění určitých defektů, mechanických poškození a napadení patogenními organismy. Zdravotní stav je rozdělen do 6 kategorií viz tabulka č. 2. Dále je přítomen návrh opatření a poznámka.

Číselník pro posouzení zdravotního stavu		
0	výborný	
1	dobrý	defekty malého rozsahu bez vlivu na stabilitu nosných prvků a s minimální pravděpodobností dalšího šíření
2	zhoršený	narušení zásadnějšího charakteru, často vyžadující stabilizační či sanační zásah
3	výrazně zhoršený	často souběh několika typů defektů vyžadující stabilizační zásah; často snižuje perspektivu hodnoceného stromu
4	silně narušený	bez možnosti stabilizace, výrazně zkrácená perspektiva stromu
5	havarijní	akutní riziko rozpadu stromu

Tabulka 2. Číselník pro posuzování zdravotního stavu stromů a keřů (FLERA, 2018)

Pro keře se určují podobná kritéria hodnocení. Inventarizační číslo keře, jméno taxonu, průměr keře v metrech, který je určen odhadem. Dále výška keře v metrech, která je zjišťována odhadem dle okolních budov s přesností +/- 1 m. Hodnocen je věk i zdravotní stav jako u stromů viz obrázky č. 6 a 7. Určeno je taktéž návrhové opatření a poznámka.

4.2.3 Koncepce ideové revitalizace

Veřejný komunitní sad bude přetvořen z chátrající zeleně a zeleně částečně ničené pojezdy aut na prostor podporující komunitní potkávání, pro odpočinek, hry a sběr ovoce, bylin a jedlých rostlin. Koncept vznikl ze zamyšlení nad stálým ustupováním zeleně (krajiny) kvůli automobilismu a rozvoji zastavitelných oblastí. Veřejný komunitní sad „Koruna“ propojuje jak nutnost zachování zeleně, tak nutnost občasného stání a pojezdy aut. Sad nabízí spoustu interakcí – pozorování přirozeného života lučního biotopu, travnatý stíněný plac pro hry s posezením, odpočinkové místo s výhledem na centrální část doplněné lavičkami a stolkem, „Koruna“ neboli místo pro občasné potkávání, pořádání menších komunitních akcí či hraní, volné herní prvky, které podporují dětskou nezávislost, kreativitu a vědomí a nejvyšším přínosem sadu je

užitek veřejné zeleně v podobě jedlých plodů, bylin a květin a jejich náležité označení. V rámci sadu se v západní části nachází prostor pro parkování, jak pro návštěvníky sadu, tak pro návštěvníky blízké polikliniky. Parkoviště není primárně navrženo jako bezbariérové, díky existenci možných bezbariérových míst na asfaltovém povrchu. Taktéž je parkoviště navrženo jako placené, kvůli obavám z jeho využívání ve prospěch pracovníků nedaleké firmy VISHAY.

Sad „Koruna“ propojuje pomyslný prstenec zeleně Blatné a stává se dominantním prvkem jedlé zeleně pro místní komunitu, celou oblast Vinice a vlastně pro celé město Blatná.

4.2.4 Koncept parkovacích míst

Parkovací místa neboli odstavné plochy jsou nutné k dobré využitelnosti a dostupnosti plochy sadu a taktéž k rozšíření odstavných míst pro blízkou polikliniku. Díky nutnosti parkovacích ploch pro polikliniku je v rámci diplomové práce pořízen krátký výzkum. Ten spočíval v každodenním pozorování řešené plochy nejméně 2x denně s dosažením přesného počtu parkujících aut. Výzkum dokládá tabulka č. 11. a následné pořízené fotografie přiložené v přílohách.

4.2.5 Koncept skladby dřevin

Výběr dřevin pro sad je vytvořen převážně z použití starých odrůd jedlých dřevin. Komunitní sad podléhá komunitnímu plánování. Komunitní plánování je vyjádření komunity, sousedů a místních obyvatel ke koncepci skladby dřevin sadu. Pro vyjádření komunity proběhlo volné dotazování formou dopisu a odpovědi komunity byly posílány do emailové pošty. Z odpovědí byla vyselektována největší četnost dřeviny či dřevin, které budou následně použity pro druhovou skladbu výsadby sadu.

4.2.6 Metodika tvorby položkového rozpočtu

Položkový rozpočet ideové revitalizační studie je proveden dle jednotlivých fází přípravy. Rozpočet je vytvořen na základě cenové soustavy AOPK, RTS a ÚRS. Směrné ceny jsou detailními seznamy standardizovaných cen stavebních prací i materiálů, sloužících převážně pro přesné plánování projektů a finanční odhady.

5 VÝSLEDKY

Ve výsledcích diplomové práce se zpracovávají všechny dosavadní poznatky o řešeném území. Řeší se prostorové uspořádání a možnosti výsadby a drobné výstavby. Taktéž je v této části představen plán ideové revitalizační studie, který je přiložen jako příloha č. 21. a vizualizace v příloze č. 23.

Pro získání všech potřebných informací je nutné prostudovat potřebnou dokumentaci (územní plány města, regulační plány, územní studie atp.), provést terénní průzkum, hodnocení zeleně a dendrologický průzkum.

5.1 ANALÝZA PŘÍRODNÍCH PODMÍNEK ÚZEMÍ

Předmětem analýzy přírodních podmínek jsou soubory faktů, kterými je charakterizováno širší území.

5.1.1 Geomorfologie

V rámci geomorfologického členění patří území do Českomoravské soustavy České vysočiny. Území se dále člení na oblast Středočeské pahorkatiny, celku Blatenské pahorkatiny. V rámci Blatenské pahorkatiny můžeme území dále rozčlenit na podcelek Horažďovické pahorkatiny a dále do okrsku Blatenské kotliny. Blatenská pahorkatina je charakteristická výškou kolem 400–600 m. n. m (DEMEK, 1988).

5.1.2 Reliéf

Blatensko má specifický reliéf členité Blatenské pahorkatiny. Tomuto reliéfu přispívá i reliéf povodí Lomnice, který je taktéž typicky pahorkatinný. Blatenská pahorkatina se projevuje jako erozně rozčleněný povrch se suky, hřbety a skalními zvětralinami. V centru Blatenské pahorkatiny leží Blatenská kotlina, která se projevuje na jihu území blíže Mačkovu. Tu poznáme podle charakteristických plochých luk a polí, které vznikly z vysušení Blatenských blat. Celá oblast je tak ostrůvkově zalesněná, kamenitá, z části obdělávaná, pahorkatinového rázu se sítí rybniční a vodní soustavy.

5.1.3 Geologie

Blatensko lze zařadit do základní geologické jednotky Český masiv, který byl tvořen Kadomskou orogenezí (před 660–550 mil. let). Dále byl přetvořen Variskou orogenezí (před 400–330 mil. let). Český masiv je tvořen blokovou stavbou, která dělí území hlubinnými zlomy na dílčí části. Jedna taková část představuje oblast moldanubické. Ta se vyvinula v první etapě vývoje Českého masivu tzv. předplatformí etapě, které skončilo dokončením variského geotektonického cyklu. Oblast je tvořena silně metamorfovanými krystalinickými komplexy proniknutými tělesy granitoidních hornin.

Součástí moldanubické oblasti je i Středočeský pluton, který zasahuje svou částí do Blatenského regionu. Obsahově je těleso plutonu tvořeno vyvřelými horninami, nejčastěji granity – žuly. Za žuly se považují všechny hlubinné horniny, které obsahují podstatné množství draselných živců, plagioklasů a křemene. Žuly blatenského typu jsou obvykle zbarveny do šeda s modrým odstínem, známé jsou ovšem také červené žuly (rapakivi). Žuly jsou stejnoměrně zrnité (eugranitické), občas porfyrické. Struktura je hypidiomorfně zrnitá. Mineralogickými složkami žuly jsou především živce (ortoklas a plagioklas), křemen, amfibol (hornblende) a slídy (muskovit anebo biotit). Žula obsahuje malé příměsi magnetitu, granátu, apatitu a zirkonu. Vzácně obsahuje i pyroxen a velmi vzácně železem bohatý olivín a fajatit. Proto je skalní podklad Blatenska tvořený budovaným biotickým až amfibolicko – biotickým grandioritem (typický blatenský typ), který je hojně protkán žilnými horninami porfyrů, porfyritů a alamporfyrů. Všechny tyto horniny jsou porušeny tektonickými poruchami a pásmy drcení. Grandiority jsou porušeny systémem puklin. Tyto horniny jsou s výstupy původně hluboce uložených hornin mladšího typu, díky tomu mají horniny větší odolnost vůči erozním vlivům a krajině je tak zachován její částečně původní ráz. Skalní podklad pokrývá zvětralinový plášť, písčité a hlinitopísčité eluvium s úlomky různých hornin. V zájmovém území jsou zvětraliny skalního podloží překryty vrstvou uloženin, jejichž mocnost závisí na geomorfologii daného místa. Převážně je mocnost 1–2 m s diluviálními a deluviofluviálními písčito – hlinitými sedimenty. V okolí potoků a vodních nádrží se vyskytují písčito – jílovité a jílovito – písčité aluviální náplavy.

V lokalitě řešené studie se nachází grandiorit blatenského typu v soustavě Českého masivu – krystalinika a prevariského paleozoika, s oblastí moldanubické, v regionu magmatitu v moldanubiku a jednotce středočeského plutonu (ÚZEMNÍ PLÁN Blatné, 2017).

5.1.4 Pedologie

Převažují půdy středně hluboké, často středně skeletovité až mělké, hlinitopísčité až písčitohlinité. Vesměs hnědé půdy na krystaliniku. Pěstební podmínky pro pěstování brambor ještě dobré, ve svažitých polohách z technologických důvodů méně vhodné. Pro pěstování obilnin, krmných plodin a řepky jsou podmínky až podprůměrné, ve vyšších polohách vhodné pro len.

5.1.5 Hydrologie

Blatensko spadá do povodí Vltavy. Město Blatná leží v údolí řeky Lomnice a jejího přítoku, Závišínského potoka, který má délku 20,4 km. Lomnice je řeka pramenící v Brdech s rozlohou povodí 830,8 km^2 a průměrným průtokem 3,28 m^3/s. Lomnice ústí do řeky Otavy přímo v místě Orlické přehrady. Blatensko je hustě protkáno sítí potoků. Nejvýznamnějšími jsou Závišínský potok, Hradišťský potok (délka 10,5 km), Mračovský potok (12 km) a Skalice (52,2 km). Mokřady a potoky byly zregulovány do bohatě propojené soustavy rybníků. Největší rybník v oblasti Blatenska je rybník Labuť se svou rozlohou 109 ha. Přímo na území města se nacházejí rybníky Pustý, Přední topič, Zadní topič, Velký Buzický rybník, Závist, Kaneček a Podskalský rybník.

Z geologické skladby vyplývá, že v puklinových propustných horninách středočeského plutonu je oběh vody soustředěn do oblasti zvětralin. Hladina podzemních vod se tak na většině území nachází 4 a více metrů pod povrchem. Podél říčních a potočních soustav je to kolem 2 metrů pod povrchem. Zdroje podzemní vody nejsou příliš vydatné, tudíž se oblast jeví jako vodohospodářsky pasivní, tzn. že oblast není plně kryta vlastními vodními zdroji pro spotřebu užitkové a pitné vody.

5.1.6 Klimatické podmínky

Oblast Blatenska spadá dle Končeka do kategorie B3 – Mírně teplá oblast (klima), mírně vlhká, pahorkatinná v nadmořské výšce 400–600 m. Průměrné roční teploty se

pohybují v rozmezí 7,0 – 7,5 °C, ve vegetační době od 13,0 do 15,0 °C. Vegetační doba trvá v průměru 153 dní. Průměrný počet mrazových dnů je 37 a roční úhrn srážek 595 mm. Průměrný počet srážek za vegetační období je 300–400 mm (ČHMÚ, 2018). Mírně teplou oblast vymezuje na jedné straně izolinie letních dní a na druhé straně ji vymezuje 15° červencová izoterma. Je to oblast, kde se daří zvláště obilninám a okopaninám. Hodnota vláhové jistoty dle Mináře 21,33 odpovídá mírně vlhké oblasti. Směr větru je do značné míry modifikován terénem. Převažují větry západní (JZ, Z, SZ), výjimečně bořivé větry od jihovýchodu.

5.1.7 Fytogeografické členění

Blatensko je dle regionálního fytogeografického členění podle Slavíka a Hejného (1990) v oblasti mezofytika, v obvodu Českomoravského mezofytika, ve fytogeografickém okrese Horažďovické pahorkatiny, v podokrese Blatenska. Prakticky celá Středočeská pahorkatina leží v mezofytiku. Horažďovická pahorkatina je obecně málo druhově rozmanitá. Krajinný ráz je harmonický a je doplněn četnými rybníky.

5.1.8 Biogeografické členění

Culek (2005) dělí biogeografické členění na podprovincie a regiony. Blatensko spadá do Hercynské podprovincie a Blatenského regionu. Blatenský region je popsán jako žulová pahorkatina s četnými podmáčenými sníženinami. Četné rybníky a mokřady se střídají se suchými žulovými pahorky s bory. Chybí zde vegetace skal a jakákoli teplomilná biota. V bioregionu dnes převažuje orná půda, významně jsou zastoupeny mokré louky, rybníky a kulturní bory. V Blatenském regionu převažují acidofilní doubravy (*Genisto germanicae – Quercion*), v minulosti jedle (*Abies*). Vzácně jsou zde k nalezení bučiny (*Tilio cordatae – Fagetum*). Podél toků jsou jasanovo-olšové luhy (*Alnenion glutinoso – incanae).*

5.2 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

Charakteristika území Blatné a širších územních vztahů je popsána v následujících odstavcích.

5.2.1 Analýza širších územních vztahů

Město Blatná s rozlohou 4360 ha se nachází na pomezí tří krajů – Jihočeského, Plzeňského a Středočeského. Blatná je obcí s rozšířenou působností. Její vazby jsou propojené sítí silnic a železnic s většími městy jako jsou Strakonice, Písek, Příbram, Plzeň a České Budějovice. Prahu, Klatovy a Sušici lze popsat jako města dobře přístupná. Správní území obce je rozděleno na 8 katastrálních území, a to na Blatnou, Blatenku, Čekanice, Drahenický Málkov, Hněvkov u Mačkova, Jindřichovice u Blatenky, Milčice u Čekanic a Skaličany. Obec Řečice je jako jediná součástí KÚ Blatná. V přímé návaznosti na město jsou KÚ Skaličany, Hněvkov a Blatenka. Ostatní vazby KÚ jsou oslabenější, a to z důvodu vzdálenosti a taktéž složité dopravní dostupnosti přes jiná katastrální území.

Krajina kolem Blatné je tvořena častými drobnými lesními skupinami, střídané zemědělskými pozemky obdělávanými i zatravněnými s četnými vodními plochami.

Díky kombinaci přírodních podmínek a historického vývoje nepatřila Blatná k hustě osídleným oblastem Čech. Dle analýzy dlouhodobého vývoje počtu obyvatel v Blatné závisí její skladba a počet především na migraci. Menší měrou přispívá přirozená obměna. Věková skladba vykazuje rysy stárnoucí populace, přičemž ze statistických hodnot uvedených v územním plánu města Blatná (2016) vychází tato skladba při vývoji přirozenou měnou jako stále platná. V souladu s danou skutečností a při přirozeném vývoji bude klesat i počet obyvatel úměrně jejich stářím. Pokud bychom zohlednili migrační vlivy, a to dle let 2001–2012 lze předpokládat stabilizaci početních stavů a vyrovnanost ve věkové stavbě obyvatelstva. Tento jev lze předpokládat jen při stejném vývoji výstavby jako v letech 2001–2012, kdy se jednalo o výstavbu cca 22–23 bytů/rok. Blatná je důležitým pracovním centrem v rozvinutém středním podnikání a v průmyslových aktivitách. Nabídka pracovních míst na trhu práce je významným faktorem stabilizace počtu obyvatel či růstu migrační atraktivity města. Úspěšnost záměru migrační atraktivity města Blatná závisí na celkovém obrazu a rázu obce, který se bude v budoucnu pro život v Blatné nabízet. Rozvoj migračních funkcí a atraktivnosti města dosáhneme rozvojem obytných funkcí včetně zajištění života v esteticky hodnotném a rekreačním prostředí.

5.2.2 Lokalizace řešeného území

Řešená lokalita se nachází v severní části Blatné v oblasti zvané „Vinice“. Celá tato oblast slouží jako sídliště rodinných domů, která volně navazuje na krajinu pomyslným zeleným pásmem, kde se nyní bude budovat lesopark s rozhlednou. Sídliště je charakteru jednopodlažních rodinných domků s podkrovím a malými výjimkami bungalovů a dvoupodlažních domů. V centrální části se nachází objekt veřejného vybavení – škola a školka, veřejná zeleň v podobě hřiště a travního parteru a dle ÚP objekt městské zástavby v podobě hospody.

Přesné místo lokality pro ideovou studii se nachází v jižní části oblasti „Vinice“, na pozemcích č. 896/1 a 875/19 západně od firmy VISHAY Electronic, s. r. o. a firmy MIGER spol. s. r. o. Ze severní strany navazuje na plochy bydlení v rodinných domech a domech řadových, z jižní strany navazuje lokalita na městskou vilovou zástavbu. Celá plocha je tvořena travnatým parterem se starou výsadbou ovocných stromů. Travnatá plocha je předělena pískovým násypem, který zde umožňuje občasné stání a průjezd jihozápadním směrem do ulice Alšova. Po východní straně je travnatý parter obklopován komunikací s přilehlým chodníkem. Chodník v dnešní době volně navazuje na zeleň.

5.2.3 Rozbor stavu sídelní struktury

Struktura sídelní zástavby na území města Blatná odpovídá do značné míry podobnosti z dob císařského mapování. Historicky nejkompaktnější je zástavba městského jádra, která je doplněná solitérní zástavbou bytových domů v duchu modernistického urbanismu a kompaktní suburbánní zástavbou rodinných a řadových domků. Zvláštní kategorii v sídelní struktuře tvoří stavby občanské vybavenosti (kulturní centrum, sokolovna, poliklinika, domov důchodců, bazén, dvě základní školy a dvě střední školy) významné historické areály (zámek a zámecký park, kostel, starý hřbitov), průmyslové areály (Dura, Vishay, Tesla, Leifheit atp.) a hospodářské areály. Za zmínku taé stojí sportovní areál a rekreační areály, chatové a zahrádkářské kolonie.

5.2.4 Urbanismus

Základem městské kompozice Blatné tvoří vodní zámek s historickým jádrem, která je zformovaná kolem dvou kolmých ulicových náměstí (ulice J. P. Koubka a náměstí Míru). Ve 20. století se do tzv. historického jádra přidala třída T. G. Masaryka. Tyto 3 ulice spolu tvoří pomyslné „Z“. Město se dále rozvětvuje pomocí severní a jižní osy kolem Závišínského potoka, Smoliveckého potoka a řeky Lomnice a kolem těchto liniových přírodních prvků se rozvíjí městská zeleň hlouběji do zastavěného území. Přírodní prvky v urbanistické kompozici jsou dále zastoupeny zámeckým parkem a oborou a mnohočetnými rybníky, jejichž umístění významně determinovalo rozvoj sídelní struktury. Hlavními výškovými dominantami jsou blatenská věž v blízkosti kostela Nanebevzetí Panny Marie, zámecká věž z jihu a věžička základní školy J. A. Komenského ze severu. Ve vnějším kruhu města jsou dominantami tři komíny sběrného dvora a komín zámeckého lihovaru. Město Blatná se dělí pomyslně na jedenáct čtvrtí – vnitřní městskou, staré sídliště „U Čertova kamene“ a nové „Nad Lomnicí“, Na Blýskavkách se „šmoulími“ domečky, na Písecké ulici, u Topiče, u nádraží, na Růžových plantážích, Sahara, Malý vrch a Vinice.

Oblast Vinice, kde se nalézá **revitalizační místo** se rozkládá mezi rybníkem Pustý a Paštickou ulicí, je tvořena zástavbou rodinných domů a řadových domů. Obytná čtvrť má radiální strukturu v jejímž středu je veřejný prostor se školou, hospodou a malým hřištěm pro menší děti. Na severním kraji čtvrtě se nalézá vrchVinice a na straně jihovýchodní navazují na čtvrť průmyslové areály firem Vishay a Miger, které jsou svým měřítkem a charakterem výrazně odlišné od okolní struktury čtvrti.

Obrázek 8. Širší územní vztahy lokality (vlastní).

5.2.5 Krajina

Typickým charakterem krajinného rázu je měkce modelovaný reliéf tvořený Blatenskou pahorkatinou s vystupujícími žulovými vrchy, nalézající se v pomyslném kruhu kolem Blatné (Mačkov, Hněvkov, Bezdědovice, Paštiky, Skaličany a Buzice). Žulové vrchy jsou blíže k městu svažovány do širokých sníženin – kotlin, které jsou pozůstatkem vysušených blat. Krajina postrádá dramatické linie (výrazné terénní členění). Blatensko je charakteristické starou rybníkářskou oblastí s množstvím rybníků v rybničních soustavách. První rybníky vznikaly na Blatensku už ve 14. století a jejich důmyslnou soustavu budoval i Jakub Krčín z Jelčan. Některé ze současných rybníků vznikly v dříve bažinaté krajině vhodné pro stavbu rybníků velmi brzy. Udává se, že za dob vlády Karla IV. bylo nejvíce rybníků v Čechách právě v okolí Blatné a na Poděbradsku. Většina známých velkých rybníků na Třeboňsku a Hlubocku je o 100 až 200 let mladší. Během doby rybníky na Blatensku stále přibývaly, k jejich rušení došlo až v 19. století. Pro rybníky kolem Blatné je typická výsadba dubového (*Quercus)* stromořadí na hrázích.

Velký vliv na vývoj krajiny Blatenska má těžební činnost. Dříve se zde rýžovalo zlato, jejímž pozůstatkem jsou tzv. sejpy – navršený prosetý materiál zlatonosných sedimentů, vytvářející členité malé kopečky, které se nalézají například ve 2/3 zámeckého parku a kolem Závišínského potoka. Dalším těžebním materiálem je žula. Na území Blatné se dnes nachází několik aktivních lomů a několik lomů stagnujících a zastavených. Dostatek žulového kamene si můžeme spojit s existencí kamenných žulových zídek v okolí, množstvím balvanitých mezí a výchozů na polích, loukách a v rybnících, kamenných patníků podél cest a dalších kamenných prvků v krajině. Kámen, se používá na Blatensku dodnes. Při terénním průzkumu můžeme vidět žulovou dlažbu po celém náměstí a v hlavních ulicích města, žulové zídky v zástavbě rodinných domů, chodníky u rodinných domů, nášlapné kameny, okrasné kameny a kamínky, kamenné záhozy a spoustu dalších žulových prvků jak v městském prostředí, tak v prostředí sídlišť.

V Blatenské pahorkatině se setkáváme s velmi malou zalesněností, typické jsou převážně jehličnany – bory (*Pinus*) a smrkové (*Picea*) porosty, okrajově se vyskytují bučiny (*Quercus*) a náletové dřeviny bříz (*Betula*). Nadprůměrný je výskyt starých stromů a stromů památných kterých napočítáme v KÚ Blatná ze seznamu zveřejněného na stránkách AOPK celkem 16. Taktéž se v KÚ Blatná vyskytuje množství přírodních památek, přírodních rezervací a evropsky významných lokalit. Odlesněné oblasti jsou díky dřívějším blatům převážně meliorované. Na odlesněných plochách převažují pole. V menší míře jsou zde zastoupeny pastviny a louky. Trvalé travnaté porosty se nacházejí v částečně přirozených nivách potoků a řeky Lomnice, případně na strmějších a kamenitých svazích. Převládajícím způsobem využití půdy je zemědělství, přičemž hlavními pěstovanými plodinami je pšenice (*Triticum*), řepka olejka (*Brassica napus*) a brambory (*Solanum tuberosum*). V dřívějších dobách to byly ze zemědělských (užitkových) plodin jen okopaniny, kterým se zde díky příhodným podmínkám daří. Taktéž díky mírně teplému klimatu kontinentálního charakteru, chudším půdám a dostatku vody se zde daří pěstování růží (*Rosa*) (tradice již za první republiky) a pěstování léčivých a aromatických bylin (majoránka (*Origanum majorana*) v pol. 20. stol.). Intenzivní zemědělství a zvětšování pozemků na velké jednolité lány polí zapříčinilo zánik mnohých historických cest v okolí Blatné.

Krajina nemá výrazně rušivé elementy a vybočující prvky. Přírodní dominanty mají lokální charakter. Jedná se o vrch Vinice, zalesněné a zatopené lomy v Blatné, Paštikách a Mačkově a plochy velkých rybníků. Zajímavé výhledy nabízí vrch Vinice, Nový háj a terénní vyvýšeniny v Mačkově, Bezdědovicích a Hněvkově.

5.2.6 Městská zeleň

Blatná disponuje množstvím menších parčíků, liniové zeleně, uliční zeleně, zelení sídlišť a zelení soukromou. Zeleň městská volně přechází v zeleň krajinnou, avšak tento prstenec není, kromě současné revitalizace lesoparku v severní části Blatné, nijak více podpořen plánovaně vysázenou zelení nebo revitalizací. Největším a také historickým prvkem plochy sídelní zeleně je zámecký park a obora v Blatné. Park s oborou je v soukromém vlastnictví. Je vytvořen v krajinářském pojetí anglického parku s charakteristickými prvky obory. V parku lze pozorovat pávy a velké stádo volně se pohybujících daňků.

Historickým prvkem sídelní zeleně jsou i Husovy sady, které se nalézají na pravém břehu Závišínského potoka těsně pod rybníkem Pustý. V Husových sadech nalézáme velmi staré stromy s poměrně hustým zápojem. Park nyní prochází velmi necitelnou revitalizací bez přihlédnutí ne historii sadu.

Současně probíhá revitalizace parkové plochy u nádraží. Stromové patro bylo velmi hustě zapojeno a s podrostem rozptýlených dřevin nebylo možné park využívat. Revitalizace má této skutečnosti napomoci a vytvořit tak relaxační park v docházkové blízkosti 1 minuty od nádraží v Blatné.

Třída J. P. Koubka, kde se nachází malý travnatý parter s žulovými koulemi, rozčleněnými na dílce, které slouží k připomenutí pěstování růží a se samostatně stojícím smrkem (*Picea*) využívaným jako Vánoční strom, slouží jako spodní část náměstí. Plocha je doplněna křovitými růžemi (*Rosa*), mobiliářem a kašnou. Prostor ulicového náměstí je členěn záhonem s nově vysazenými zimostrázy (*Buxus*) a růžemi (*Rosa*) a doplněn o samostatně stojící stromy javorů (*Acer)*.

Dalším prvkem městské zeleně je Náměstí J. A. Komenského, kde se nachází travnatý parter s buky (*Fagus*), smrky (*Picea*), duby (*Quercus*) a lípou (*Tilia*), zasazenou v roce 2018 k výročí 100 let republiky. Součástí je také záhon růží (*Rosa*) a mobiliář.

Zeleň okolo kostela Nanebevzetí P. Marie je v podobě travnatého parteru se vzrostlými stromy dubů (*Quercus*) a jírovců (*Aesculus*) a nově vzniklou treláží s růžemi (*Rosa*). Kolem kostela je použit štěrkový záhon s výsadbou levandule (dle mého nevhodná výsadba k České historické budově velkého významu, která je jako nemovitá památka, zahrnutá do MPZ).

Zeleň se nacházející se na sídlišti u Čertova kamene a na „Novém sídlišti“., v oblasti Vinice, a na dalších sídlištích rodinných domů je většinou v podobě velkých travnatých parterů, které jsou doplněny o stromy, keře a potřebný mobiliář. Uliční zeleni není přikládán širší význam. Jsou to plochy travnatých pásů, které v letních měsících bývají kompletně spáleny od sluníčka. Nově se vybudovala uliční zeleň v ulici T. G. Masaryka v podobu štěrkového záhonu s trvalkami a jarními květinami.

Bohužel byla z této ulice nenávratně pokácena historická lipová alej (*Tilia)*, která zde stála od založení třídy.

5.2.7 Doprava, cestní síť a analýza pěších vztahů

Blatná leží na významném silničním tahu silnice první třídy I/20 který spojuje krajská města Plzeň a České Budějovice. Tato silnice je součástí evropské silnice E49 z Magdeburku do Vídně. V současné době prochází zastavěným územím města Blatná a obce Hněvkov s řadou dopravních závad. Významnou část tvoří tranzitní doprava (až 31 %). Tato silnice bude v budoucích letech přeložena do městského obchvatu, který povede jižní částí území města Blatná. Silnice II. a III. tříd slouží převážně ke spojení města s ostatními menšími obcemi. Nejvýznamnějšími jsou silnice II/173 z Blatné do Bělčic a II/175 z Blatné do Mirovic, která navazuje na komunikační spojení s Prahou. Tato silnice vykazuje vyšší intenzitu provozu než ostatní silnice druhé třídy. Silnice II/121 z Blatné do Buzic má charakter spíše silnice třetí třídy díky chybějícímu úseku Buzice – Mirotice.

Síť místních komunikací je stabilizovaná. Veškeré stavby jsou napojené na síť stávajících komunikací. Díky rozorání malých dílců polí zaniklo mnoho polních cest, které často končí uprostřed polí a nenavazují na sebe. I tak je většina polí přístupná ovšem pro celkovou přístupnost krajiny je toto uspořádání nevhodné.

V obci se nachází autobusová i železniční doprava. Železnice je situována k okraji města do zastavěného území. Její cíle jsou směřovány třemi směry, a to na Březnici (s pokračováním na Prahu), Strakonice (s pokračováním na České Budějovice a Plzeň) a Nepomuk (s pokračováním na Plzeň). Železniční doprava je nestandardně vysoká, a to především z důvodu důležitého dopravního uzlu. Autobusová doprava je oproti dřívějšímu stavu dosti omezena především směrem na Prahu, kde se doprava omezila v přímém směru na jeden autobus a ostatní nepřímé autobusy, které mnohdy cestují do Prahy více než 3 hodiny. Autobusové spojení do obcí je uspokojivé.

Cyklistika a pěší turistika je v rámci rekreačního využití významně vysoká. Kolem Blatné se nachází desítky cyklistických tras, které vedou většinou po silnicích, tudíž

nepředstavují vyšší přidanou hodnotu z hlediska kvality trasy a dostatek pěších tras spravovaných Klubem českých turistů.

Lokalita je přímo v návaznosti na silnici III třídy 1734 z Blatné do Březnice, která ji obklopuje po celé východní straně. Silnice se stává každým rokem více využívaná a její návaznost na obytnou zástavbu není potěšující. Přímo lokalitou prochází místní komunikace, která spojuje Ulici Paštická s ulicí Alšova. Po silnici III/1734 prochází cyklistická stezka 311 z Blatné do Chraštiček u Mirovic. Plán analýzy pěších vztahů a cestní sítě je přiložen v příloze č. 17.

5.2.8 Občanská vybavenost

Stávající plochy nekomerčního občanského vybavení v Blatné zahrnují zdravotní služby, sociální služby, vzdělávací, výchovné, kulturní, veřejnosprávní, tělovýchovné a sportovní vybavení, občanské vybavení ochrany obyvatel a církevní vybavení.

Plochy komerčního vybavení obsahují ubytovací, stravovací, prodejní a služební vybavení, a to v četném zastoupení.

V rámci rekreace je i přes vysokou přírodní a kulturní významnost Blatensko mimo hlavní turistické dění. Významný podíl na snížení turistické aktivity v obci mají velké jihočeské destinace jako Český Krumlov, Šumava nebo rozsáhlejší komplex rybniční soustavy na Třeboňsku. Rekreace na Blatensku, kromě návštěv zámeckého parku díky chovu daňků stěží dosáhne na nejvyšší příčky návštěvnosti v rámci kraje. Přesto díky svému nevyužitému potenciálu může v budoucnu sehrávat významnější roli v uspokojování potřeb v oblasti rekreace. Rekreace na Blatensku je především v podobě chalupaření, zahrádkaření a chataření. Krajina protkána soustavou rybníků nabízí široké a ideální podmínky pro rekreaci chatařením v oblastech rybníka Velká Kuš, Hadí, Vitanovy a Radov. Zahrádkaření je umístěno především v oblastech u Předního Topiče v okolí Špýcharu, u Pustého a Podskalského rybníka, u ekonomické školy, u Závišína a Ve Škalí. V oblasti Blatenska se nalézá nespočet rekreačních táborů („dětských táborů“) a rekreačních oblastí – Kadov, Vrbno, Chvalov.

Přímo v **řešené lokalitě** se nenachází žádná občanská vybavenost. Ovšem v docházkové vzdálenosti 2 minut je zařízení Polikliniky.

5.3 HISTORICKÝ VÝVOJ

První zmínka o Blatné se připomíná roku 1235 Všehomírem z Blatné. V době 13. století se taktéž objevují zmínky o zdejším kostele. Někdy kolem roku 1391 zdědili Blatnou pánové z Rožmitálu, pro které se stal hrad (dnes zámek) domovským sídlem. Před polovinou 15. století vlastnil Blatnou švagr krále Jiřího z Poděbrad hofmistr a nejvyšší zemský sudí Jaroslav Lev z Rožmitálu a později jeho syn Zdeněk Lev z Rožmitálu. Ten zajistil v roce 1502 privilegium Blatné na pořádání trhů a potvrdil činnost obecního pivovaru (KUČA, 1996). Příjmy z várečného práva byly pro měšťany zásadní i proto se v letech 1513 a 1514 jednalo o udělení privilegia na zřízení hradeb. Posléze však Blatná zůstala neopevněná. V roce 1601 byla Blatná povýšena na město. Od 16. do 18. století postihly Blatnou celkem 4 zapsané velmi ničivé požáry, město upadalo a objevily se i první pusté domy. Od posledního požáru v roce 1834 nemělo město svou radnici (KOCIANOVÁ, KOCIANOVÁ, 2008).

Obrázek 9.Plán Blatné po velkém požáru r. 1834 (Městské muzeum Blatná)

Celá oblast panství Blatné měla k roku 1848 dvacet tři náležících obcí. Panství bylo od počátku zásadně ovlivněno původním močálovým charakterem, který nakonec dal Blatné název (KOTYŠKA, 1895). Nevýhodu podmáčené půdy využili ve svou výhodu lidé již ve 14. století. Od této doby se zde začala zakládat rybniční soustava, která se dokončila na přelomu 15. a 16. století. V 18. století se některé rybníky zlikvidovaly ovšem krajinný ráz rybniční soustavy a krajiny rybníků zůstal do dnes.

Obrázek 10.Indikační skica stabilního katastru území Blatenska (ČÚZK)

Obrázek 11. Indikační skica stabilního katastru zastavěného území (ČÚZK)

Obrázek 12. Indikační skica stabilního katastru zastavěného území (ČÚZK)

Obrázek 13. Výsek speciální mapy 3. vojenského mapování r. 1875-1952 (ČÚZK)

Vývojem v období 1. republiky Blatná dosáhla velkého rozmachu. V Blatné a okolí fungoval pivovar, lihovar, koželužna, tiskárna, pletárna, mlékárna a keramičky. V této době zde působil rodák, architekt Karel Fiala, který ovlivnil stavební ráz města Blatné. Tento nadaný architekt zde vystavěl a zrekonstruoval mnoho domů – měšťanskou školu (dnes Z. Š. J. A. Komenského), budovu měšťanské záložny (dnes knihkupectví), pivovar, zájezdní hostinec U Bílého lva, radnici (dnes Základní umělecká škola), Vilu Fiala (dnes zpustošená vila pod úpatím kopce Vinice) a spoustu dalších (SEKERA, 2017). V roce 1907 Blatná získala telefonické spojení s Prahou a Pískem a v roce 1910 bylo dokonáno dílo železnice. Od této doby se po mnoha desetiletích zaznamenal přírůstek obyvatelstva. Počet obyvatel se vyšplhal na 3229 osob. V roce 1914 kromě 420 domů ve městě stály 2 pivovary, sladovna a lihovar, 4 stavební firmy, 7 lomů a rodák Jan Böhm založil první školky růží – díky tomuto počinu a slavnému rodákovi se do dnes Blatné přezdívá „město růží“. Roku 1922 byla Blatná elektrifikována.

Za 2. světové války se v Blatné zpracovávala sláma, lýko a dřevo na sandály. Pro Říši zde pracovalo až 300 lidí.

Po druhé světové válce se město rozvíjelo radiálním způsobem od historického jádra. V letech 1946–1950 zde fungovala pobočka kosmetického závodu Schwarzkopf. V roce 1947 zde působila firma RESONET, zabývající se výrobou malých elektronických pián, později kytar. Na přelomu roku 1948 zahájily provoz České závody motocyklové. Tento závod v průběhu 60. let vzrostl na závod s 1800 zaměstnanci. Blatná měla v těchto letech 3252 obyvatel. Dalším dominantním podnikáním v Blatné bylo zemědělství s produkcí majoránky, která zajistila Blatné přídomek největšího producenta tohoto druhu koření v republice.

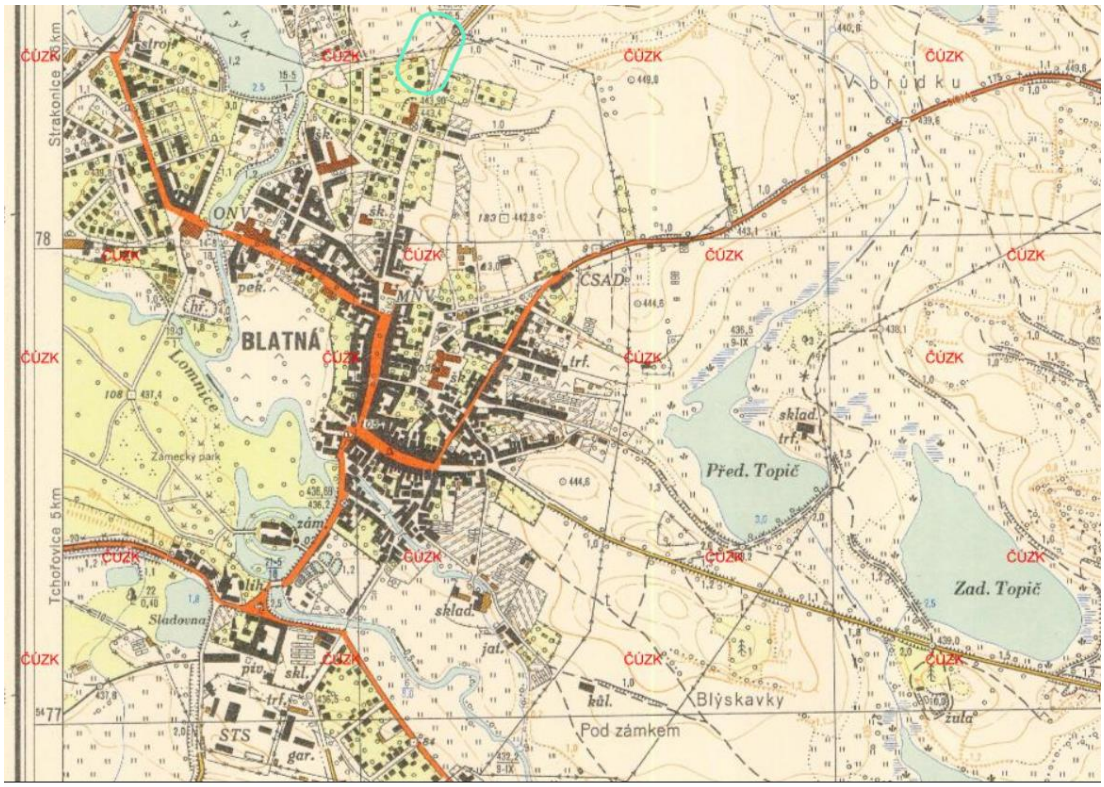

Obrázek 14. Výsek z topografické mapy v systému S-1952, r. 1951-1971 (ČÚZK)

V socialistické éře industrializace se z tichého městečka stalo průmyslové město, jehož počet obyvatel se rapidně zvýšil až na dvojnásobek. Budoval se druhý největší blatenský závod, součástková základna koncernu Tesla. Do roku 1970 se předpokládal nárůst obyvatel na 7000 a s tímto rozvojem města vyvstávala otázka koordinovaného rozvoje a plánování. Nutnost těchto opatření si vyžádalo zpracování prvního Směrného

územního plánu (1960-1963) firmou Stavoprojekt z Českých Budějovic, který spolu s různými opatřeními řešil jižní obchvatovou komunikaci (SÚP BLATNÁ, 1963). Trasování obchvatu bez výrazné změny čeká na realizaci dodnes. V Průběhu 70. let vznikly studie na obytné lokality s dobrou návazností na centrum. V oblasti Vinice se díky vypracované studii z roku 1975 architektem Horčicem vystavěly rodinné a řadové domy.

Obrázek 15. Výsek směrného územního plánu Blatné 1963. V řešené lokalitě je vidět sad a veřejná zeleň. Kolem silnice ve směru Paštiky je zakreslena silniční alej. (ÚP Blatná, 2016)

Obrázek 16. Výsek směrného územního plánu Blatné 1984 (ÚP Blatná, 2016)

V 90. letech se město rozvíjelo nejprve uvnitř zastavěného území, posléze se rozvíjelo a rozvíjí paprskovitě k blízkým obcím především na severní, východní a jihozápadní straně.

Historie řešené **lokality** je patrná především z vyobrazených map. Řešená plocha za dob stabilního katastru byla mimo zastavěné území obce. Nad územím se v této době nalézal rybník s názvem „Vdoveček“, který zaujímal většinový prostor dnešní zástavby.

Obrázek 17. Indikační skica Stabilního katastru (ČÚZK)

Při podrobném bližším výseku můžeme zjistit označení parcely číslem 99 a umístění kříže.

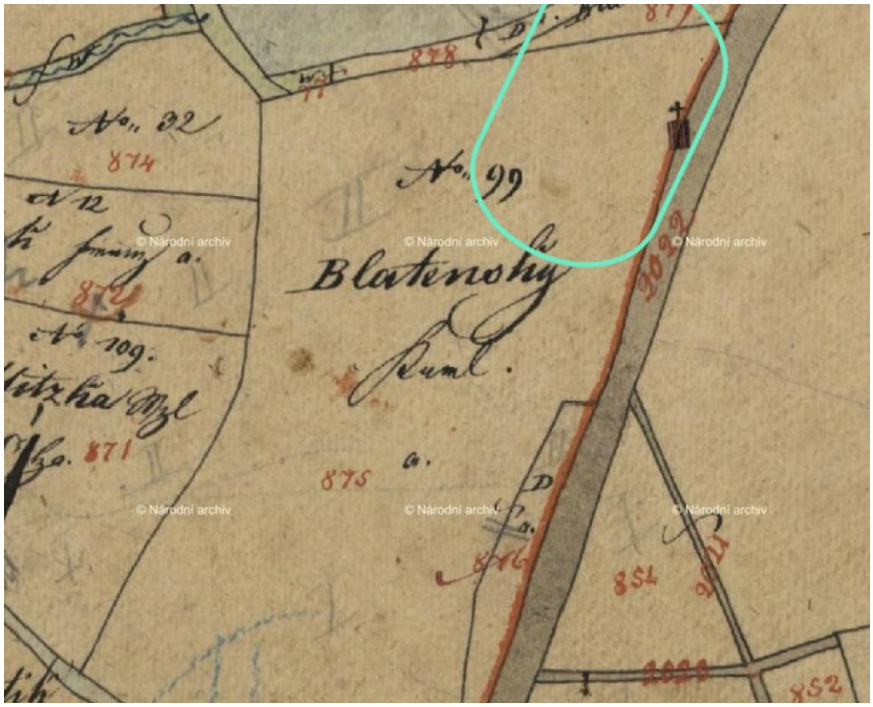

Obrázek 18. Výřez indikační skici stabilního katastru řešené lokality (ČÚZK)

Kolem let 1951-1971 dochází k vysušení rybníka Vdoveček a zastavění blízkého okolí řešené lokality vilovými městskými domy. Kultura pole zůstala stále stejná a kříž stál na svém místě v těchto letech taktéž.

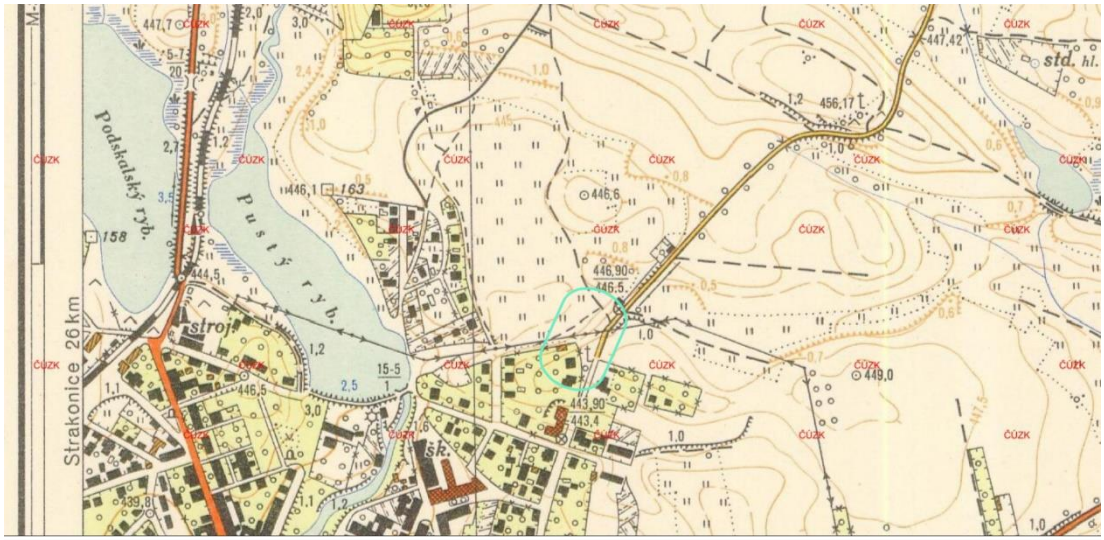

Obrázek 19. Výsek řešené lokality z topografické mapy S-1952, r. 1951-1971 (ČÚZK)

Také ze Státní mapy odvozené z roku 1952 zjistíme zastavěnou plochu vil přímo přiléhající k řešenému místu, vysušení rybníka Vdoveček a přípravu k budoucímu zastavění oblasti Vinice. Od roku 1975 se v oblasti rozšiřuje zástavba rodinných domů a rozparcelování pozemků a komunikací v západní části oblasti Vinice. Z řešené lokality byl v rozmezí let 1952-1975 odstraněn kříž. V letech 1975–1983 dochází k zastavění rozparcelovaných pozemků a severní části území Vinice. Z mapy je patrná stagnace výstavby v oblasti vysušeného rybníku Vdoveček. Plošné značení dokládá přítomnost pastviny jak v řešené oblasti, tak v oblasti vysušeného rybníka. V letech 1983–1992 se uskutečnilo rozparcelování plochy bývalého rybníka na menší parcely, které budou kompatabilní k budoucí plánované výstavbě řadových rodinných domů. Řešená lokalita se nemění a zůstává stále volná a zahrnutá do ploch pastvin. Mezi lety 1992–1994 se postupně lokalita Vinice zastavuje rodinnými domy a vzniká objekt VISHAY (dříve objektem Tesly). V průběhu těchto let vzniká komunikace pojmenovaná po rybníku „Nad Vdovečkem“. Lokalita zůstává stále nezastavěná a stále jako pastvina.

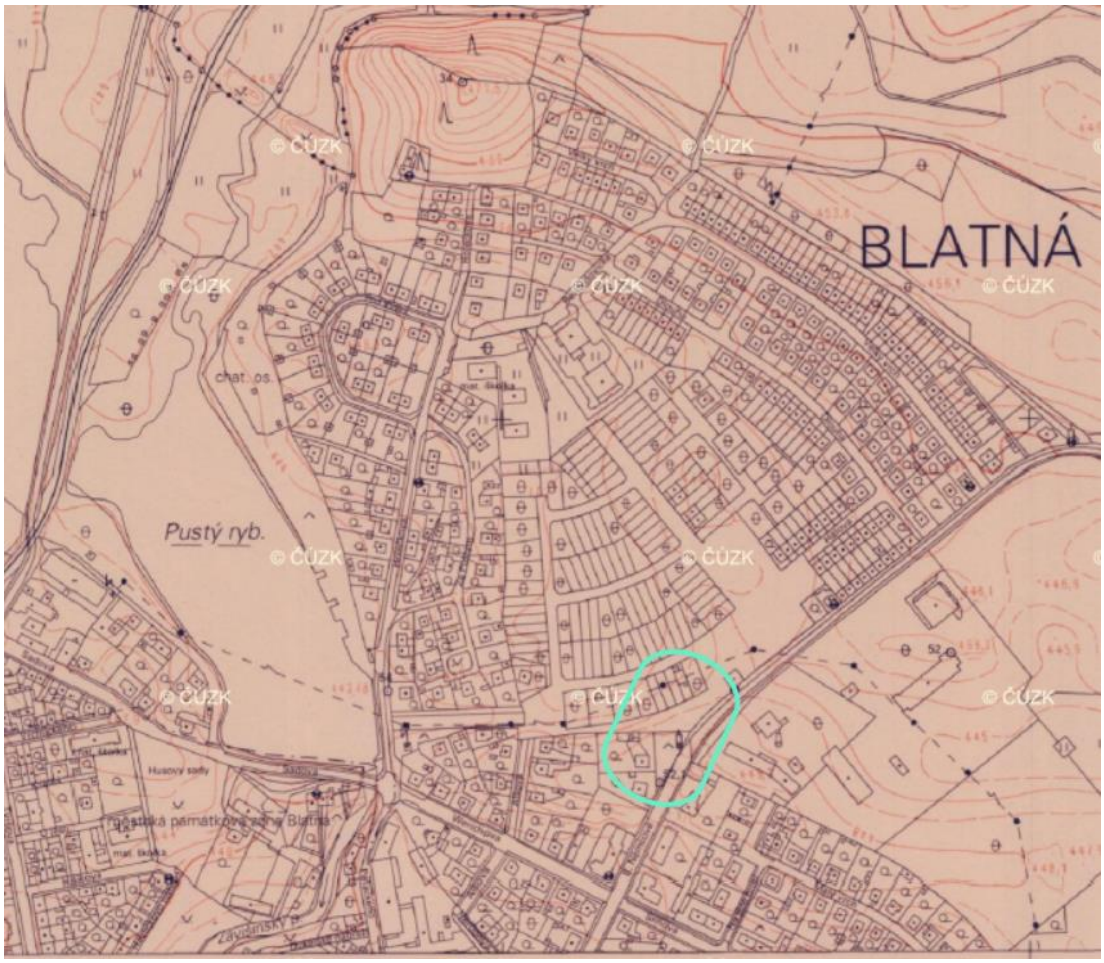

Obrázek 20. Výsek řešené lokality z SMO, r. 1994 (ČÚZK)

5.4 SOUČASNÝ STAV

Dle statistického úřadu počet obyvatel v Blatné dlouhodobě stagnuje. Při sčítání v roce 2017 byl počet obyvatel města s osadami vypočten na 6 648 lidí. Město se ovšem viditelně rozvíjí. Rozvoj je viditelný především u zástavby, která se v posledních dvou letech (2017 a 2018) markantně zvyšuje a tvoří se nové rozvojové plochy. Ve městě je podporován rozvoj podnikání a místa pro občanskou vybavenost. Nejvýznamnějším principem rozvoje je zamezení vzniku slepých ulic a cest a rozvoj propojeného systému veřejných prostranství a sídelní zeleně. V centru jsou použity v rámci regulačního plánu nejpřísnější regulativy prostorového uspořádání. Díky nutnému současnému vývoji nově zastavěných a zastavitelných ploch je koncepce uspořádání navržena tak, aby byl zachován kompaktní tvar sídla.

Veřejná zeleň se v Blatné od roku 2018 nově revitalizuje. Vznikají nové malé partery zeleně či uliční zeleň v podobě zelených travnatých pásů.

Rekreace a turistické využití Blatné se zlepšují. Největším turistickým lákadlem je stále vodní zámek s oborou a volně pobíhajícími daňky. Ovšem díky novému informačnímu centru, městskému muzeu a zapojení do turistické oblasti Písecko-Blatensko se turismus obecně vylepšil.

Území řešené veřejné zeleně se v současné době reálně využívá jako prostor k občasnému parkování a ukládání železných kontejnerů na zelený odpad ze zahrad a domácností. Nynější řešení není vhodně ani k lokaci místa s velmi blízkou rodinnou zástavbou ani z hlediska postupného ničení zeleně.

5.5 STRATEGICKÉ A ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY

Bez daných zásad a koncepcí hrozí rozvoj ploch v neorganizované pauperitní struktury a nesouvislé expanze sídla.

5.5.1 Strategie Blatné

Mezi strategiemi Blatné s přihlédnutím k zeleni je především podpora a ochrana významných krajinných prvků a realizace revitalizačních opatření. Zakládání zelených ploch ve městě bude docházet s přihlédnutím k historickým hodnotám města a bude zohledněn odkaz Jana Böhma, který Blatnou proslavil růžemi. V rámci strategického plánu bude docházet k udržování stávající zeleně a doplňování zeleně vhodnou architekturou (Strategický plán města Blatná, 2018).

5.5.2 Územní plán Blatné

Územní plán vymezuje řešenou lokalitu z části jako plochu veřejného prostranství a z části stále ještě jako městskou zástavbu. Nový územní plán 2019 dle návrhů scelí plochy do jednotného funkčního využití ploch veřejného prostranství.

5.5.3 Prostorové regulace

Blatná nemá platný regulační plán. Regulace je řešena formou platného územního plánu a manuálu k prostorové regulaci z roku 2018. Regulace v oblasti zeleně jsou

popsány jen na plochách zastavitelných, určených k zastavění městské zástavby. V rovině městské nesoukromé zeleně nejsou žádné regulativy.

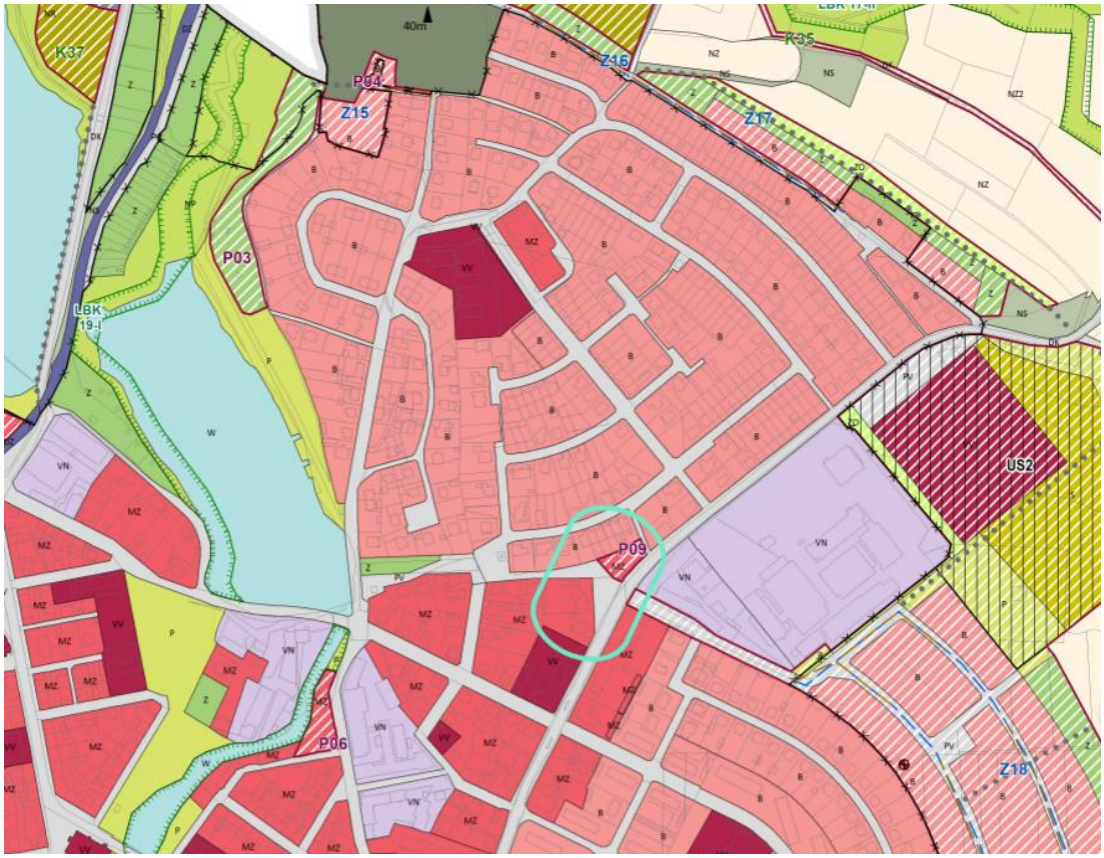

Obrázek 21. Výstřižek ÚP Blatné 2017 s umístěním řešené lokality-oblast P09 (ÚP Blatná, 2017).

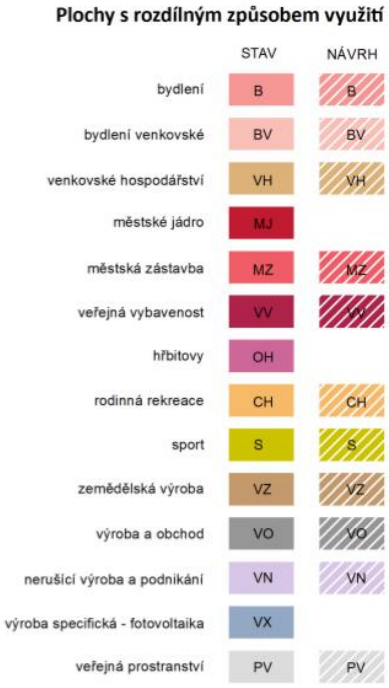

Obrázek 22. Výstřižek legendy (ÚP Blatná, 2017)

5.6 VYHODNOCENÍ STÁVAJÍCÍCH PRVKŮ LOKALITY A NÁVRHOVÁ ČÁST

Řešená lokalita je travnatým parterem s volně rozmístěnými ovocnými stromy a dvěma okrasnými keři. Lokalita v místě jižního cípu nabývá nejvyšší výšky. Od cesty je veden pozvolný severní sklon. V jižním cípu se pro návaznost na chodník vytvořil strmý krátký jižní svah. V rámci travnaté části můžeme na jaře vidět zvláště chráněnou sněženku podsněžník (*Galanthus nivalis*) a po celý rok sedmikrásku chudobku (*Bellis perennis*). Na řešeném území se nalézá šest ovocných stromů, které jsou blíže popsány v dendrologickém průzkumu.

5.6.1 Hodnocení veřejné zeleně řešené lokality

Řešená zeleň dle kritérií metodiky od Sojkové a Šmidové (2011) spadá do ploch B a C, tzn. plochy sídelní zeleně s významnou rekreační reprezentativní funkcí a plochy, které zvyšují kvalitu životního prostředí.

Kritérium	Hodnocení (body)			
	1	2	3	4
Dostupnost				
Velikost				
Provozní řešení a vybavení				
Struktura porostů				
Sortimentální skladba				
Kvalita porostů				
Kvalita údržby				
Intenzita využívání				
Celkem bodů			19	

Tabulka 3. Hodnocení řešení zeleně (vlastní)

Hodnocení bylo zaznamenáno do tabulky č. 3. Dostupnost místa pro komunitu je do 300 m. Velikost je 100-5000 m. Provozní řešení je hodnoceno jako nevyhovující. Struktura porostů je s nedostatky stejně jak jako sortimentální skladba. Kvalita porostů na řešeném území je průměrná ovšem kvalita údržby je nevhodná. Intenzita využívání

lidmi by byla hodnocena jako zčásti využívaná ovšem díky ničícím pojezdům aut je hodnocena jako devastující. Z hodnocení a dosažených bodů ve výši 19, vyplívá hodnocení stability ploch, které je na pomezí částečně stabilní plochy s plochou nestabilní. Díky tomuto výsledku nejasnému je nutné brát v potaz vždy horší stabilitu, což je v tomto případě plocha nestabilní s nutnou změnou koncepce případně s nutným vypracováním projektu rekonstrukce.

5.6.2 Dendrologický průzkum lokality

Dendrologickým průzkumem bylo zhodnoceno 6 stromů a 2 keře. Tyto dřeviny jsou zakresleny v inventarizačním plánu a schématu druhové skladby v přílohách č. 18 a 19. Průzkum zhodnotil základní dendrometrické údaje dřevin a jejich zdravotní stav. Věkové stádium nebylo určeno z důvodu chybějících materiálů o výsadbě. Dřeviny můžeme rozdělit do dvou skupin – stromy a keře.

Číslo stromu	Taxon		Obvod kmene v 1,3 m (cm)	Průmět koruny (m)
	latinský název	český název		
1	*Malus*	jabloň	70	2,5
2	*Prunus domestica syriaca*	slivoň mirabelka	39; 40	2,6
3	*Prunus*	slivoň švestka	78	2,3
4	*Pyrus*	hrušeň	63	1,3
5	*Malus*	jabloň	60	2,0
6	*Malus*	jabloň	40	1,8

Tabulka 4. Inventarizační dendrologická tabulka stromů (vlastní)

Číslo stromu	Spodní okraj koruny (m)	Výška (m)	Věk	Zdravotní stav (0-5)	Návrh opatření	Poznámka
1	1,7	2,5	-	3	zdravotní řez	nesouměrná koruna
2	1,8	3,1	-	0	-	kmen rozdvojen; keřový charakter
3	1,6	2,4	-	0	-	-
4	1,9	3,2	-	1	-	-
5	1,6	2,4	-	1	-	-
6	1,5	2,0	-	1	-	-

Tabulka 5. Inventarizační dendrologická tabulka stromů – pokračování (vlastní)

Číslo keře	Taxon	Průměr keře (m)	Výška (m)	Věk	Zdravotní stav (0-5)	Návrh opatření	Poznámka
	latinský název						
7	*Forsythia*	-	-	-	0	-	seříznut u země
8	*Forsythia*	1,4	1,1	-	0	-	-

Tabulka 6. Inventarizační dendrologická tabulka keřů (vlastní)

Druhové složení stromů

Na hodnocené ploše je celkem 6 kusů stromů a 3 druhy ovocných dřevin.

Tabulka zastoupení taxonů v řešené ploše		
taxon	ks	%
Malus	3	50,0
Prunus	2	33,3
Pyrus	1	16,7

Tabulka 7. Zastoupení taxonů dřevin (vlastní)

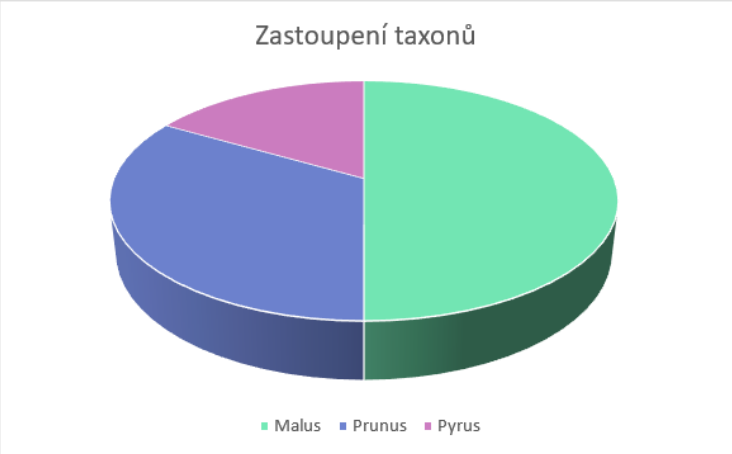

Graf 1. Zastoupení taxonů dřevin (vlastní)

V řešené ploše dominují jabloně – inventární čísla 1, 5 a 6.

Zdravotní stav stromů

Zdravotní stav je u jednotlivých dřevin hodnocen pomocí vizuálního zhodnocení.

Tabulka rozložení zdravotního stavu			
kategorie		ks	%
0	výborný	2	33,3
1	dobrý	3	50,0
2	zhoršený	0	0
3	výrazně zhoršený	1	16,7
4	silně narušený	0	0
5	havarijní	0	0

Tabulka 8. Rozložení zdravotního stavu stromů (vlastní)

Graf 2. Zdravotní stav stromů (vlastní)

Přesně 50 % jedinců se nacházejí ve stavu „dobrý“ tzn. přítomnost malých defektů bez vlivu na stabilitu nosných prvků a s minimální pravděpodobností dalšího šíření. Přes 33 % jedinců se nacházejí v kategorii „výborný“. 16,7 % jedinců (což odpovídá jednomu jedinci) jsou zařazeny do stavu „výrazně zhoršený“. U tohoto jedince může být souběh několika druhů defektů vyžadujících stabilizační zásah.

Druhové složení keřů

Na hodnocené ploše se nalézají 2 zástupci keřů při jednom druhovém zastoupení.

Tabulka zastoupení taxonů v řešené ploše		
taxon	ks	%
Forsythia	2	100

Tabulka 9. Zastoupení taxonů křovin (vlastní)

Keře druhu *Forsythia* se nalézají v jižní oblasti řešeného území. Jiné křoviny se na území nenalézají. Keře mají inventarizační číslo 7 a 8.

Zdravotní stav keřů

Zdravotní stav je u křovin určen dle vizuálního hodnocení.

Tabulka rozložení zdravotního stavu			
kategorie		ks	%
0	výborný	2	100
1	dobrý	0	0
2	zhoršený	0	0
3	výrazně zhoršený	0	0
4	silně narušený	0	0
5	havarijní	0	0

Tabulka 10. Rozložení zdravotního stav křovin (vlastní)

Všechny řešené křoviny jsou definovány kategorií „výborný“.

5.6.3 Průzkum potřebnosti parkovacích míst

Průzkum probíhal v dopoledních a odpoledních hodinách v týdnu od 25. 3. 2019 do 31. 3. 2019. Záznamy z průzkumu jsou zapsány do tabulky č. 11. a pořízené fotografie jsou vloženy do příloh.

Datum	Doba pozorování	Počet stojících aut	Doba pozorování	Počet stojících aut	Celkový počet aut za den	Průměrný počet aut za den
25.03.2019	8:46	11	17:00	4	15	7,5
26.03.2019	9:33	8	12:17	2	10	5,0
27.03.2019	9:28	7	14:46	3	10	5,0
28.03.2019	7:16	7	12:20	3	10	5,0
29.03.2019	8:47	9	12:49	1	10	5,0
30.03.2019	7:07	4	13:13	2	6	3,0
31.03.2019	10:02	1	15:08	2	3	1,5
Celkový počet aut	ráno	47	odpoledne	17		
Celkový počet aut za týden				64		
Průměrný počet aut	ráno	7	odpoledne	2		
Průměrný počet aut za týden				9		

Tabulka 11. Průzkum stání aut (vlastní)

Z tabulky dostatečně vyplývá, že parkovací místa jsou potřebná jen v pracovním týdnu v brzkých dopoledních hodinách. Průměrně v dopoledních hodinách na zeleni stává 7 aut a v brzkých odpoledních hodinách průměrně 2 auta. Číslo neobjektivně zvyšují auta majitelů přiléhajících pozemků, které je často poznat z fotografií a opakujících se značek a barev aut. Po vyškrtnutí těchto 4-5 aut majitelů domů a pozemků se dostáváme na průměr 4-5 aut které se nevejdou na parkoviště polikliniky (uliční parkování podél budovy polikliniky). V rámci objektivnosti byl také vypočítán počet nutného odstavného stání pro zdravotní instituci dle státních normativů. Tento výpočet je přiložen jako příloha č. 16. Počet ordinací v lékařském zařízení je 19 přičemž jen polovina z nich funguje denně a mnoho doktorů bydlí nedaleko polikliniky, tudíž nevyužijí možnosti parkování. Taktéž pro doktory je vyhraněn celý dvůr polikliniky přibližně s kapacitou až 20 parkovacích míst. Počet parkování pro sad vyšlo dle výpočtu na přibližně jedno parkovací místo dle jeho velikosti. Výsledkem je nutnost odstavných míst pro 49,06 aut. Po odečtení 20 odstavných míst ve dvoře pro zdravotnický personál a přibližně 22 míst stávajících kolem budovy polikliniky je nutné vytvořit pro park a polikliniku zbylých 7 odstavných míst. Tyto a další místa jsou navrženy v západní části parku.

Všechna parkovací místa jsou navržena pro krátkodobé parkování do 2 hodin. Podélná parkovací místa jsou navržena v délce 6 m a šířce 2,20 m. Kolmá parkovací místa jsou navržena v délce 4,50 m a šířce 2,50 m. Délka parkovacích stání je kratší z důvodu možnosti přesahu na zeleň. Místní komunikace je navržena s minimální šířkou jednoho pruhu 3 m, přičemž od konce levotočivého oblouku v řešeném místě je navržen průjezd jedním směrem.

5.6.4 Průzkum návrhu skladby dřevin

Průzkum návrhu skladby dřevin byl vykonán v počáteční fázi navrhování revitalizace. Výběr odpovědí a dopis jsou v diplomové práci uloženy v příloze č. 15. Z dotazování výrazně převažuje touha po výsadbě hrušně, třešně a meruňky. Meruňka a třešeň byly zařazeny do výsadbového plánu, hrušeň již ve stávající zeleni roste a plodí již velké a chutné plody, tudíž nebyla zařazena do plánu nové výsadby.

5.6.5 Prostorové členění

Členění řešeného území je dáno stávajícími prvky (cesta, zachování vjezdu, parkovací místa) na dvě odlišné, přičemž navazující části. V jižní části jsou zachovány původní dřeviny ovocné i okrasné. Místo je revitalizací doplněno o ovocné keře, okrasný keř růže a další rostliny, které dotvářejí pozvolný přesun z nejedlé zeleně do zeleně jedlé. V jižní části jsou zachovány vjezdy k vilovým domům č. p. 519 a 529. Jižní a severní větší část dělí mlatová cesta k propojení ulice Paštická a Alšova a k obslužnosti nutného parkoviště, které je zde převážně pro návštěvníky blízké Polikliniky. Severní část zeleně přechází ve volně založený sad s mlatovými cestičkami a s prostorem pro potkávání či pořádání kulturních akcí. Celý prostor doplňuje záhon s bylinkami, rozkvetlá louka a volné herní prvky. V sadu se nalézá nově vzniklý kříž, který zde dle historických předloh stával. V sadu jsou citelně použity především domácí dřeviny a rostliny a celé schéma zeleně má připomínat volné spojení přírodních prvků s krajinou. Celý prostor jižního sadu se všemi prvky má připomínat polorozkvetlý strom.

5.6.6 Materiál a prvky mobiliáře

Materiál, který je použit, je především přírodního charakteru a reflektuje svou skladbou přírodu Blatenska. Celý mobiliář je vytvořen převážně kombinací ocele a akátového dřeva ošetřené olejovou lazurou.

Kříž

Podstavec kříže je vyroben ze žulového monolitického bloku 40 x 30 x 120 cm (šířka, hloubka, výška) bez ozdobných částí. Kříž je kovaný, železný, jednoduchý a vyhlazený a ošetřený proti korozi s výškou 120 cm. Rok je vyobrazen v první třetině žulového monolitu s letopočtem „2019“ se šířkou 32 cm a výškou číslic 12 cm.

Obrázek 23. Návrh kříže (vlastní)

Cesty, parkovací místa

Všechny cesty a parkovací stání jsou z mlatového povrchu přírodní písčité barvy. Parkovací stání jsou doplněna parkovacím automatem značky Siemens, který není závislý na vedení elektrické energie díky zabudovanému solárnímu panelu. Parkovací stání a ostatní mlatové povrchy jsou přiloženy v plánu v příloze č. 20.

Obrázek 24. Mlatové cesty-inspirace (zahradytabor.cz)

Koruna

„Koruna“ je místem pro potkávání a konání akcí. Je tvořeno žulovými volně kladenými bloky (nášlapné kameny) různé velikosti, od 10 cm až po 40 cm v průměru, do štěrkového podloží, které jsou obrostlé travinou.

Obrázek 25. Žulové volně ložené bloky (nášlapné kameny) - inspirace (vlastní)

Lavičky

Lavičky a stoly jsou navrženy z materiálu prostupující celým revitalizovaným sadem. Nohy laviček, laviček bez opěradel a stolku mají šedivou barvu ocele a barva dřeva je ponechána přírodní. Lavičky jsou 4 s rozměrem délky 180 cm a 2 v délce 60 cm. Šířka laviček je 80 cm a jejich výška 82 cm. Lavičky se mohou ponechat neukotvené nebo se ukotvují do betonu či mechanicky. Jedna navržená lavička je bez opěradla a hlavní lavičky bude doplňovat stolek.

Obrázek 26. Vizualizace lavičky (obchod.mestskymobiliar.cz)

Obrázek 27. Lavičky bez opěradel (obchod.mestskymobiliar.cz)

Obrázek 28. Inspirace lavičky se stolem (obchod.mestskymobiliar.cz)

Stojan na kola

Sad disponuje stojanem na 4 kola. Stojan je ocelový, šedý a jeho rozměr je 0,6 m šířky a 0,7 metrů délky. Stojan je situován vedle parkovacích stání.

Obrázek 29. Stojan na kola (obchod.mestskymobiliar.cz)

Pítko

V sadu je navrženo ocelové pítko na pitnou vodu s půlkruhovým litinovým roštem. Výška pítka je 1 m, průměr těla pítka je 219 cm a šířka roštu je 1 m. Pítko je nutné ukotvit do betonu a připojit na vodovodní řad.

Obrázek 30. Pítko na pitnou vodu (obchod.mestskymobiliar.cz)

Informační tabule

V rámci vysvětlení funkce sadu a zobrazení rostlin bylo nutné vytvořit informační tabuli. Tabule o šířce 0,9 m a výšce 1 m je vyrobena z akátového dřeva a ocelové konstrukce v šedé barvě. Celá výška tabule s konstrukcí a ukotvením je 2 m. Ukotvení tabule je do betonu.

Obrázek 31. Informační tabule (obchod.mestskymobiliar.cz)

Koše

Vytvořený sad disponuje dvěma dřevěno-ocelovými koši v používané variantě šedá ocel a akátové dřevo s olejovým ochranným nátěrem. Koš je bez víka a musí být ukotven chemickou kotvou nebo do betonové patky. Koš je široký 38 cm, hluboký 40 cm a jeho výška je 88 cm s ukotvením. Koš má objem na 50 l odpadků.

Obrázek 32. Koš (obchod.mestskymobiliar.cz)

Volné herní prvky

Volné herní prvky, které jsou pečlivě navržené, jsou ze dřeva ošetřené olejovým nátěrem a dva kamenné prvky z žuly. Všechny míry minimálně opracovaných přírodních herních prvků jsou pouze orientační. Některé z vyobrazených volných herních prvků se budou vytvářet ve více provedeních.

Obrázek 33. Vizualizace volných herních prvků (vlastní)

Osvětlení

Osvětlení sadu zajišťuje z části stávající veřejné osvětlení Paštické ulice, které je nutné vyměnit za dvoustranné a 4 nové osvětlovací prvky menších lamp veřejného osvětlení. Lampy budou zajišťovat teplé bílé světlo s příkonem 18 W. Osvětlení je detailně vyobrazeno v plánu osvětlení v příloze č. 22.

Obrázek 34. Veřejné osvětlení (luxprim.cz)

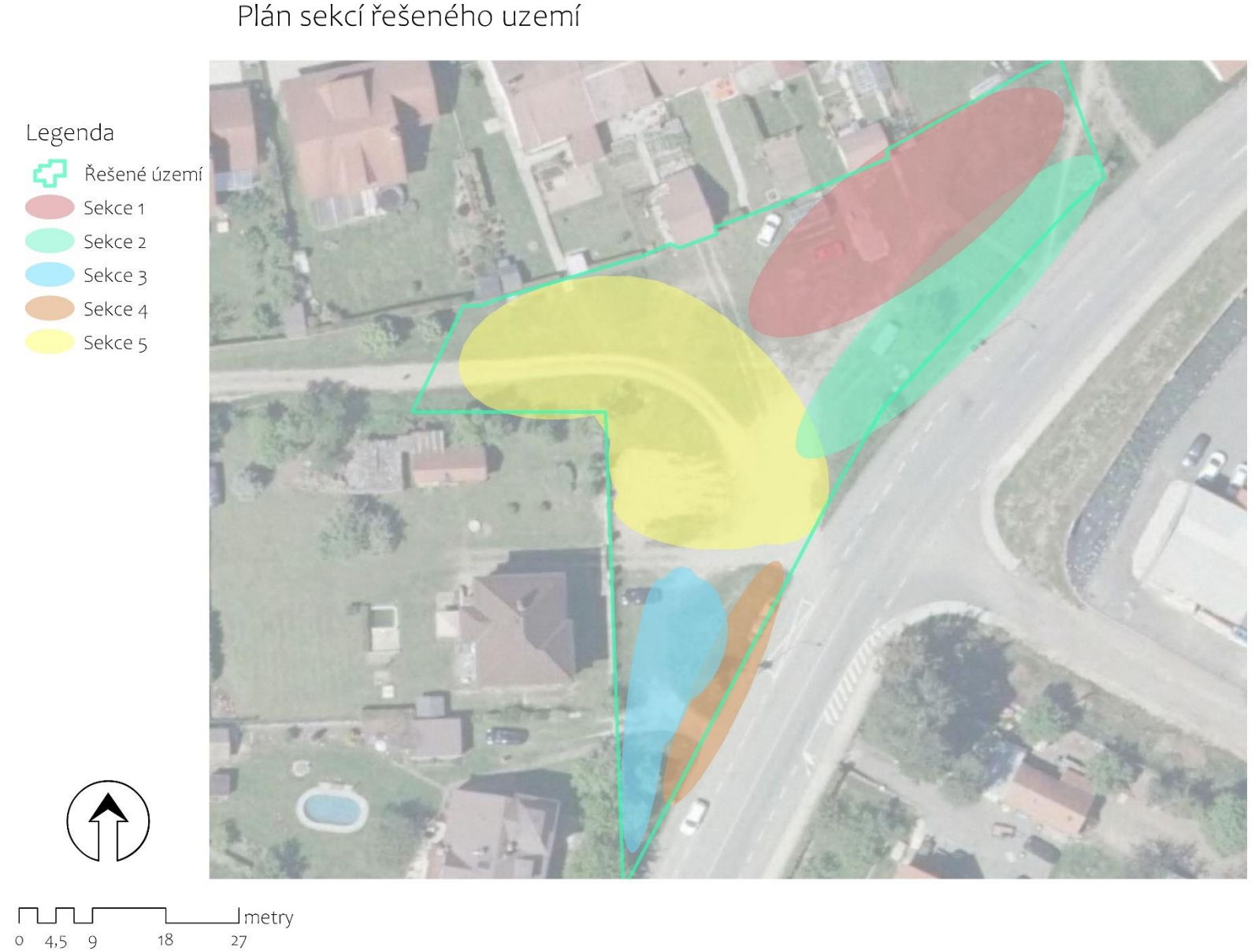

Obrázek 35. Plán secí (vlastní).

5.6.7 Osazovací materiál a rozmístění prvků

V rámci osázení sadu je řešená plocha rozdělena do 5 sekcí. Toto členění je znázorněno v obrázku č. 35.

První sekce je v severozápadní části sadu, která disponuje „Korunou“ (místo k setkávání), bylinkovým záhonem, travnatým parterem, záhonem s medvědím česnekem a pěticí nově vysazených stromů. Plocha celé první sekce, kromě záhonů je zatravněna travní parkovou směsí do polostínu, hodící se do lesoparků, zámeckých parků i rodinných zahrad. Záhony nejsou nijak ohraničeny, ale volně přecházejí na přilehlý travnatý parter. Bylinkový záhon je osázen majoránkou zahradní (*Origanum majorana*), pažitkou pobřežní (*Allium schoenoprasum*), mateřídouškou úzkolistou (*Thymus serpyllum*), brutnákem lékařským (*Borago officinalis*) a lichořeřišnicí větší (*Tropaeolum majus*). Všechny tyto rostliny snesou plné sluneční záření i plný stín. Rostliny jsou schopné přežít bez zalévání při běžných teplotách průměrně 3-5 dní či více. Při letních extrémních teplotách je nutné byliny alespoň každé dva dny zalévat. U záhonu je vysázen strom kdouloně obecné (*Cydonia oblonga)*. Kdouloň má kulovitou hustou korunu a plody hruškovitého tvaru. Lze ji tvarovat i do malých zákrsků. Záhon česneku medvědího (*Allium ursinum L.*) je umístěn pod dřevinami v severní části sekce. Záhon není potřeba nijak zavlažovat. U záhonu jsou vysázeny dva stromy (keře) dřínu obecného (*Cornus mas* a *Cornus mas ´Kazanlaker´*) a třešeň´Vlkova´ (*Prunus cerasus* var. *juliana ´Vlkova´)*. Třešeň ´Vlkova´ roste bujně, tvoří vysoké koruny a široce se rozvětvuje. Plody jsou středně velké, kulovité, pestrého zbarvení, které zrají koncem června. Dřín, náš původní divoký ovocný keř, lze tvarovat jako keř i strom. Květy jsou žluté a plody dozrávají koncem srpna, když začínají opadávat. Dřín je samosprašný, ale aby došlo k dobrému opylení je lepší do výsadeb kombinovat dvě odrůdy. Volný travnatý parter mezi kdouloní a třešní s dřínkami doplňuje odpočinkové místo s lavičkami větší a menší velikosti. Jižní část sekce je zaplněna mohutným stromem morušovníku bílého (*Morus alba*), který dotváří prostor tzv. „Koruny“. Morušovník je strom s výškou až 10 m s nesouměrnou korunou, ale lze snadno tvarovat. Morušovník plodí sladké plody podobné ostružinám. Strom v sadu

zaujímá hlavní místo, je situován přímo na střed a ze všech stromů dosahuje nejvyšší výšky.

Byliny		Doba kvetení											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	*Origanum majorana*												
2	*Allium schoenoprasum*												
3	*Thymus serpyllum*												
4	*Borago officinalis*												
5	*Tropaeolum majus*												
6	*Allium ursinum L.*												
Dřeviny		Doba kvetení a doba zralosti (/)											
7	*Cydonia oblonga*										/	/	/
8	*Prunus cerasus* var. *juliana 'Vlkova'*						/	/					
9	*Cornus mas*								/	/			
10	*Cornus mas 'Kazanlaker'*								/	/			
11	*Morus alba*							/	/				

Tabulka 12. Sortiment rostlin pro sekci 1 (vlastní)

Druhá sekce v severovýchodní části navazuje přímo na pěší chodník. Od první sekce je oddělena mlatovou cestou. V severní části je parter s vysetou jedlou loukou s bylinami a letničkami vhodnými na přízdoby pokrmů, k přípravě limonád a čajů. V jedlé směsi převažují slunečnice roční (*Helianthus annuus*), měsíček lékařský (*Calendula officinalis*), mák vlčí (*Papaver rhoeas*), heřmánek pravý (*Matricaria chamomilla*) nebo aksamitník (*Tagetes*). Vedle jedlé louky je travnatý parter s prostorem pro umělecké dílo. V severní části, za úzkou mlatovou cestičkou, stojí původní jabloň (*Malus*), s travnatým podsevem. V cípu je navrhnut koš. Ve střední části sekce vedle jedlé louky stojí lavičky, které svým postojem evokují dvojlavičku na severovýchodní (směřuje k louce) a jihozápadní stranu (směřuje ke „koruně“). Tyto lavičky jsou s opěradly a velkého měřítka. Před lavičkou směřující ke „koruně“ stojí stůl a na východní straně lavička malého měřítka bez opěrátka. V prostoru jsou tři stromy: meruňka (*Prunus armeniaca ´Vynoslivij´*), slivoň mirabelka (*Prunus domestica*) a mišpule velkoplodá (*Mespilus germanica*). Meruňka ´Vynoslivij´ je ukrajinská odrůda odolná mrazům. Meruňka má chuťově výrazné naoranžovělé plody, které dozrávají kolem poloviny července. Slivoň mirabelka je původní strom řešeného území, který plodí velké množství oranžových plodů. Strom lze lehce tvarovat. Mišpule je nenáročný stromek či keř 3-5 m vysoký s velmi dekorativními květy a plody, konzumovatelné po přemrznutí. Mišpule má ráda slunné polohy. V jižním

cípu sekce se nachází nově zbudovaný kříž, původní strom slivoně švestky (*Prunus)* a žulový kámen. Slivoň švestka plodí menší velmi chutné modrofialové plody.

	Rostliny jedlé louky	Doba kvetení											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
12	*Helianthus annuus*												
12	*Calendula officinalis*												
12	*Papaver rhoeas*												
12	*Matricaria chamomilla*												
12	*Tagetes*												
	Dřeviny	Doba kvetení a doba zralosti (/)											
13	*Prunus armeniaca 'Vynoslivij'*							/					
14	*Prunus domestica*								/				
15	*Mespilus germanica*	/	/	/								/	/
16	*Prunus*								/	/			

Tabulka 13. Sortiment rostlin pro sekci 2 (vlastní)

Třetí sekce je v jižním cípu řešeného území. Zde nedošlo k příliš velkým zásahům. Stromy, které zde stojí, byly ponechány z původní výsadby. Hrušeň (*Pyrus)* a dvě jabloně (*Malus*) mají chutné velké plody. V rámci revitalizace byl navržen rozvoj jarních květin v podobě výsadby narcisových cibulek (*Narcissus*) a zachování stanoviště sněženky podsněžník (*Galanthus nivalis*). Mezi stromy na travnatém parteru je zasazena lavička většího rozměru. V severní části sekce byly vysazeny tři ostružiníko maliníkové keře (*Rubus idaeus Linné)*, převážně k zakrytí barevných zvonů na tříděný odpad. Vedle zvonů je navržen koš.

	Cibuloviny	Doba kvetení											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
17	*Galanthus nivalis*												
18	*Narcissus*												
	Dřeviny	Doba kvetení a doba zralosti (/)											
19	*Pyrus*							/	/				
20	*Malus*								/	/			
21	*Malus*								/	/			
22	*Rubus idaeus Linné*							/	/				

Tabulka 14. Sortiment rostlin pro sekci 3 (vlastní)

Čtvrtá sekce, jižně od zvonů na tříděný odpad, je dotvořena okrasnými rostlinami. V jižním cípu se nachází dva původní keře zlatice (*Forsithya).* Tyto keře byly

doplněny o Böhmovu růži (*Rosa ´Sláva Böhmová´).* Růže je velkokvětá, tmavě růžová s výškou 0,9 m. Růže velmi intenzivně voní a opakuje kvetení. Před růží je vysázena bohyška (*Hosta)* k dotvoření okrasného parteru k přiléhajícímu chodníku. Za růží a vedle zvonů na odpad je vysázena lupina bílá (*Lupinus ´Gallery white´)*. V rámci návaznosti na ovocný sad je přímo za lupinou vyset pás „Strakonické louky“.

Okrasné rostliny		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
23	*Forsythia*											
24	*Forsythia*											
25	*Lupinus ´Gallery*											
26	*Rosa ´Sláva*											
27	*Hosta*											
28	Směs strakonická louka				mulitcolora							

Tabulka 15. Sortiment rostlin pro sekci 4 (vlastní)

Pátá sekce je podél mlatové cesty, která navazuje z ulice Paštická na ulici Alšova. Podél cesty se nalézá místo s informační tabulí, křížem, volnými herními prvky a pítkem. Dále je za „Korunou“ navrženo místo s 16 parkovacími místy s parkovacím automatem. Parkovací místa jsou vytvořena mlatovým povrchem a nejsou od sebe nijak oddělena. Oddělení od sadu zajišťuje výsadba zimolezového pásu tří rostlin. Zimolez kamčatský (*Lonicera kamschatica)* je keř či strom snadno tvarovatelný s chutnými plody podobným borůvce. U konce parkovacích stání je vysázena dvojice rakytníku řešetlákovitého (*Hipophae rammoides ´Elizaveta´* a *Hipophae rammoides ´K+´)*. Rakytník je ovocný a ozdobný keř stříbřitě zelené barvy s aromatickými bobulemi oranžové až oranžovočervené barvy s vysokým podílem vitaminu C a karotenu. Odrůda Elizaveta má větší plody se sladší chutí a keř je téměř bez trnů. Odrůda K+ je samčí opylovač, který je nutný k tvorbě plodu u samičí rostliny. Ve výseku mezi parkovacím stáním a příjezdovou cestou k domu č. p. 519 je čtyřmístný stojan na kola.

Dřeviny		Doba kvetení a doba zralosti (/)											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
29	*Lonicera kamschatica*					/	/	/	/				
30	*Hipophae rammoides ´Elizaveta´*									/			
31	*Hipophae rammoides ´K+´*												

Tabulka 16. Sortiment rostlin pro sekci 5 (vlastní)

5.6.8 Inspirace

Obrázek 37. Inspirace – lupina (vlastní)

Obrázek 36. Inspirace – jedlá louka (vlastní)

Obrázek 39. Inspirace – růže (vlastní)

Obrázek 38. Inspirace – strakonická louka (vlastní)

5.7 PLÁN REVITALIZACE ZELENĚ (HARMONOGRAM PRACÍ)

Samotná revitalizace a její fáze jsou navržené na období pozdního léta/podzimu, období vegetačního klidu a jarních dokončujících prací. Termíny prací se řídí zejména dobou výsadby a poměry na stanovišti. Opadavé dřeviny je nutno vysazovat v době vegetačního klidu. Dřeviny se zemním balem je možno vysazovat v průběhu celého roku ovšem pro lepší udržitelnost je dobré výsadbové práce činit na podzim, popřípadě v nejnutnějších případech do brzkého jara. Trvalky, letničky, dvouletky a další květiny lze vysazovat celoročně. Luční směsi a travní směsi je vhodné vysévat na podzim až do časné zimy. Každopádně všechny práce lze přenést do jiné roční doby a dle toho přizpůsobit revitalizační plán. Celý revitalizační plán a jeho doba je vytvořena bez prvotních procesů vyhledání dodavatelů, u dodavatelsky nespecifikovaných prací.

5.7.1 Přípravná fáze

V rámci revitalizace zeleně dojde k úpravě terénu v místě parkovacích ploch, příjezdové a propojovací komunikace, přístupových ploch k domům č. p. 519 a 529 a v místech mlatových chodníků. Tyto práce budou činěny jako prvotní revitalizační zásahy. V místě parkovacích ploch dojde ke srovnání plochy.

Řešeným územím probíhá technická infrastruktura v podobě středotlakého plynovodu (STL) a elektrického vedení. STL plynovod vede pod plánovanou propojovací komunikací. STL plynovod je v zastavěném území uložen nejméně 0,80m pod povrchem. Jeho ochranné pásmo je z každé strany minimálně 1 m. Tento regulativ bude brán v potaz a STP plynovod nebude narušen jak připravovanou komunikací, tak výsadbovým materiálem. Podzemní elektrické vedení vysokého napětí (VN) 22 kV vede souběžně s plynovodem. Podzemní vedení do 110 kV včetně, disponuje ochranným pásmem 1 m na každou stranu, přičemž v ochranném pásmu nelze přejíždět mechanismy o celkové hmotnosti větší než 6 tun a vysadit trvalé porosty. Regulativy na ochranu podzemního elektrického vedení budou dodrženy.

Souběžně s terénní úpravou pro plánované cesty, komunikaci a parkoviště bude zajištěna terénní úprava plochy „Koruny“, ploch s mobiliářem a mobiliářem s elektrickým vedením, plochy pro záhony a výsadbu lučních porostů. Terénní úpravy záhonů budou urovnány do požadované roviny s odchylkami nepřesahující 5 cm.

Napojení na ostatní plochy bude plynulé. Pro záhony bude nutno rozprostřít stávající sejmutou orniční vrstvu a částečně nově dovezenou zeminu. Pro plochy luk je nutné narušení travinného drnu. Z ploch záhonů a budoucích luk je nutno odstranit stavební odpad a kameny o průměru větším než 5 cm a těžko zetlívající rostliny. Pro budoucí mobiliář budou v této přípravné fázi vytvořeny betonové povrchy pro kotvení a plocha „Koruny“ bude zbavena orniční vrstvy a připravena se štěrkovým ložem na pokládku žulových nášlapných kamenů.

V přípravné fázi bude zadána technická dokumentace výrobci dřevěných a kamenných volných herních prvků, žulového monolitového bloku a železného tepaného kříže a zadány podklady pro vytvoření mapy sadu a jeho využití.

5.7.2 Fáze realizace cest a částečné výsadby zeleně

V této druhé fázi realizace sadu bude provedena pokládka mlatového povrchu Parkdecor, od dodavatele ROAD PARTNERS s. r. o., na všechny uvedené povrchy: propojovací komunikace, parkoviště, povrch pod kolostavem, příjezdové komunikace k domům č. p. 519 a 529 a parkové cesty. Tyto povrchy celkově zaujímají plochu 937 m^2. Zároveň bude probíhat vysazení všech stromů (kromě *Morus alba)*, které již později nebudou narušovány následnými neprosperujícími zásahy revitalizace. Hloubení jam na kořenové baly stromů, bude probíhat těsně před jejich zasazením kvůli nutné bezpečnosti práce a bezpečnosti možného procházejícího obyvatelstva. Jamky pro výsadbu rostlin jsou třeba hloubit v šířce odpovídající 1,5násobku průměru kořenového systému nebo zemního balu. Odebraná vrstva zeminy z vrchu je poté navrácena k dané rostlině. Do záhonů jsou zasázeny všechny popsané byliny a okrasné rostliny. Dále budou vysazeny cibuloviny do trávníků ke zplanění. Všechny rostliny a dřeviny budou zasazeny bezprostředně při jejich obdržení. Před zasetím travní směsi je nutné vysít luční směsi kvůli možnému poškození travních ploch. Travnaté partery jsou z části zachovány. Nutností je vyrovnání všech míst po pojezdu techniky a pochodu pracovníků na budoucím travnatém parteru a posléze tyto místa znovu doplnit o travní směs kromě ploch kolem tzv. „Koruny“.

5.7.3 Fáze realizace „Koruny“ a konečná výsadba

Plocha „Koruny“ je připravena k pokládce žulových nášlapných kamenů, které budou do štěrkového lože pokládány dle dokumentace. Po jejich uložení se budou kameny zasypávat zeminou a bude vyseta travní směs. Tímto způsobem se dosáhne tzv. štěrkového trávníku menší mocnosti pro možnost zvýšeného pohybu osob. Po dokončení prací na „koruně“ je možné výsadba stromu moruše (*Morus alba)* keřů kolem již zrealizovaných parkovacích stání a keřů kolem zvonů na tříděný odpad. Tato fáze je zakončena celkovým zavlažením revitalizované zeleně a osazením veřejného osvětlení.

5.7.4 Fáze dokončovací

Dokončovací fáze je zahájena v období vegetačního klidu. V tomto období je nutné provést zdravotní řez dřeviny *Malus* s inventarizačním číslem 32. Práce jsou dokončeny v jarním období montáží veškerého mobiliáře kromě osvětlení a dodávkou volných herních prvků. Je učiněna kontrola všech rostlin a dřevin po době vegetačního klidu.

Všechny dřeviny použity pro revitalizaci jsou opatřeny závlahovými mísami, tak, aby voda stékala k rostlině. Veškeré plochy po výsadbě okrasných rostlin a bylin jsou zkypřeny a růže je nakopčená tak, aby byla zakrytá nejméně na tři očka. Z důvodu snížení udržovacích prací a snížení odparu ze svrchní vrstvy půdy jsou bylinkový záhon a záhon s okrasnými rostlinami zamulčovány městskou dřevní štěpkou. Nově vysázené dřeviny jsou náležitě ukotveny oloupanými kůly z materiálu který vydrží minimálně 2 roky. Kůly jsou zasazeny hluboko pod zem nejméně 30 cm a jsou vysoké nejvíce 10 cm pod místo nasazení koruny. Revitalizace řešeného území musí být udržována po dobu tří let od uvedení do provozu. Tato údržba obsahuje zálivku, kontrolu, výchovný a ozdravný řez, doplnění nebo odstranění kotvících a ochranných prvků, hnojení, kypření výsadbové mísy, vyžínání porostu, odplevelování, ochrana proti chorobám a škůdcům, doplnění mulče, ochrana před vlivem mrazu a další činnosti.

5.7.5 Položkový rozpočet

Ceny položek, u kterých je uvedena cena v podobě „cca x“, jsou uvedeny orientačně. Všechny uvedené ceny jsou s DPH. Do ceny kalkulace není zahrnut parkovací automat značky Siemens.

Rozpočet rostlinného materiálu				
Taxon	**Dodavatel**	**Cena/ks (Kč)**	**Počet ks**	**Cena celkem (Kč)**
Origanum majorana	Bylinková školka Kuřík	45	5	225,00
Allium schoenoprasum	Zahradnictví Krulichovi	28	5	140,00
Thymus serpyllum	Zahradnictví Krulichovi	48	4	192,00
Borago officinalis	Zahradnictví Krulichovi	38	6	228,00
Tropaeolum majus	Zahradnictví Krulichovi	42	3	126,00
Cydonia oblonga	Ovocná školka Bojkovice	180	1	180,00
Allium ursinum L.	Zahradnictví Krulichovi	68	10	680,00
Prunus cerasus var. *juliana 'Vlkova'*	Ovocná školka Bojkovice	210	1	210,00
Cornus mas	Ovocná školka Bojkovice	75	1	75,00
Cornus mas 'Kazanlaker'	Ovocná školka Bojkovice	355	1	355,00
Morus alba	Jukka	250	1	250,00
Prunus armeniaca 'Vynoslivij'	Ovocná školka Bojkovice	190	1	190,00
Mespilus germanica	Ovocná školka Bojkovice	190	1	190,00
Narcissus	Zahradnictví Krulichovi	20	60	1 200,00
Rubus idaeus Linné	Ovocná školka Bojkovice	95	3	285,00
Rosa 'Sláva Böhmová'	Růžové a okrasné školky Skaličany	68	1	68,00
Hosta	Zahradnictví Krulichovi	98	3	294,00
Lupinus 'Gallery white'	Zahradnictví Krulichovi	68	13	884,00
Lonicera kamschatica	Ovocná školka Bojkovice	105	3	315,00
Hipophae rammoides 'Elizaveta'	Ovocná školka Bojkovice	160	1	160,00
Hipophae rammoides 'K+'	Ovocná školka Bojkovice	105	1	105,00
Celková cena rostlinného materiálu				**6 352,00**

Tabulka 17. Rozpočet rostlinného materiálu (vlastní)

Rozpočet mobiliáře				
Název	**Dodavatel**	**Cena/ks (Kč)**	**Počet ks**	**Cena celkem (Kč)**
Lavička Iconi s opěradlem 1800mm	Urbania	19 195,44	4	76 781,76
Lavička Iconi s opěradlem 600mm	Urbania	13 139,39	1	13 139,39
Lavička Iconi bez opěradla 600mm	Urbania	9 076,21	1	9 076,21
Stůl Iconi 1200mm	Urbania	16 100,00	1	16 100,00
Stojan na kola IKS 4 stání	Urbania	12 488,89	1	12 488,89
Pítko Escape - půlkruhový rošt	Urbania	20 347,36	1	20 347,36
Panel Foca - Informační tabule 1000x900mm	Urbania	16 114,54	1	16 114,54
Koš Turbo bez víka se dřevem	Urbania	9 626,76	2	19 253,52
Parkové svítidlo Symphony 18 W teplá bílá	Luxprim	9 853,00	4	39 412,00
Železný kříž	-	cca 5 000,00	1	5 000,00
Žulový monolit	-	cca 5 000,00	1	5 000,00
Volné herní prvky	-	cca 3 200,00	1	3 200,00
Celková cena mobiliáře				**235 913,67**

Tabulka 18. Rozpočet mobiliáře (vlastní)

Fáze přípravná					
Číslo položky	Popis	MJ	počet MJ	cena MJ (Kč)	Cena celkem (Kč)
111 10-1101.R00	Odstranění travin, rákosu na ploše do 0,1 ha	ha	0,073	39 720,00	2 899,56
121 10-1101.R00	Sejmutí ornice s přemístěním do 50 m	m^3	19,8	74,10	1 467,18
122 10-1402.R00	Vykopávky v zemníku v hor. 2 do 1000 m^3	m^3	803,84	59,80	48 069,63
215 90-1101. R00	Zhutnění podloží z hornin nesoudržných do 92% PS	m^2	803,54	7,30	5 865,84
181 30-1101.R00	Rozprostření ornice, rovina tl. do 10 cm do 500m^2	m^2	13	46,50	604,50
162 20-1101.R00	Vodorovné přemístění výkopku z hor. 1-4 do 20m	m^3	803,84	41,20	33 118,21
564 79-111.R00	Podklad pro zpevněné plochy z kam.drceného 0-63mm	m^3	14	1 096,00	15 344,00
275 31-3211.R00	Beton základových patek prostý C-/7,5	m^3	6	2 265,00	13 590,00
Dle AOPK	Odvoz zeminy	hod	cca 2	480,00 -550,00	1 100,00
Dle AOPK	Práce Bobcat	hod	cca 12	660,00	7 920,00
Dle AOPK	Vyměření záhonů a ploch	hod	cca 4	150,00	600,00
Cena celkem za fázi přípravnou					130 578,92

Tabulka 19. Rozpočet přípravné fáze (vlastní)

Fáze realizace cest a částečné výsadby					
Číslo položky	Popis	MJ	počet MJ	cena MJ (Kč)	Cena celkem (Kč)
-	Pokládka mlatových povrchů Parkdecor - ROAD PARTNERS s. r. o.	m^2	1007	cca 500,00	503 500,00
18310-1111	Hloubení jamek bez výměny půdy do 0,01 m^3 v rovině	kus	50	5,30	265,00
18320-4112	Výsadba květin hrnkovaných, květináč do 12 cm	kus	50	4,10	205,00
18320-4113	Výsadba cibulí	kus	60	3,10	186,00
Dle AOPK	Vykopání jamky (40x40x40 cm nebo jamka 0,05 - 0,07 m3)	kus	14	50,00	700,00
Dle AOPK	Založení trávníku zemědělským způsobem (vč. osiva) - využito na luční směs	ha	0,02	8 500,00	170,00
Dle AOPK	Zatravnění nebo obnova travního porostu vč. ceny osiva	ha	0,03	7 000,00	210,00
Dle AOPK	Vlastní výsadba dřevin (40 x 40 x 40 cm)	ks	14	60,00	840,00
Dle AOPK	Kůl, různé druhy (při vel. do 200cm)	ks	42	40,00 -120,00	540,00
Dle AOPK	Ukotvení stromu dle vel. stromu (2-3 kůly, uvázání, juta)	ks	14	260,00	3 640,00
Dle AOPK	Zálivka jamky (40 x 40 x 40 cm) vč. dovozu vody	ks	14	25,00	350,00
Dle AOPK	Zálivka trávníku (i louky)	m^2	455	2,40	1 092,00
Dle AOPK	Zálivka jamek menších než 35 x 35 x 35 cm vč. dovozu vody	m^2	58	10,00	580,00
Cena celkem za fázi realizace cest a částečné výsadby					512 278,00

Tabulka 20. Rozpočet fáze realizace cest a částečné výsadby (vlastní)

Fáze realizace "Koruny" a konečná výsadba					
Číslo položky	Popis	MJ	počet MJ	cena MJ (Kč)	Cena celkem (Kč)
-	Zasazení nášlapných kamenů vč. Materiálu (žula)	m^2	50	cca 3 000,00	150 000,00
181 30-1101.R00	Rozprostření ornice, rovina tl. do 10 cm do 500m^2	m^2	105	46,50	4 882,50
Dle AOPK	Zatravnění nebo obnova travního porostu vč. ceny osiva	ha	0,01	7 000,00	70,00
Dle AOPK	Vykopání jamky (40x40x40 cm nebo jamka 0,05 - 0,07 m3)	kus	1	50,00	50,00
Dle AOPK	Vlastní výsadba dřevin (40 x 40 x 40 cm)	ks	1	60,00	60,00
Dle AOPK	Kůl, různé druhy (při vel. do 200cm)	ks	3	40,00 -120,00	360,00
Dle AOPK	Ukotvení stromu dle vel. stromu (2-3 kůly, uvázání, juta)	ks	1	260,00	260,00
Dle AOPK	Zálivka jamky (40 x 40 x 40 cm) vč. dovozu vody	ks	1	25,00	25,00
Dle AOPK	Zálivka trávníku	m^2	105	2,40	252,00
Dle AOPK	Práce Bobcat	hod	cca 1	660,00	660,00
Cena celkem za fázi realizace "koruny" a konečné výsadby					156 619,50

Tabulka 21. Rozpočet fáze realizace „Koruny“ a konečná výsadba (vlastní)

Fáze dokončovací					
Číslo položky	Popis	MJ	počet MJ	cena MJ (Kč)	Cena celkem (Kč)
Dle AOPK	Zdravotní řez stromů I. kategorie	ks	1	5 000,00	5 000,00
Dle AOPK	Tisk laminace ÚV fólií, zpracování vč. grafického zpracování - informační tabule	ks	1	8 000,00 - 10 000,00	10 000,00
Cena dokončovací fáze					15 000,00

Cena celkem za všechny fáze	814 476,42

Celkem za všechny fáze, mobiliář a rostlinný materiál	1 056 742,09

Tabulka 22. Rozpočet dokončovací fáze a vypočtení celkových cen (vlastní)

* I. kategorie - jedná se o stromy nenáročné, nízké až střední dimenze větví nebo stromy mladé (ZŘ, BŘ, ošetření řezných ploch, popř. dutin, odkliz dřevní hmoty vč. štěpkování)

Povýsadbová péče					
Číslo položky	Popis	MJ	počet MJ	cena MJ (Kč)	Cena celkem (Kč)
Dle AOPK	Výchovný řez včetně likvidace odpadu - stromy	ks	5	85,00	425,00
Dle AOPK	Výchovný řez včetně likvidace odpadu - keře	ks	10	50,00	500,00
Dle AOPK	Ošetření vysazených dřevin - odplevelení s nakypřením a odstranění poškozených částí rostliny vč. odvozu odpadu a jeho uložení	ks	cca 300	20,00	6 000,00
Dle AOPK	Řez růží - velkokvěté	ks	3	4,00	12,00
Dle AOPK	Oprava kotvení	ks	cca 6	30,00	180,00
Cena celkem za povýsadbovou péči					7 117,00

Tabulka 23. Rozpočet povýsadbové péče, která není zahrnuta v celkové ceně projektu(vlastní)

Projekt revitalizace je kalkulací vyčíslen bez povýsadbové fáze na **1 056 742,09 Kč včetně DPH**.

6 DISKUSE

Hlavním cílem diplomové práce bylo vytvoření ideové studie revitalizace veřejné zeleně v Blatné. Celková realizace bez povýsadbové péče byla kalkulačními metodami vypočtena na 1 056 742,09 Kč včetně DPH. Celý návrh a studie podléhá novým přístupům v návrzích veřejné zeleně a ochrany takovéto zeleně, která je v závěru práce doporučena. Tyto postupy tvoření zeleně jiným způsobem můžeme navzájem porovnat s vybranými podobnými projekty ve světě. Pro porovnání byly vybrány zahraniční komunitní sady ve dvou lokalitách, a to komunitní sady v Bratislavě na Slovensku a ve Vancouveru v Americkém státě Washington.

6.1 Komunitní sad Bratislava

Komunitní sad s názvem „Latifunda“ vznikl před 6 lety náhodou občanským sdružením Jedlé město, kteří chtěli pouze vysázet ve městě jedlé stromy se zaměřením na staré odrůdy. Bohužel vysazovací činnost se neuskutečnila, jelikož tuto intervenci nepovolilo vedení města. Spolek poté využil pozemek se starým nevyužívaným sadem, vyčistili ho a ostříhali staré stromy (FORESTER, 2016). Bylo zde vybudováno několik vyvýšených záhonů na pěstování jahod a různé zeleniny a sad byl doplněn novými stromy starých odrůd. Sad není přístupný neomezeně. Otevírá se veřejnosti v době otevřených dní což je v době sezóny v sobotu nebo v neděli. Zahrada tedy nefunguje pro všechny obyvatele města a okolí, ale jako zahradní prostor pro úzce určenou komunitu (FORESTER, 2014).

Obrázek 40. Pěstování zeleniny v komunitní zahradě (Jedlé město)

Obrázek 41. Komunitní sad (Jedlé mesto)

6.2 Komunitní sad Vancouver

Komunitní sad „Foley“ ve Vancouveru spravují pracovní skupiny dobrovolníků, kteří čas od času mulčují stromy a sklízí ovoce. Sad, který není založen nově, byl používám ke komerčnímu využití. Rozkládá se na volném prostranství mezi obytnou zástavbou a je tak velmi dobře dostupný komunitním uživatelům.

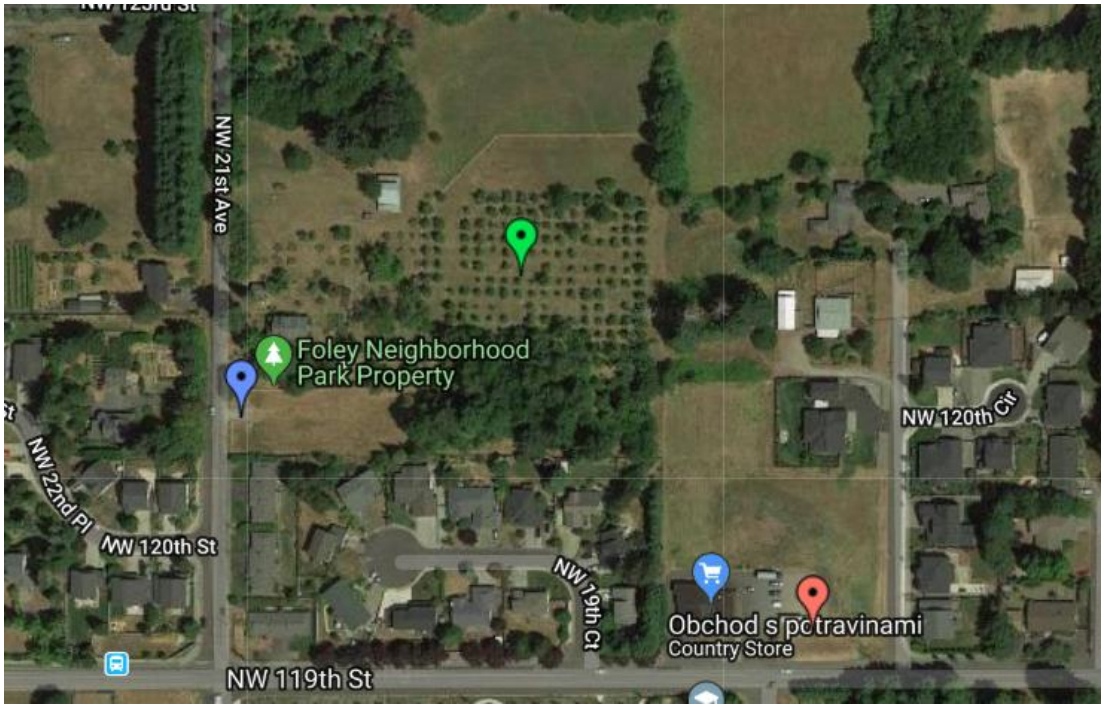

Obrázek 42. Foley Community Orchard (google.com)

Dobrovolníci, kteří o sad pečují chtěli mít zpětnou vazbu od uživatelů sadu, aby zjistili, jaké ovoce si lidé přejí pěstovat a jak by měl být sad udržován. Dotazováním zjistili potřebu dosazení borůvek, třešní, malin, jablek, kiwi, tomelů, hrušek a dalších rostlin a dřevin (POTRAVINOVÉ ZAHRADY, 2013). Tyto navržené rostliny se postupně dosazují dobrovolníky a uživateli. Koncem léta roku 2018 sklidili dobrovolníci celkem 3,5 tuny hrušek. Malé množství měli pro svou potřebu a jejich přebytky a přebytky všech ostatních plodů dávají do místní potravinové banky (FOLEY COMMUNITY ORCHARD, 2018). Místa rozlehlého sadu dobrovolníci využívají k pořádání akcí, jako je například „Večeře z farmy na stůl“, „Prořezávací večírek“ (FOLEY COMMUNITY ORCHARD, 2018), „Sklizňové hody“ (FOLEY COMMUNITY ORCHARD, 2017). a další

Obrázek 43. Dobrovolníci v sadu (Foley Community Orchard, 2018)

Komunitní sad v Bratislavě vznikl pod záštitou občanského sdružení a stávajícího sadu ve Vancouveru se ujali dobrovolníci. Navržený jedlý sad je navrhován tak, aby byl v našich místních podmínkách přijat jako veřejná plocha zeleně vytvořená, vlastněná a udržovaná přímo městem Blatná. Ovšem stejně tak jako v sadech ostatních je možné zapojovat komunitu či obyvatele města k společnému hospodaření, užívání a tvoření. Na rozdíl od Bratislavského sadu je sad Blatenský navržen pro všechny obyvatele města tak pro komunitu, která se sadem přímo sousedí, nebo jsou v blízké docházkové vzdálenosti. Sad je také navržen jako plocha neomezeného přístupu. Jediné možné omezení by mohlo být v průchodu psů uvázaných na vodítku. Jelikož je sad navržen pod správu města neměl by mít peněžní problémy jako sad ve Vancouveru v Americe, ale veškeré výdaje by měly být placeny právě z městského rozpočtu nebo přes vypsané dotace.

7 ZÁVĚR

Jedlý komunitní sad je navržen dle všech zásad komunitního plánování a zahradničení. Tímto typem veřejného prostranství jsou obohacovány v dnešní době nemalé veřejné prostory po celé Zeměkouli. Návrh sadu reflektuje stanovené požadavky na veřejná prostranství a zachování zeleně tak, jak je ukládáno v nejednom územním plánu města Blatné. Kupříkladu, že budou navrhovány plochy bydlení dohromady s plochami, které mají další doplňující funkce tak, aby splňovaly potřebnou míru kvality života. Z dokumentu vyhodnocení vlivů návrhu ÚP na životní prostředí z roku 2016, se dozvídáme, že řešená lokalita je vymezena pro dotvoření uličního prostoru s potenciálem vzniku lokálního centra. Taktéž bylo v tomto dokumentu vyjádřeno tvrzení, že nedojde k významnému ovlivnění složek ŽP. Abychom tuto problematiku chápali, musíme si definovat pojem „lokálního centra“. Definice dle Obersteina a Cacha (2001) zní: *„Centrum vysunuté do těžiště zájmů obyvatelstva městských obvodů a čtvrtí nebo průmyslových obvodů. Odlehčuje přetíženému městskému centru, slouží denním i občasným potřebám obyvatel, obsahuje místní služby, vybavenost atd.“* Bohužel tyto cíle jsou novým ÚP (2019) vystavovány hrozbě v podobě výstavby parkoviště na převládající ploše lokality. A proto je vytvořen právě tento návrh ideové studie revitalizace, který spojí jak potřebu vytvoření nových parkovacích míst, tak nutnost zachování veřejné zeleně s přihlédnutím k významnosti místa v rámci ŽP.

Tvorba sadu v řešené lokalitě taktéž pomůže dostát zadanému cílu okružní propojenosti přírodních ploch v zázemí města a principu odclonění obytných zástaveb od ploch výroby.

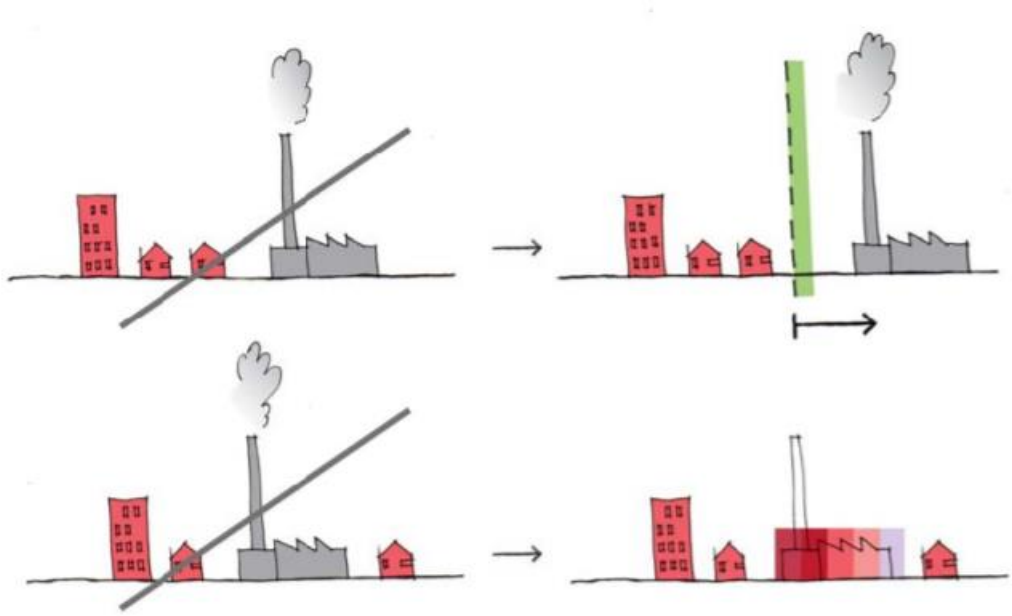

Obrázek 44. Principy odclonění rušící výroby zelení, nebo přetvoření rušící výroby na výrobu nerušící (Územní plán města Blatná, 2018).

Ochrana a údržba sadu není v diplomové práci řešena, ovšem jako základní koncepci údržby navrhuji omezenou seč travního porostu nebo alespoň seč s nevysekanými ostrůvkami. Odlišnou údržbu bych také navrhovala v podobě zmírnění ořezu dřevin na nejmenší nutnou četnost a v případě odumřelého stromu jeho ponechání. V budoucnosti se může v sadě vytvořit dešťová zahrada pro co největší možný užitek ze zachycené srážkové vody. Celý projekt zvyšuje biodiverzitu místa, a to především v podobě vysetých nesekaných luk, doporučeného návrhu seče trávníků, použití v co možná největší míře přírodních nelakovaných (netoxických) materiálů a vysazení rostlin a dřevin, které jsou svým původem vhodné pro danou oblast.

Jedlý sad může být využíván školami, mateřskými školami, dětmi i seniory. Jsou zde vytvořena místa pro zahradní díla, které mohou být vytvořena organizacemi na území Blatné, například v rámci výuky v DDM, ZUŠ nebo ZŠ by zde mohly být nainstalovány ptačí budky nebo pítka. V sadu mohou být konány různé akce, jako například workshopy řezu stromů s Potulným sadařem, workshop tvorby jedlých rodinných zahrad nebo každoroční nové sázení jednoletých bylin. Může zde být konáno morušobraní nebo komunitní moštování ovoce. Dalšími možnými akcemi jsou například naučné procházky pro děti s poznáváním jedlých druhů dřevin a bylin,

konání veřejných pikniků, nebo akce pro děti s vytvářením hmyzích domečků, které poté budou instalovány do všech parkových ploch po celé Blatné. Všechny tyto projekty mohou být tvořeny pod záštitou CKVB a města Blatná, nebo mohou být tvořeny státními organizacemi nebo samotnými lidmi.

I přes to, že sad není svou rozlohou řazen k veřejné zeleni velkého měřítka je jeho vykalkulovaná cena poměrně vysoká. Ovšem k financování sadu je možné využít dotace z Evropského fondu pro regionální rozvoj ke 128. výzvě Ministerstva životního prostředí v rámci prioritní osy 4, investiční priority 1, SC se specifickým cílem 4. 4. – Zlepšení kvality prostředí v sídlech v aktivitě 4. 4. 1 – Revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně. Žádosti o podporu jsou přijímány do 6. ledna 2020. Přičemž celá revitalizace je navržena tak, aby splňovala požadavky výzvy.

8 LITERATURA

Knižní zdroje a periodika:

ANZENBACHER, A. *Křesťanská sociální etika. Úvod a principy.* Brno. Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2004. 272 str. ISBN 80-7325-030-6.

AOPK. *Výroční zpráva AOPK 2015*. Praha. 2016. 20 str. ISBN 978-80-88076-33-9.

BALABÁNOVÁ, P. *Zeleň v ulicích*. Urbanismus a územní rozvoj – ročník III., č. 3/2000. 3-6 str.

BARTH, W. E. *Praktischer Umweltschutz*. Parey Hamburg-Berlin: 1987. 310 str. ISBN 3-490-13318-8.

BELL, S. *Landscape: pattern, perception and process.* 2nd ed. New York: Routledge, 2012. 418 str. ISBN 978-0-415-60836-7.

CIBULKA, J., SKLENIČKA, P. *Krajinné plánování vyžaduje změnu.* Eko-ekologie a společnost, 5. 2006.

CULEK, M. *Biogeografické členění České republiky*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2005. 347 str. ISBN 8086064824.

CULEK, M. *Přírodní podmínky území a jejich význam pro krajinný ráz*. In: VOREL, Ivan (ed.). Krajinný ráz a východiska jeho hodnocení. 1. vyd. Praha: ČVUT, 2006. 10-15 str. ISBN 80-903206-2-7.

DEMEK, J. *Obecná geomorfologie.* Praha: ČSAV. 480 str. 1988.

DOBRUCKÁ, A. *Ekologicko-urbanisticko-ekonomické aspekty zelene a ich uplatnenie v rámci územního plánovania na Slovensku.* Zeleň ve městě – město v

zeleni: seminář AUÚP, 7.-8. října 2010, Praha-Troja. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011. 10-12. str. ISBN 978-80-87318-18-8.

DRAPER, C., FREEDMAN, D. *Review and Analysis of the Benefits, Purposes, and Motivations Associated with Community Gardening in the United States.* Journal of Community Practice. 329 str. 2010.

FERRIS, J., NORMAN, C., SEMPIK J. *People, Land and Sustainability: Community Gardens and the Social Dimension of Sustainable Development.* Social Policy & Administraion, 35, č. 5. 20-26. str. 2005.

FIALA, F. *Stati z urbanismu*. Praha: Svaz architektů ČSR, 91 str. 1959.

GIBAS, P., PAUKNEROVÁ, K. *Krajina jako téma, terén i problém současné společenské vědy: Antropologické čtení krajiny*. In: Výzkum krajiny: vybrané antropologické a archeologické metody, 2015, Západočeská univerzita v Plzni. 50. str. ISBN 978-80-261-0474-2.

HAGENEDER, F. *Moudrost stromů: historie, lidová tradice, symbolika, léčení.* Praha: Knižní klub, 2006. 224 str. ISBN 80-242-1635-3.

HEJNÝ, S., SLAVÍK, B. *Regionálně fytogeografické členění*. *Květena České socialistické republiky, sv. 2*. Geodetický a kartografický podnik Praha. ČSR. Praha: Academia, 557 str. 1990.

HEXNER, M., NOVÁK, J. *Urbanistická kompozice.* Praha: ČVUT, 1996. 201 str. ISBN 80-01-01451-7.

HRUBANOVÁ, D. *Formování zeleně v interiéru městského prostředí.* In: XII. Vědecká konference doktorandů. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury, 2008. 52 str. ISBN 978-80-214-3656-5.

HURYCH, V. *Tvorba zeleně: sadovnictví – krajinářství*. Mělník: Vyšší odborná škola zahradnická a Střední zahradnická škola ve spolupráci s Grada Publishing, 2011. 303 str. ISBN 978-80-904782-0-6.

JEBAVÝ, M. *Systémy sídelní zeleně I.* Praha, 110 str. 2008.

KAPLAN, R., KAPLAN, S. *The Experience of Nature. A psychological Perspective.* Michigan: Ulrich Bookstore, 1995.420 str. ISBN 0-9140-0451-4.

KAVKA, B. *Krajinářské sadovnictví,* Praha. 130 str. 1970.

KAVKA, B., ŠINDELÁŘOVÁ, J. *Funkce zeleně v životním prostředí,* SZN v Praze 1978. 235 str.

KOCIÁNOVÁ, B., Kociánová, Z. *Velkostatek Blatná* (1327) 1503-1948. Inventář archivního fondu, Třeboň 2008, strojopis.

KONVIČKA, M. *Městská a příměstská krajina a ochrana krajinného rázu*. In: VOREL, I., SKLENIČKA, P. (eds.). *Ochrana krajinného rázu. Třináct let zkušeností, úspěchů i omyl*. Praha: Naděžda Skleničková, 2006. 42-52. str. ISBN 80-903206-7-8.

KOTYŠKA, V. *Úplný místopisný slovník Království českého,* Praha. 1895. 1701 str.

KRACÍK, M. *Památková ochrana panelových sídlišť?*. Zprávy památkové péče, ročník 75/ číslo 4, 2015. ISSN 1210-5538. 120-128. str.

KUČA, K. *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku*, sv. 1., (A-G), Praha. 1996. 874 str.

KUČERA, P. *Přírodní infrastruktura území v organismu města.* In Proměny městské zeleně – minulost, současnost, vize. Hradec Králové: Civitas per populi a Vysoká škola regionálního rozvoje, 2014. 91-92. str. ISBN 978-80-87756-06-5.

KUČERA, P. *Rodinná zahrada a urbánní ÚSES.* In „Zahrada a město“, sborník přednášek, Luhačovice. 20-31. str. 1999.

KUPKA, J. *Komponovaná kulturní krajina.* In: Člověk, stavba a územní plánování 6. Praha, ČVÚT, 2012. 4-10. str. ISBN 978-80-01-05025-5

KUPKA, J. *Zeleň veřejných prostranství*. In: Perspektivy území III. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2015. 32- 33. str. ISBN 978-80-01-05710-0.

KUPKA, J. *Zeleň v historii města.* Praha: ČVUT. 2006. 146 str.ISBN 80-01-03443-7

LACINA J., CETKOVSKÝ S. *Importance and Evaluation of Greenery in some European Cities.* In sborník 6th Conference CONGEO 05, Luhačovice, Brno. 2005. 210 str. ISBN 80–86407-06-3.

LANCINGER, L. *Blatná, děkanství, archivní rešerše pro stavebně-historický průzkum*, rukopis, (devadesátá léta 20. stol.).

LÁTALOVÁ, L. *Senioři v centrech měst: Komunitní zahrady v centrech městských metropolí.* In: XVI. Vědecká konference doktorandů: sborník textů. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury, 2012. 40-42. str.

LOUDON, J. C. *An Encyclopedia of gardening.* Longman, Rees, Orne, Brown, Green and Longman, 1835. 1272 str.

LÖW, J. *Krajinný a územní plán*. Zahrada – park – krajina. č. 3. 2003. 192-194. str.

MACKOVIČ, V. *Jaký význam má pojem zeleň v územním plánu.* Aktuality AUÚP, 95, 2015. 4-9. str.

MACKOVIČ, V. *Plochy zeleně v územním plánu*. Brno: ÚÚR, 2013. Urbanismus a územní rozvoj, ročník 16., číslo 4/2013. 16-20. str.

MACKOVIČ, V., PŘÍVOZNÍKOVÁ, L. *Zelený pás Prahy – iluze, nebo cílová charakteristika?*. Zeleň ve městě – město v zeleni: seminář AUÚP, 7.-8. října 2010, Praha-Troja. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011. 120. str ISBN 978-80-87318-18-8.

MAIER, K. *Specifické pojmy používané pro regulativy v regulačních plánech*. In: Město, venkovský prostor a krajina. Sborník mezinárodní konference. ČVUT, Praha. 22 str. 2000.

MAREČEK, J. *Tvář naší země – krajina domova.* In: sborník příspěvků ke konferenci konané ve dnech 21. - 23. února 2001. Lidové krajinářství v obrazu naší země. Lomnice nad Popelkou: Studio JB, 2001. 120. str. ISBN 80-86512-03-7.

MAREČEK, J., *Zahrada a její uspořádání.* Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1975. 287 str.

MARK, W. *Closing the Food Gap: Resetting the Table in the Land of Plenty*. Boston: Beacon Press. 2008. 192 str. ISBN 978-080704730-9

MÁLEK, Z., HORÁČEK, P., KIESENBAUER Z. *Stromy pro sídla a krajinu.* Arboeko, P. Baštan, Olomouc. 88 str. 2012.

NOHL, W. *Open space in cities: in search of a new aesthetic*. In: NASAR, Jack, L. (ed.). Envrionmental Aesthetic: Theory, Research and Applications. Cambridge: Cambridge University Press, 1988. 210 str. ISBN 0-5214-2916-1.

NOVÁK Z. *Dřeviny na veřejných městských prostranstvích*. Státní ústav památkové péče, odborné a metodické publikace, svazek 22, Praha. 2001. 56 str.

OBERSTEIN, I., CACH, J. *Názvosloví urbanismu a územního plánování.* Praha: FA ČVUT, 2001. Materiál z výzkumného úkolu MSM 210000026 „Proměny urbanismu“ 22 str.

ONDŘEJ, J. *Progresivní metody zakládání a údržby sídelní a krajinné zeleně.* VŠÚOZ Průhonice. 1991. 62 str.

POLÁČKOVÁ, V. *Metodické postřehy k tématu „Zeleň v územních plánech“.* Zeleň ve městě – město v zeleni: seminář AUÚP, 7.-8. října 2010, Praha-Troja. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011. 18 -20. str. ISBN 978-80-87318-18-8.

PONDĚLÍČEK, M. *Bezpečnost regionů a ochrana přírody ve stínu klimatické změny* In: Regionální rozvoj mezi teorií a praxí. 2013. (mimořádné číslo na téma obyvatelstvo, region a bezpečnost)

PONDĚLÍČEK, M., *Zeleň měst a její úloha ve světle klimatické změny.* Praha. Vysoká škola regionálního rozvoje. 2014.

RAŠKA, P., ZÁBRANSKÝ, V. *Vodní toky a říční niva v životě lidí napříč staletími.* Geografické rozhledy, 23(4), 2014. 11-14. str.

SAKTOROVÁ, D. *Územní plán jako nástroj tvorby veřejného prostoru.* In: Perspektivy území III. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2015. 5-10. str. ISBN 978-80-01-05710-0.

SEDLÁČEK, A. *Hrady, zámky a tvrze, sv. 11*. (Prácheňsko), Praha. 310 str. 1897.

SEKERA, J. *Architekt Karel Fiala, jeho práce v Blatné a na Pražském hradě*, Město Blatná a CKVB, 2017. 82 str.

SCHROEDER, H., W., ANDERSON, L., M. *Perception of personal safety in urban recreational sites.* Journal of Leisure Research, 1984, Vol.16, Iss. 2. 80 str.

SKLENIČKA, P. *Základy krajinného plánování.* Praha. 2002.

SOJKOVÁ, E., ŠIŘINA P. *Hodnocení zeleně městských památkových zón*, certifikovaná metodika. VÚKOZ, Průhonice. 66 str. 2014

SOMMER, J., G. *Das Königreich Böhmen,* sv. 8. (Prácheňsko), Praha. 1840. 182 str.

STAVOPROJEKT České Budějovice. Ing. Vojta. Dopravně urbanistická studie centrální zóny města Blatná, 1982.

STAVOPROJEKT České Budějovice. Ing. Petřík. SÚP Blatná 1963.

SUPUKA, J. *Ekologické princípy tvorby a ochrany zelene.* Bratislava: Veda, 1991. 245 str. ISBN 80-224-0128-5.

ŠILHÁNKOVÁ V., *Urbanizační procesy současného města*, VUTIUM Brno, 2009, 62 str. ISBN 978-80-214-3845-3

ŠILHÁNKOVÁ, V. *Veřejné prostory a život města*. Sborník. 1. vyd. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury, Ústav Teorie urbanismu, 2003. 20-32 str. ISBN 80-214-2339-0.

ŠIMEK, P. *Management sídelní zeleně.* In: Management sídelní zeleně. Praha: SZKT, 2004. 80. str. ISBN 80-902910-7-4.

ŠPOULA, Š. *Pevné sevření trojské krajiny*. Zeleň ve městě – město v zeleni: seminář AUÚP, 7.-8. října 2010, Praha-Troja. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011. 14. str ISBN 978-80-87318-18-8.

ŠTENZEL, J. ŠONSKÝ, D., SOUČEK J. *Architektonické úpravy veřejných prostranství*, Praha: Academia. 280 str. 1983.

THE LANDSCAPE INSTITUTE. *Guidelines for Landscape and Visual Impact Assessment.* Spon Press New York, London. 2002. 432 str.

TIDBALL, K., G., KRASY, M., E. *From risk to resilience: What role for community greening and civic ecology in cities?* In: WALS, A., E., J. (Ed.), Social learning towards a sustainable world. Principles, perspectives and praxis. Wageningen, The Netherlands: Wageningen Academic Publishers. 2007. 282- 290. str.

TROWBRIDGE, P. J., BASSUK, N. L. *Trees in the urban Landscape. Site Assessment*, Design, and Installation. Wiley and Sons, Hoboken. 140 str. 2004.

TRSTENJAK, A. *Ekološka psihologija*. TOZD GOSPODARSKI VESTNIK v ČGP DELO, Kočevje (SLO) 1984. 92 str.

TŘÍSKA, K., FIALA, Z., LOUDA, J., KOPAAČKA, L. *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku,* sv. 5., Jižní Čechy, Praha 1986. 293 str.

VOLHELMOVÁ, D., KOUBEK, P., VÁVRA, P. *Nové plochy zeleně – návrh a realita – příklad města Beroun.* Zeleň ve městě – město v zeleni: seminář AUÚP, 7.-8. října 2010, Praha-Troja. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011. 228- 231. str. ISBN 978-80-87318-18-8.

VONDRÁČKOVÁ, S. *Veřejný prostor a veřejná prostranství*. Almanach katedry urbanismu a územního plánování. Praha: České vysoké učení technické, 2016. 110 str. ISBN 978-80-01-06078-0.

VOREL, I. - aktualizace BALABÁNOVÁ, P., KYSELKA, I. *Pravidla územního plánování* - C.5 Zeleň. ÚÚR, Brno. 2006, poslední aktualizace 2013.

VOREL, I. *Přírodní prostředí a krajina v územních a regulačních plánech (cíle, opatření, limity a regulativy)*. ZPP 5/2000. 118-129. str.

VOREL, I., BUKÁČEK, R., MATĚJKA, P., CULEK, M., SKLENIČKA, P. *Metodický postup. Posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz.* Praha: Naděžda Skleničková. 2006. 120 str. ISBN 80-903206-3-5.

VOREL, I., KUPKA, J. *Význam zeleně v krajinném rázu města. Individualita obrazu městské krajiny a ochrana krajinného rázu.* In: Zeleň ve městě – město v zeleni. Brno: Ústav územního rozvoje. 2011. 23-41. str. ISBN 978-80-87318-18-8

VOREL, I., KUPKA, J. *Význam zeleně v krajinném rázu města.* Zeleň ve městě – město v zeleni: seminář AUÚP, 7.-8. října 2010, Praha-Troja. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011. 151 str. ISBN 978-80-87318-18-8.

VOREL, I., MACKOVIČ, V., SALZMANN, K., VOŽENÍLKOVÁ, E., *Principy a pravidla územního plánování.* Kapitola B – KONCEPCE ÚZEMNÍHO ROZVOJE ČR, MĚSTA – KRAJINA. Brno: Ústav územního rozvoje, 2014.

VOREL, I., ŠVECOVÁ, S. *Rozdílné nástroje ochrany charakteru krajiny a jejich koordinované použití*. In: ŠTRÉBLOVÁ HRONOVSKÁ, K., VOREL, I., KUPKA, J. (eds), Osobitost kulturní krajiny – od rozpoznání k ochraně. České vysoké učení technické v Praze, Praha, 2014. 62-68. str. ISBN 978-80-01-05607-3.

WAGNER, B. *Sadovnická tvorba I., Sadovnické úpravy v intravilánu*. Praha: SPN. 1982. 130 str.

WAGNER, B. *Sadovnická tvorba II., Sadovnické úpravy v zájmovém území a v krajině.* Praha: SPN. 1983. 180 str.

WAGNER, B. *Základy sadovnické a krajinné kompozice*., *Historický vývoj,* Praha: SPN. 1983. 210 str.

Naučný slovník zemědělský, 13. Praha: SZN, 1968-1992. 693 str.

Internetové zdroje:

IV. Úplná aktualizace územně analytických podkladů, ORP Blatná, 2016. [online]. [cit. 19. 3. 2019]. Dostupné z: http://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/gs/data/uploads/uap_orp/blatna/2016/textova_cast.pdf

AOPK, *Seznam památných stromu na Blatensku*. [online]. [cit. 14. 3. 2019]. Dostupné z: http://drusop.nature.cz/portal/

ČÚZK, *Archivní mapy*. [online]. [cit. 13. 3. 2019]. Dostupné z: https://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/pohledy/archiv.html

FINGEROVÁ, R., ŠPALKOVÁ, H. *Krajina v zadání územního plánu*. [online]. [cit. 28. 2. 2019]. Dostupné z: https://vp.fa.cvut.cz/wp-content/uploads/D11.pdf

FOLEY COMMUNITY ORCHARD. *Final count for 2018 harvest.* In: Facebook, 28. 8. 2018. [online]. [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/FoleyCommunityOrchard/posts/

FOLEY COMMUNITY ORCHARD. *Fruit Tree Stewards – Prunning Party*. In: Facebook, 4. 4. 2018. [online]. [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.facebook.com/events/436984716741280/

FOLEY COMMUNITY ORCHARD. *Joint he 2017 hasvest!*. In: Facebook, 22. 6. 2017. [online]. [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/FoleyCommunityOrchard/posts/

FOLEY COMMUNITY ORCHARD. *Summer Kickoff Dinner „Farm to table diner".* In: Facebook, 21. 5. 2018. [online]. [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.facebook.com/FoleyCommunityOrchard/photos/a.371593696228187/1711412592246284/?type=3&theater

FOLEY COMMUNITY ORCHARD. *What had a successful sheet mulching event. In the orchard today.* In: Facebook, 23. 4. 2018. [online]. [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.facebook.com/myurbanabundance/photos/pcb.1903591393019630/1903580493020720/?type=3&theater

FORESTER. *Jedlé město.* 2014. [online]. [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: http://www.foresterblog.sk/clanok/jedle-mesto

FORESTER. *Komunitné zahrady v Bratislave, časť 1.* 2016. [online]. [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: http://www.foresterblog.sk/clanok/komunitne-zahrady-v-bratislave-cast-1

JEDLÉ MĚSTO. *Fotografie z komunitního sadu a zahrady.* In: Facebook. 5. 6. 2016. [online]. [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.facebook.com/media/set/

Manuál k prostorové regulaci ÚP Blatná, 2018 [online]. [cit. 19. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.mesto-blatna.cz/e_download.php?file=data/editor/84cs_5.pdf&original=MANUAL_PROSTOROVE_REGULACE_BLATNA_11_2018.pdf

POTRAVINOVÉ ZAHRADY, *Jedlá města a obce.* 2013. [online]. [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: http://www.potravinovezahrady.cz/jedla-mesta-a-obce/

PSOTOVÁ, H. SALAŠOVÁ, A. *Krajinný plán.* 2004. [online]. [cit. 25. 11. 2018]. Dostupné z: http://www.hydromeliorace. cz/CSKI/Diskuse/salasova_psotova.html

SOJKOVÁ, E., ŠIŘINA P. *Zásady ochrany a obnovy zeleně městských památkových zón, certifikovaná metodika*. VÚKOZ, Průhonice. 2015. [online]. [cit. 4. 3. 2019]. Dostupné z http://invenio.nusl.cz/record/201073

Strategický plán města Blatná, 2018 [online] [cit. 18. 4. 2019]. Dostupné z: https://www.mesto-blatna.cz/e_download.php?file=data/editor/678cs_5.pdf&original=2018.pdf

TREVISAN, J. *Lesopark?*. [online]. [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: http://www.trevisan.cz/sites/default/files/downloads/les-park-lesopark/lesoparkvodnanykomprim121817.pdf

Územní plán města Blatná, 2014. [online]. [cit. 15. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.mesto-blatna.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah1281_11.pdf&original=Blatna_TXT_Oduvodneni.pdf

Územní plán města Blatná, 2016. [online]. [cit. 15. 3. 2019].

Dostupné z: https://www.mesto-blatna.cz/e_download.php?file=data/editor/84cs_1.pdf&original=VYDANI_Blatna_TXT_oduvodneni_FINAL_logo+naho%C5%99e.pdf

Výkres územního plánu Blatná, 2017 [online]. [cit. 19. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.mesto-blatna.cz/e_download.php?file=data/editor/84cs_13.pdf&original=B2_hlavni_vykres.pdf

Legislativní dokumenty:

ČSN 83 9021, *Technologie vegetačních úprav v krajině – Rostliny a jejich výsadba.* Praha. ČNI. 2006.

ČSN 83 9001, *Sadovnictví a krajinářství – Terminologie – Základní a odborné termíny a definice.* Praha: Český normalizační institut. 1999.

UNESCO. *Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention*. Paris. 2008.

Politika územního rozvoje České republiky. Brno: Ústav územního rozvoje, 2008. ISBN 978-80-87318-04-1.

Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení).

Zákon č. 114/1992 Sb. zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny.

Vyhláška č. 500/2006 Sb. o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti.

Vyhláška č. 501/2006 Sb. o všeobecných požadavcích na využívání území.

Vyhláška č. 269/2009 Sb. kterou se mění vyhláška č. 501/2006 o obecných požadavcích na využívání území.

9 PŘÍLOHY

Příloha 1. Seznam použitých zkratek

AOPK – Agentura ochrany přírody a krajiny

CKVB – Centrum kultury a vzdělávání Blatná

ČSN – Česká státní norma

ČÚZK – Český úřad zeměměřický a katastrální

DDM – Domov dětí a mládeže

KÚ – katastrální území

MPZ – městská památková zóna

SMO – Státní mapa odvozená

SPÚ – směrný územní plán

ÚP – územní plán

ZŠ – základní škola

ZUŠ – základní umělecká škola

ŽP – životní prostředí

Příloha 2. Seznam příloh

Příloha 1. Seznam použitých zkratek 127
Příloha 2. Seznam příloh 127
Příloha 3. Seznam obrázků 128
Příloha 4. Seznam tabulek 130
Příloha 5. Seznam grafů 130
Příloha 6. Doplňující fotografie řešeného území zeleně v Blatné zima 2017–jaro 2019 (vlastní) 131
Příloha 7. Fotografie keřů a stromů 14. 3. 2019 (vlastní) 134
Příloha 8. Fotografický výzkum nutnosti parkovacích míst (vlastní) 137
Příloha 9. Doplňující fotografie (vlastní) 139
Příloha 10. Mapy vývoje struktury zástavby r. 1834–2014 (ÚZEMNÍ PLÁN Blatná, 2016) 140
Příloha 11. Výsek řešeného území z originálu mapy stabilního katastru 1:2880, r. 1824-1843 (ČÚZK). 144
Příloha 12.Výsek z mapy kultur stabilního katastru, r. 1834-1844 (ČÚZK). 144

Příloha 13. Výseky řešené lokality ze SMO z let: 1952, 1975,1983, 1992, 1994 (ČÚZK). 145
Příloha 14. Parametry laviček (obchod.mestskymobiliar.cz)..... 147
Příloha 15. Dopis a výběr emailových dopisů v rámci komunitního plánování revitalizace (vlastní)..... 148
Příloha 16. Výpočet celkového počtu stání (www.apko.cz) 150
Příloha 17. Plán cestní sítě a analýzy pěších vztahů (vlastní)..... 153
Příloha 18. Inventarizační plán dřevin (vlastní)..... 154
Příloha 19. Plán schématu druhové skladby (vlastní). 155
Příloha 20. Plán parkovacích stání a místní obslužné komunikace (vlastní). 156
Příloha 21. Plán ideové revitalizační studie (vlastní)..... 157
Příloha 22. Plán osvětlení řešeného území (vlastní). 158
Příloha 23. Skica a vizualizace (vlastní) ……. 159

Příloha 3. Seznam obrázků

Obrázek 1. Schématické znázornění působení hluku s tlumícím vlivem zeleně (BALABÁNOVÁ, 2000). 29
Obrázek 2. Schématické znázornění působení stromu (BALABÁNOVÁ, 2000). 30
Obrázek 3. Role územní studie a pasportu v systému nástrojů informační správy sídelní zeleně (ŠIMEK, 2004). 41
Obrázek 4. Obsahové schéma plánování krajiny. Z obrázku vyčteme, že krajinné plány jsou částečně vytvářené, ovšem jen jako dílčí dokumenty, a ne jako jeden ucelený dokument (CIBULKA, SKLENIČKA, 2006)..... 44
Obrázek 5. Umístění lokality na území České republiky (vlastní) 49
Obrázek 6. Umístění lokality ve městě Blatná (vlastní) 50
Obrázek 7. Vymezení řešené lokality (vlastní)..... 51
Obrázek 8. Širší územní vztahy lokality (vlastní)..... 62
Obrázek 9.Plán Blatné po velkém požáru r. 1834 (Městské muzeum Blatná) 68
Obrázek 10.Indikační skica stabilního katastru území Blatenska (ČÚZK) 69
Obrázek 11. Indikační skica stabilního katastru zastavěného území (ČÚZK)..... 70
Obrázek 12. Indikační skica stabilního katastru zastavěného území (ČÚZK)..... 70
Obrázek 13. Výsek speciální mapy 3. vojenského mapování r. 1875-1952 (ČÚZK) 71
Obrázek 14. Výsek z topografické mapy v systému S-1952, r. 1951-1971 (ČÚZK) 72

Obrázek 15. Výsek směrného územního plánu Blatné 1963. V řešené lokalitě je vidět sad a veřejná zeleň. Kolem silnice ve směru Paštiky je zakreslena silniční alej. (ÚP Blatná, 2016) 73
Obrázek 16. Výsek směrného územního plánu Blatné 1984 (ÚP Blatná, 2016) 74
Obrázek 17. Indikační skica Stabilního katastru (ČÚZK) 75
Obrázek 18. Výřez indikační skici stabilního katastru řešené lokality (ČÚZK) 75
Obrázek 19. Výsek řešené lokality z topografické mapy S-1952, r. 1951-1971 (ČÚZK) 76
Obrázek 20. Výsek řešené lokality z SMO, r. 1994 (ČÚZK) 77
Obrázek 21. Výstřižek ÚP Blatné 2017 s umístěním řešené lokality-oblast P09 (ÚP Blatná, 2017). 79
Obrázek 22. Výstřižek legendy (ÚP Blatná, 2017) 79
Obrázek 23. Návrh kříže (vlastní) 88
Obrázek 24. Mlatové cesty-inspirace (zahradytabor.cz) 89
Obrázek 25. Žulové volně ložené bloky (nášlapné kameny) - inspirace (vlastní) 89
Obrázek 26. Vizualizace lavičky (obchod.mestskymobiliar.cz) 90
Obrázek 27. Lavičky bez opěradel (obchod.mestskymobiliar.cz) 90
Obrázek 28. Inspirace lavičky se stolem (obchod.mestskymobiliar.cz) 91
Obrázek 29. Stojan na kola (obchod.mestskymobiliar.cz) 91
Obrázek 30. Pítko na pitnou vodu (obchod.mestskymobiliar.cz) 92
Obrázek 31. Informační tabule (obchod.mestskymobiliar.cz) 92
Obrázek 32. Koš (obchod.mestskymobiliar.cz) 93
Obrázek 33. Vizualizace volných herních prvků (vlastní) 94
Obrázek 34. Veřejné osvětlení (luxprim.cz) 94
Obrázek 35. Plán secí (vlastní) 95
Obrázek 36. Inspirace – jedlá louka (vlastní) 100
Obrázek 37. Inspirace – lupina (vlastní) 100
Obrázek 38. Inspirace – strakonická louka (vlastní) 100
Obrázek 39. Inspirace – růže (vlastní) 100
Obrázek 40. Pěstování zeleniny v komunitní zahradě (Jedlé město) 109
Obrázek 41. Komunitní sad (Jedlé mesto) 109
Obrázek 42. Foley Community Orchard (google.com) 110
Obrázek 43. Dobrovolníci v sadu (Foley Community Orchard, 2018) 111

Obrázek 44. Principy odclonění rušící výroby zelení, nebo přetvoření rušící výroby na výrobu nerušící (Územní plán města Blatná, 2018). 113

Příloha 4. Seznam tabulek

Tabulka 1. Číselník pro posouzení věkového stádia stromů a keřů (FLERA, 2018). 52
Tabulka 2. Číselník pro posuzování zdravotního stavu stromů a keřů (FLERA, 2018) 53
Tabulka 3. Hodnocení řešení zeleně (vlastní) 80
Tabulka 4. Inventarizační dendrologická tabulka stromů (vlastní) 81
Tabulka 5. Inventarizační dendrologická tabulka stromů – pokračování (vlastní) 81
Tabulka 6. Inventarizační dendrologická tabulka keřů (vlastní) 82
Tabulka 7. Zastoupení taxonů dřevin (vlastní) 82
Tabulka 8. Rozložení zdravotního stavu stromů (vlastní) 83
Tabulka 9. Zastoupení taxonů křovin (vlastní) 84
Tabulka 10. Rozložení zdravotního stav křovin (vlastní) 84
Tabulka 11. Průzkum stání aut (vlastní) 85
Tabulka 12. Sortiment rostlin pro sekci 1 (vlastní) 97
Tabulka 13. Sortiment rostlin pro sekci 2 (vlastní) 98
Tabulka 14. Sortiment rostlin pro sekci 3 (vlastní) 98
Tabulka 15. Sortiment rostlin pro sekci 4 (vlastní) 99
Tabulka 16. Sortiment rostlin pro sekci 5 (vlastní) 99
Tabulka 17. Rozpočet rostlinného materiálu (vlastní) 104
Tabulka 18. Rozpočet mobiliáře (vlastní) 104
Tabulka 19. Rozpočet přípravné fáze (vlastní) 105
Tabulka 20. Rozpočet fáze realizace cest a částečné výsadby (vlastní) 106
Tabulka 21. Rozpočet fáze realizace „Koruny“ a konečná výsadba (vlastní) 107
Tabulka 22. Rozpočet dokončovací fáze a vypočtení celkových cen (vlastní) 107
Tabulka 23. Rozpočet povýsadbové péče, která není zahrnuta v celkové ceně projektu(vlastní) 108

Příloha 5. Seznam grafů

Graf 1. Zastoupení taxonů dřevin (vlastní) 82
Graf 2. Zdravotní stav stromů (vlastní) 83

Příloha 6. Doplňující fotografie řešeného území zeleně v Blatné zima 2017–jaro 2019 (vlastní)

Zima 2017

Jaro 2018

Jaro 2018

Léto 2018

Léto 2018

Podzim 2018

Zima 2018

Zima 2019

Jaro 2019

Příloha 7. Fotografie keřů a stromů 14. 3. 2019 (vlastní)

Forsythia

Forsythia

Malus

Malus

Malus

Prunus domestica syriaca

Prunus

Pyrus

Příloha 8. Fotografický výzkum nutnosti parkovacích míst (vlastní)

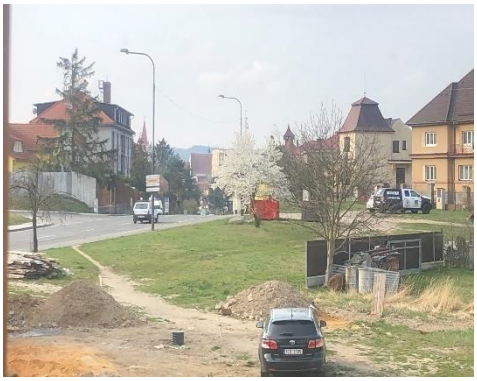

Příloha 9. Doplňující fotografie (vlastní)

Příloha 10. Mapy vývoje struktury zástavby r. 1834–2014 (ÚZEMNÍ PLÁN Blatná, 2016)

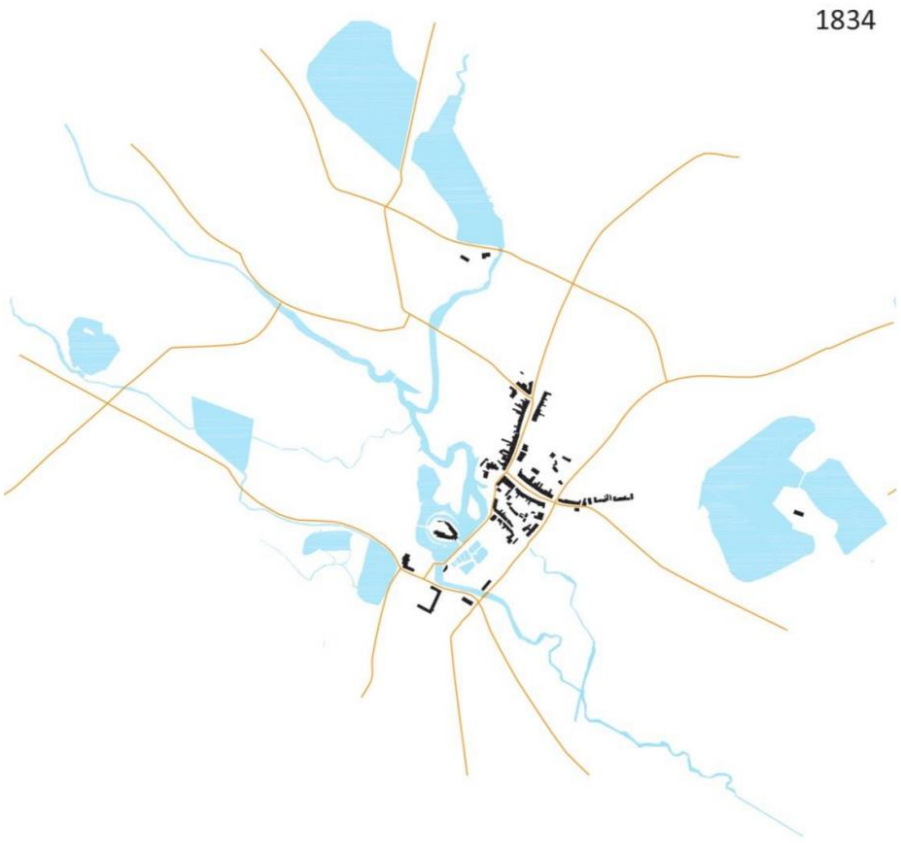

1938

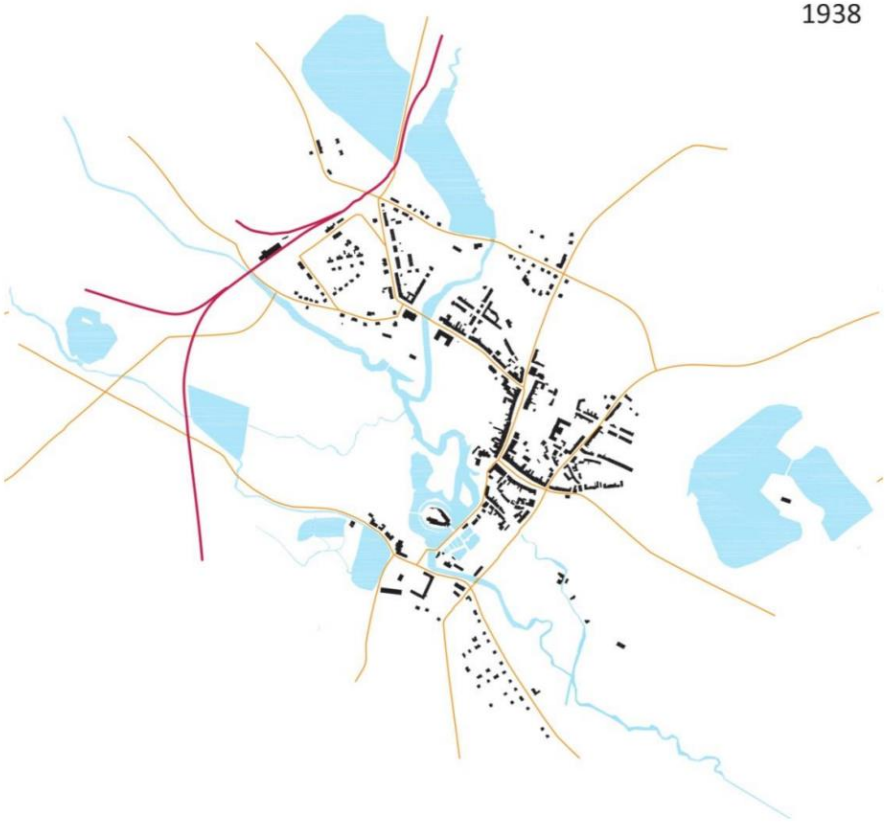

1951

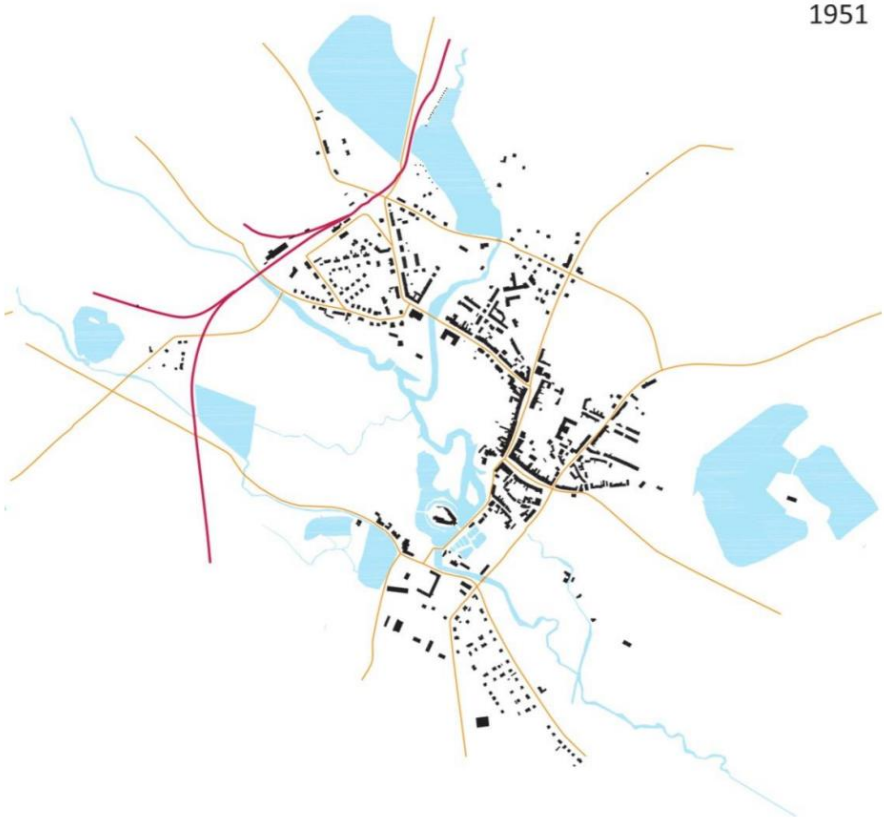

1961

1981

2014

Příloha 11. Výsek řešeného území z originálu mapy stabilního katastru 1:2880, r. 1824-1843 (ČÚZK).

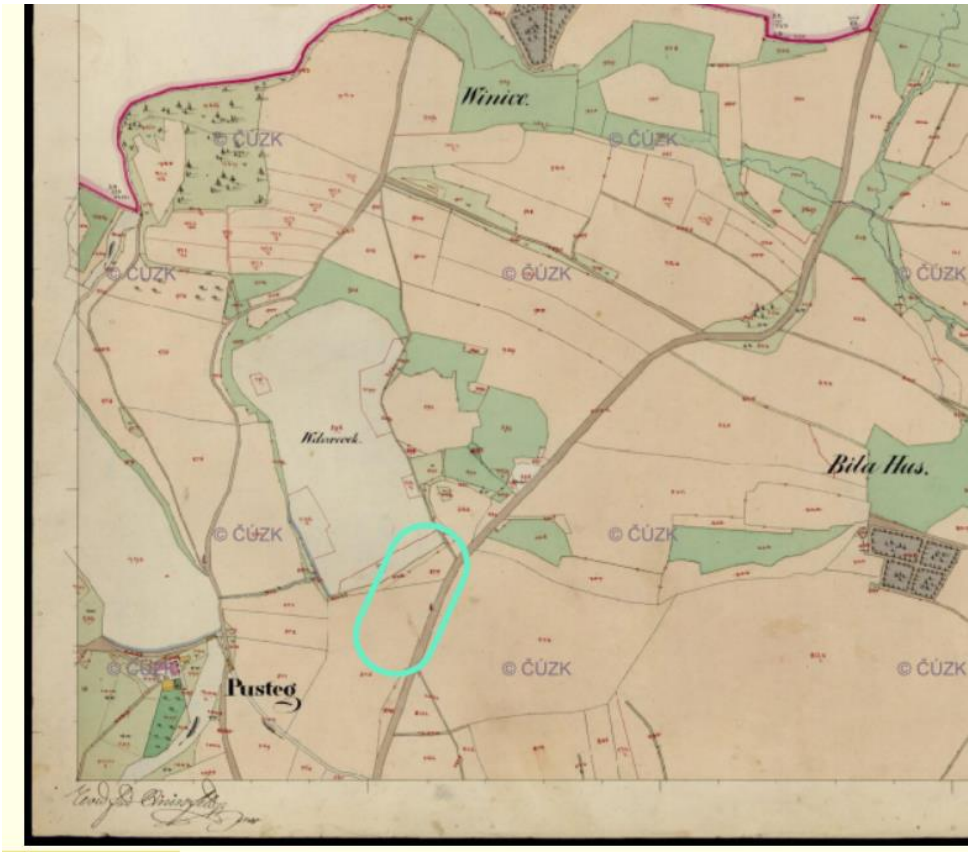

Příloha 12.Výsek z mapy kultur stabilního katastru, r. 1834-1844 (ČÚZK).

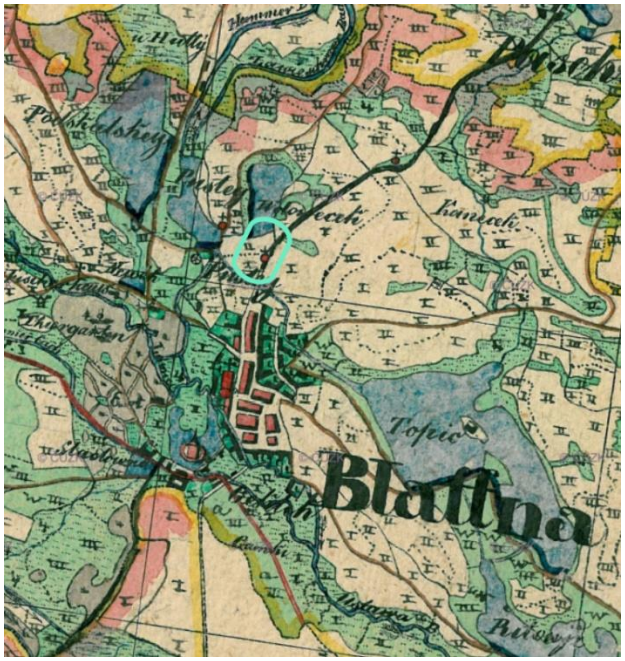

Příloha 13. Výseky řešené lokality ze SMO z let: 1952, 1975,1983, 1992, 1994 (ČÚZK).

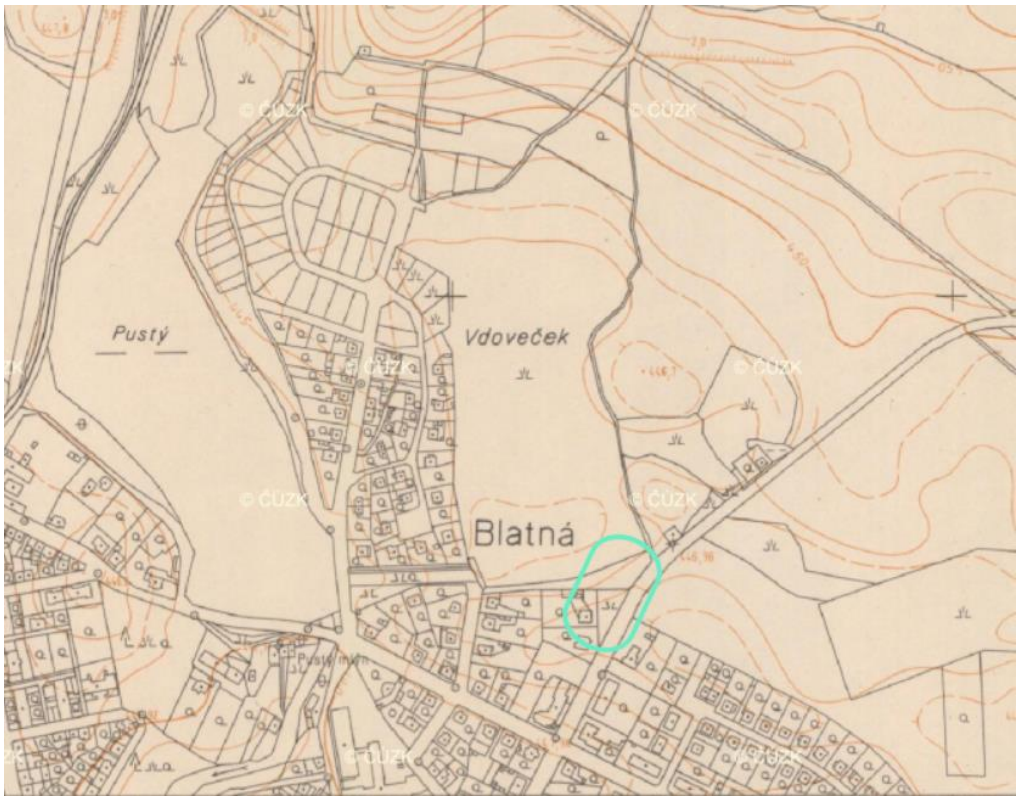

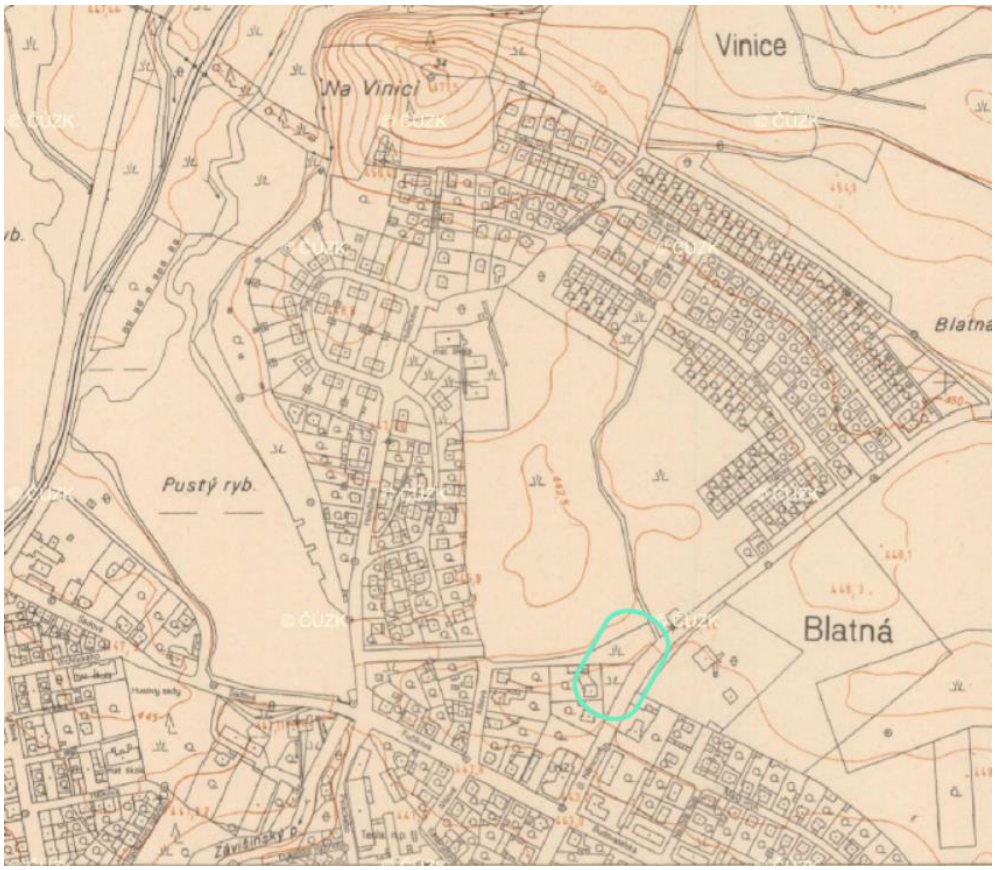
Vinice
Na Vinici
Pustý ryb.
Blatná

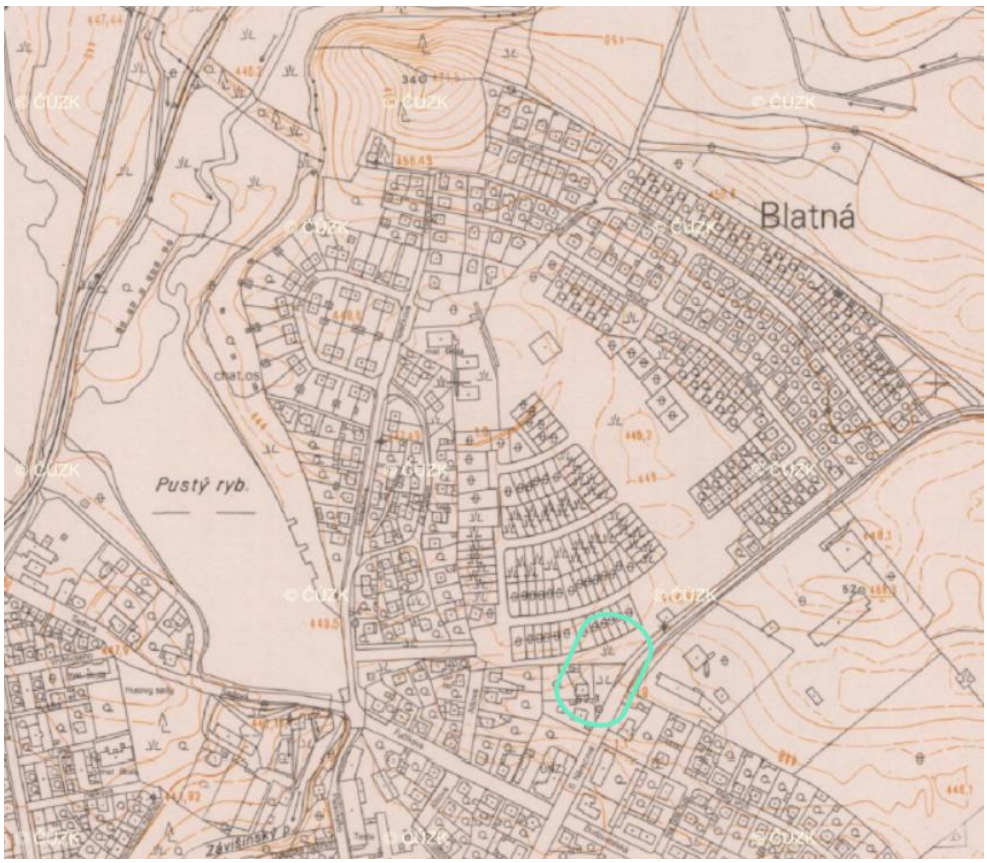
Blatná
Pustý ryb.

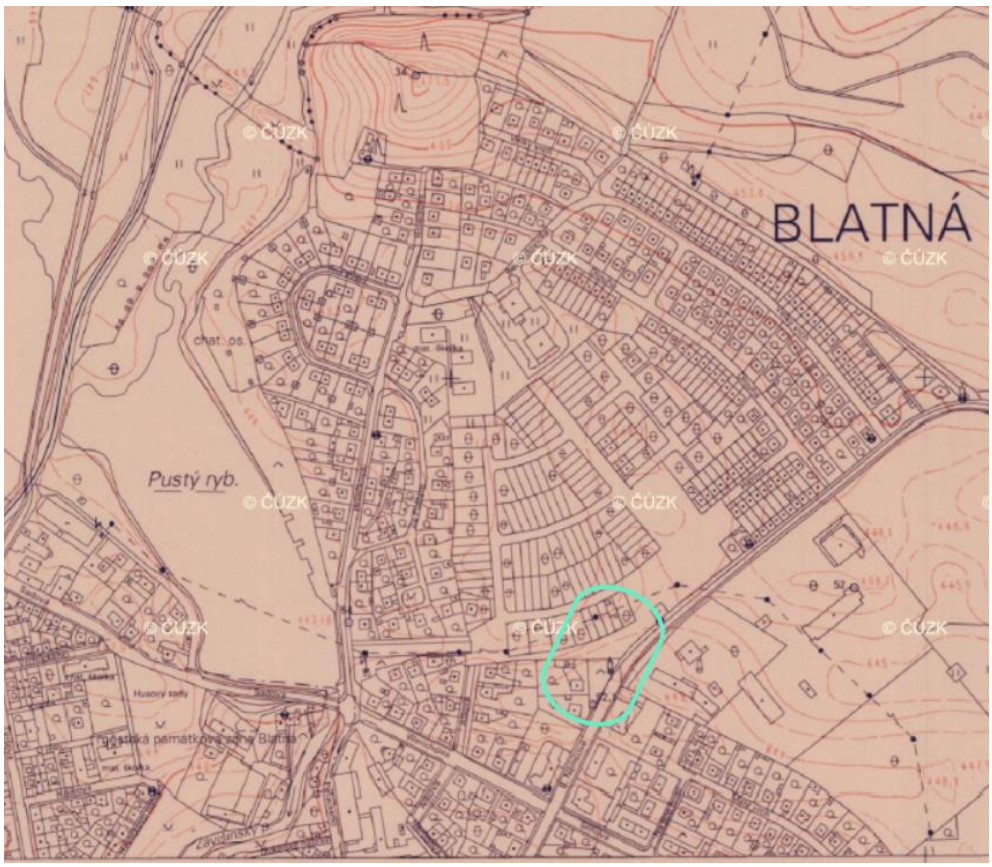

Příloha 14. Parametry laviček (obchod.mestskymobiliar.cz).

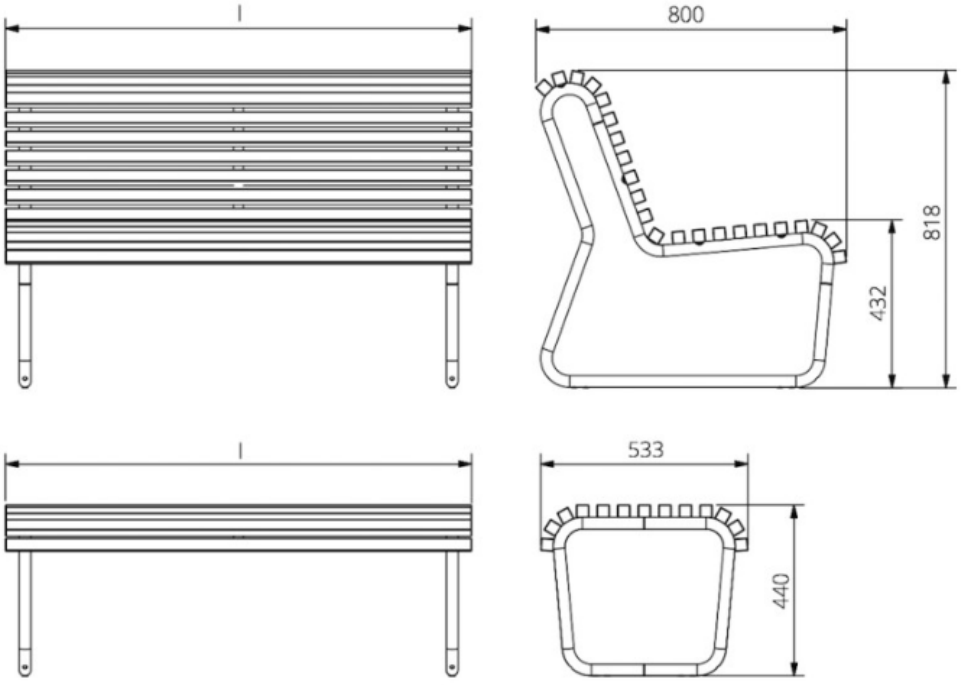

Příloha 15. Dopis a výběr emailových dopisů v rámci komunitního plánování revitalizace (vlastní)

8. 3. 2019

Hezký páteční den,

jmenuji se Veronika Hosnedlová a bydlím kousek od Vašeho bydliště. Píši diplomovou práci na téma **Revitalizace zeleně v podobě jedlého komunitního sadu v Blatné**. Mým záměrem je virtuálně sad umístit do míst nevyužité zeleně v blízkosti Vašeho domu. Tato zeleň se nachází při ulici Paštická, naproti obchodu s koberci a na její ploše roste švestka, jabloň, hrušeň a mirabelka. Také na ní stojí 2 kontejnery na větve a rostlinný odpad a zvony na odpad tříděný.

Komunitní plochy zeleně slouží k užívání danou specifickou komunitou, sousedy dané plochy, veřejností města či návštěvníky města. Komunitní sad je předurčen k veřejnému potkávání, poznání se se svými sousedy k pěstování ovoce (může si sesbírat každý či jen daná komunita) a ke konání akcí přírodního charakteru.

Od Vás bych ráda věděla, v případě realizace takového sadu, jaký ovocný strom byste si pro tento veřejný komunitní sad ve vaší blízkosti přáli vysadit. Vybírejte prosím z krajových odrůd a místních druhů dřevin. Tímto výběrem mi zajistíte dobré předpoklady v přípravě plánování jedlého sadu, na kterém by se podle zásad komunitního pěstování měli podílet lidé z dané komunity či sousedství.

Návrhy posílejte co nejdříve buď v podobě emailu nebo vložte návrh do schránky. K návrhu připojte své jméno, které bude použito jen pro účely mého dotazování. Tyto informace nebudou nijak vystaveny

v mé diplomové práci ani v jiných pracích.

Děkuji za Vaši pomoc při tvorbě mé diplomové práce.

Veronika Hosnedlová
Hálova 1293
Blatná 388 01

VeronikaHosnedlova@hotmail.com

[redacted]
Út 12. 3. 2019 18:02
veronikahosnedlova@hotmail.com

Hezký den,
reaguji na Tvůj záměr "komunitního sadu" v ulici Paštická. Hovořili jsme doma o stromech, které by nám udělali radost a navrhujeme broskvoň a hrušeň.
Držím palce při diplomové práci.
Přeji kásný večer a s pozdravem [redacted]

LK [redacted]
So 16. 3. 2019 9:08
veronikahosnedlova@hotmail.com

Dobrý den,
dávám hlas HRUŠCE, jelikož ta chybí ve stávající skupině ovocných stromků.

Zdraví
[redacted]
Nad Vdovečkem [redacted] Blatná

L [redacted]
8:43

Komu: veronikahosnedlova@hotmail.com

Dobrý den,

Píšu Vám na Vaši žádost ohledně výsadby stromů v komunitním sadu. Jak už jsem zmiňovala při našem rozhovoru, byla bych ráda, kdyby se nechala vysadit třešeň, popřípadě meruňka.

Ještě jednou děkuji moc za zájem.

S pozdravem
[redacted]

[redacted]
08.04.2019 14:56

Komu: veronikahosnedlova@hotmail.com

Dobrý den,
Rád bych zareagoval na Váš dopis, týkajícího se vysazování stromů na Vinici. Velice by se mi líbilo, kdyby se vysadily nějaké staré odrůdy ovocných stromů nebo meruňka.

S přáním hezkého dne
[redacted]

Příloha 16. Výpočet celkového počtu stání (www.apko.cz)

Odstavné a parkovací plochy - Výpočet celkového počtu stání

Základní údaje

Okres

Strakonice

Obec

Blatná

Typ objektu

Poliklinika

Součinitel vlivu stupně automobilizace

Počet obyvatel v obci

6731

obyvatel

Počet registrovanych vozidel

2966

osobních vozidel

Stupeň automobilizace

441

osobních vozidel na 1000 obyvatel

Součinitel vlivu stupně automobilizace

1,1

Součinitel redukce počtu stání

Druh MHD

Bus ▼

Součinitel frekvence spojů

0,5

vozidel za hodinu

Průměrná čekací doba

108

minut

Docházková vzdálenost

200

metrů
Doba docházky na zastávku

2,4

minut
Součinitel nástupní doby

110,4

minut
Měrná frekvence spojů

0,5

Index dostupnosti

0,5

Stupeň úrovně dostupnosti

1

Charakter území

A

Charakter území na základě "Stupeně úrovně dostupnosti": A
Součinitel redukce počtu stání

1

Základní ukazatele výhledového počtu odstavných stání

Druh stavby

- poliklinika, ordinace ▼

Účelová jednotka: zdravotnický personál
Počet účelových jednotek na 1 stání: 3
Počet účelových jednotek v objektu

19

Účelová jednotka: lékařská ordinace
Počet účelových jednotek na 1 stání: 0.5
Počet účelových jednotek v objektu

19

Počet parkovacích stání

44,33

stání

Druh stavby

- park ▼

Účelová jednotka: plocha m²
Počet účelových jednotek na 1 stání: 10000
Počet účelových jednotek v objektu

2679

Počet parkovacích stání

0,27

stání

Celkový počet stání

Celkový počet stání

49,06

stání

Příloha 17. Plán cestní sítě a analýzy pěších vztahů (vlastní).

Cestní síť a analýza pěších vztahů

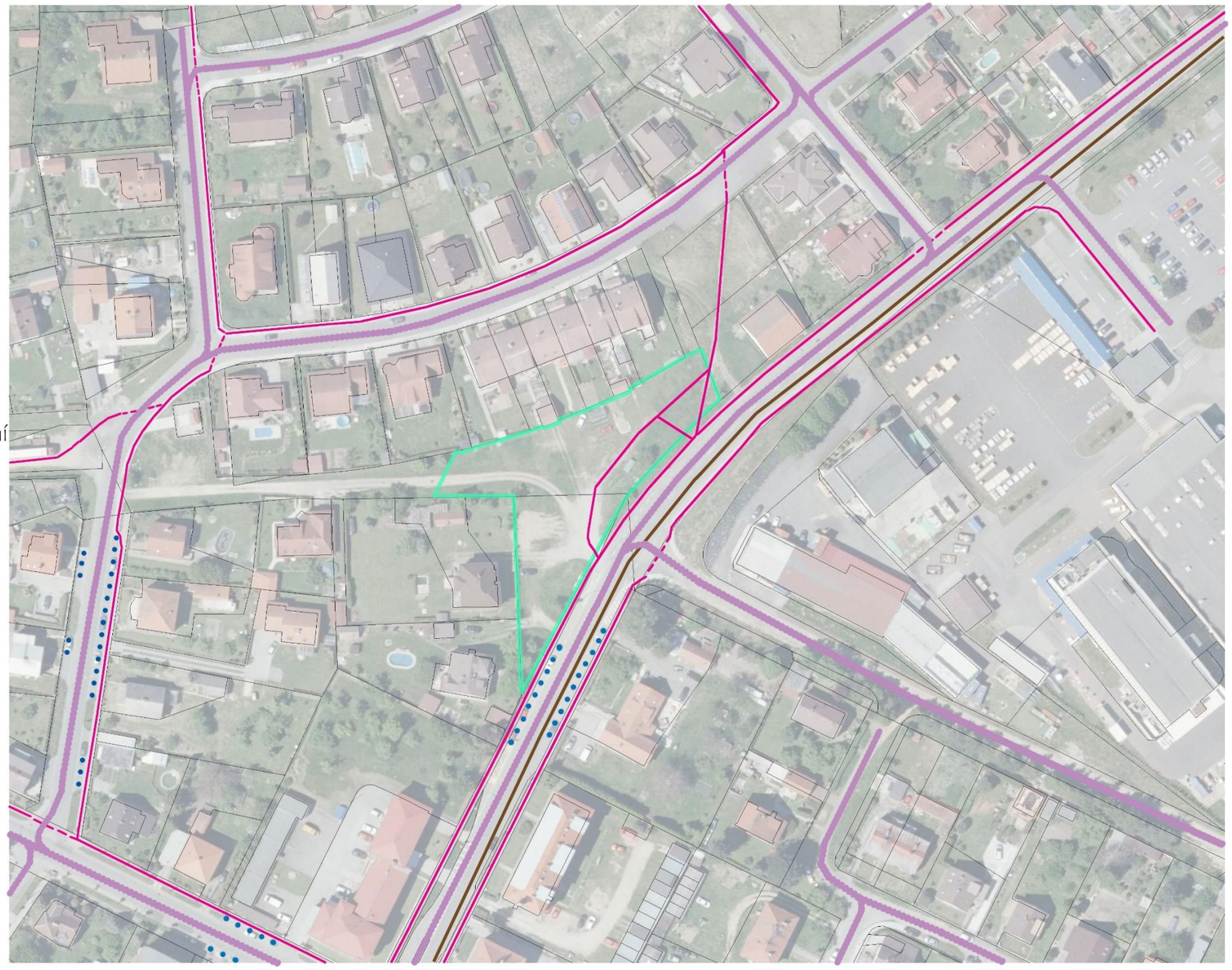

Legenda

- Řešené území
- Hlavní pěší tok
- Podélné parkování
- Cyklostezka
- Cestní síť

metry

0 12,5 25 50 75

Veroničku Hosnedlovou

Příloha 18. Inventarizační plán dřevin (vlastní).

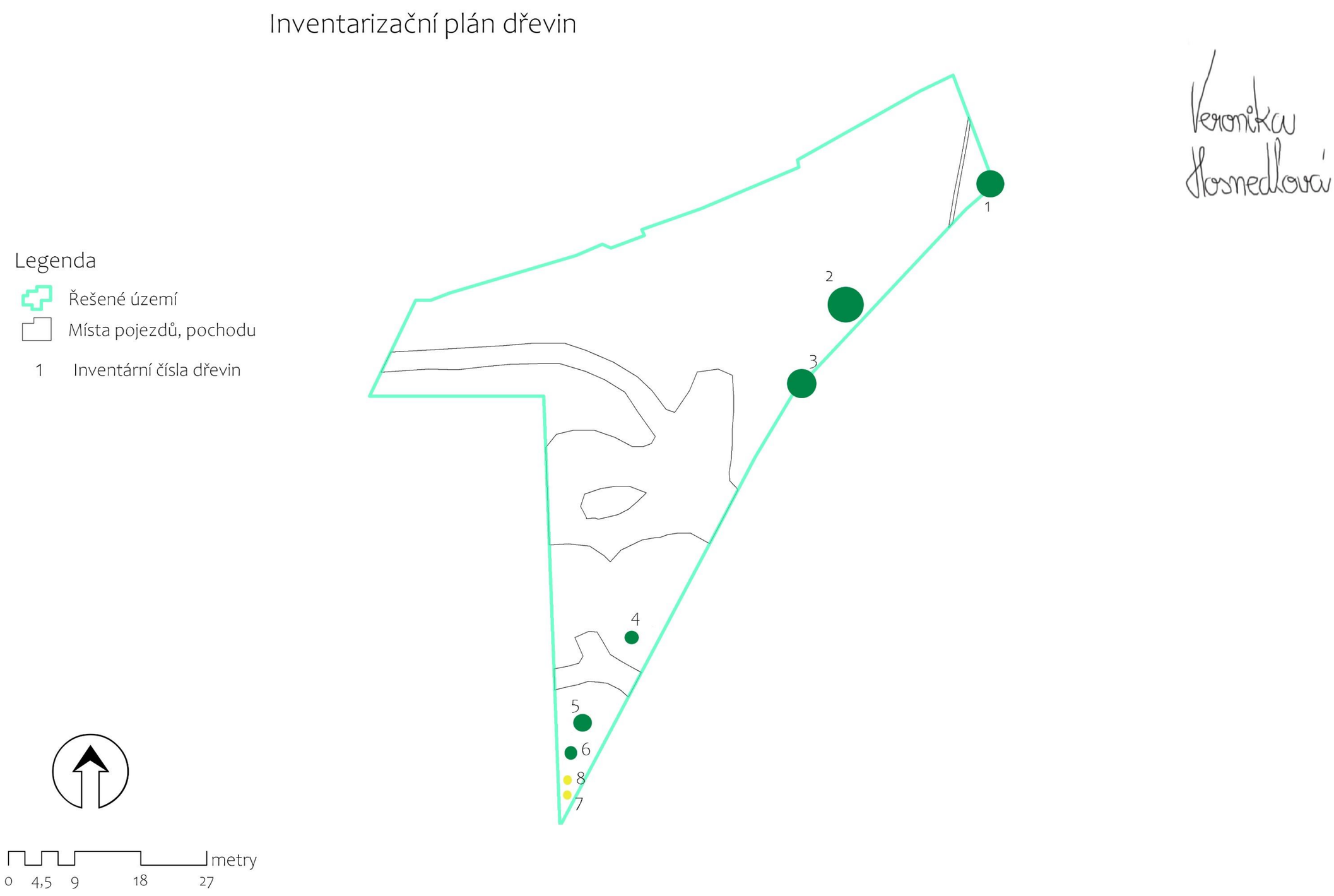

Veronika Hosnedlová

Příloha 19. Plán schématu druhové skladby (vlastní).

Příloha 20. Plán parkovacích stání a místní obslužné komunikace (vlastní).

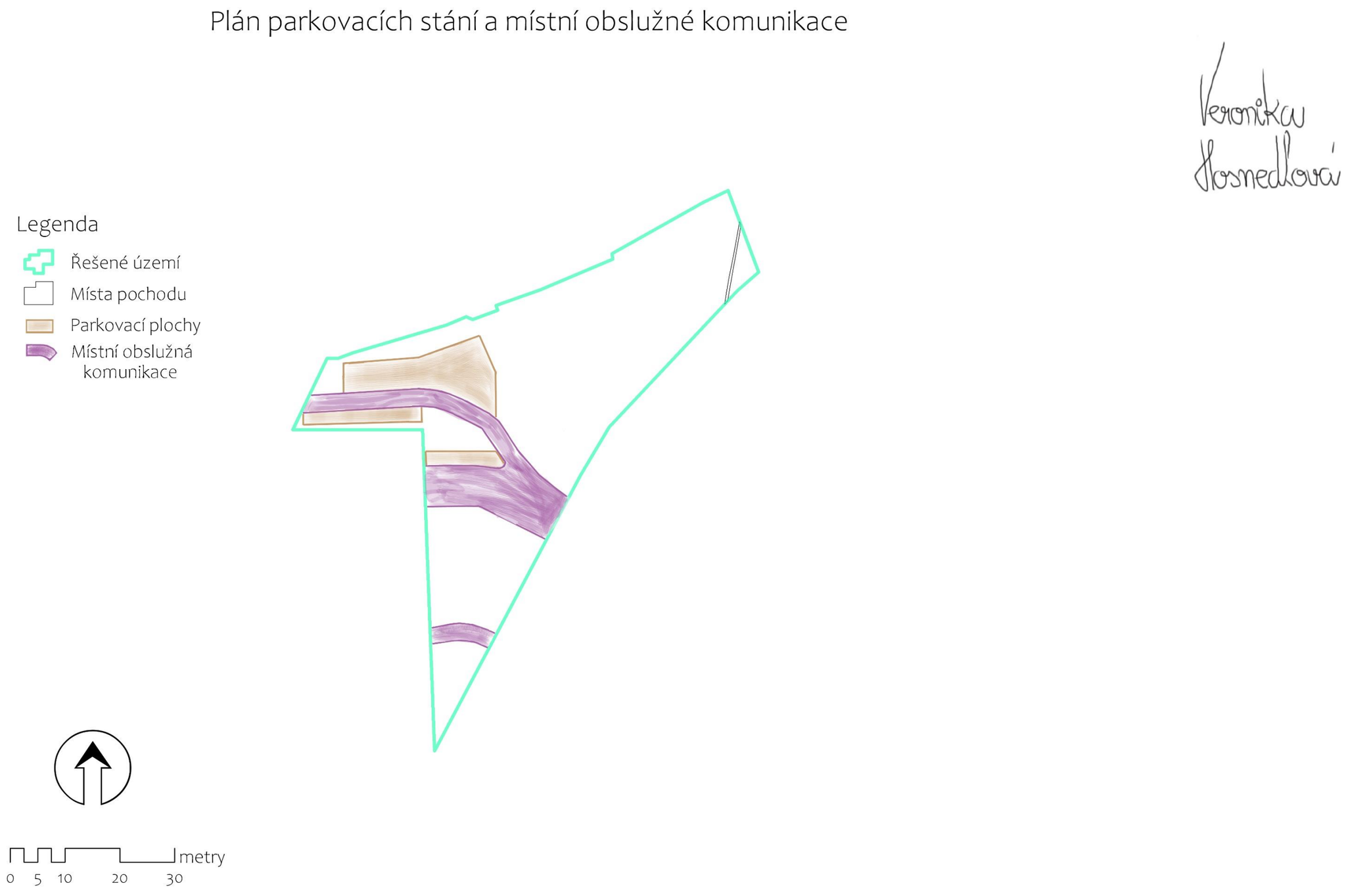

Příloha 21. Plán ideové revitalizační studie (vlastní).

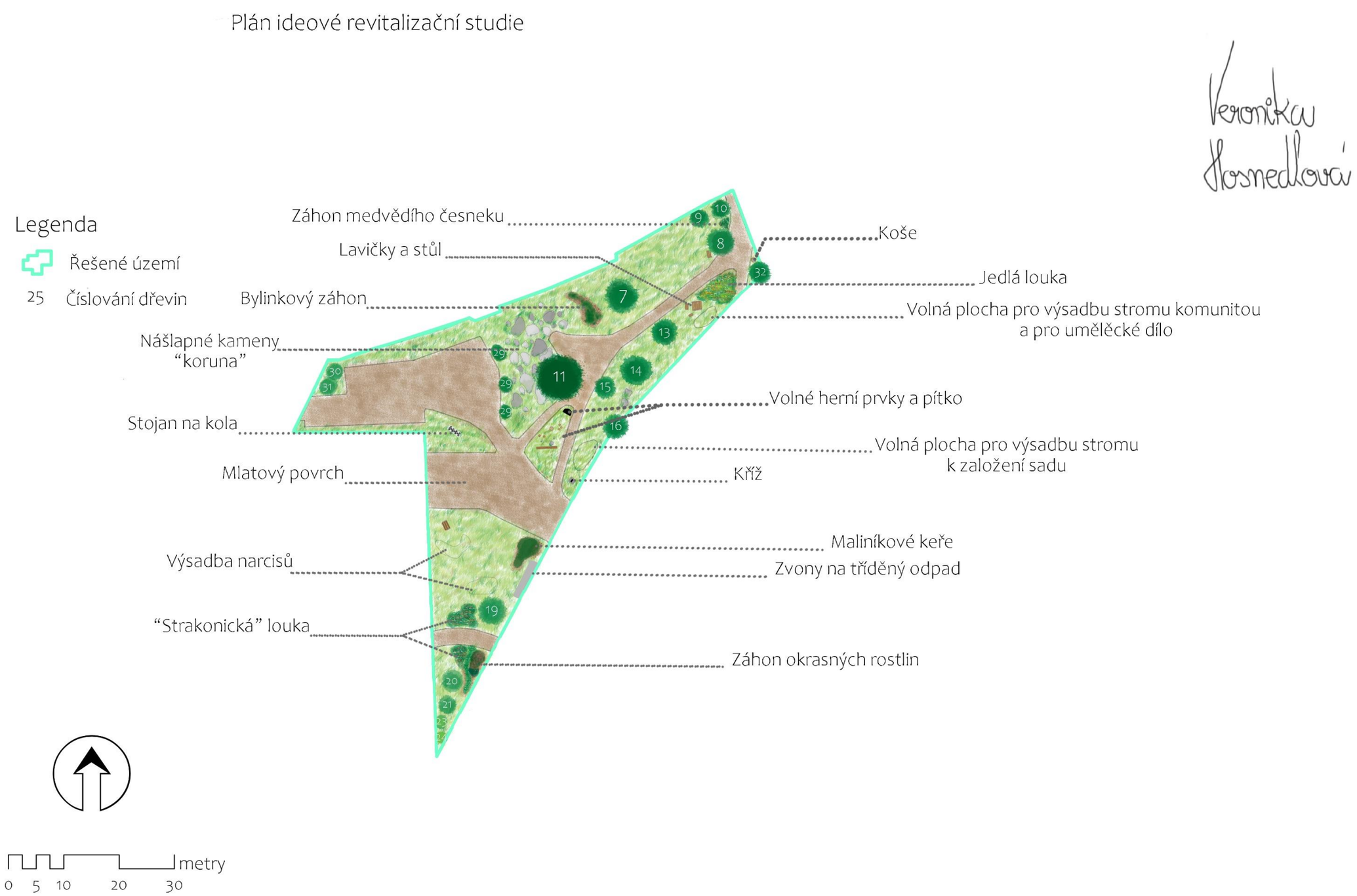

Příloha 22. Plán osvětlení řešeného území (vlastní).

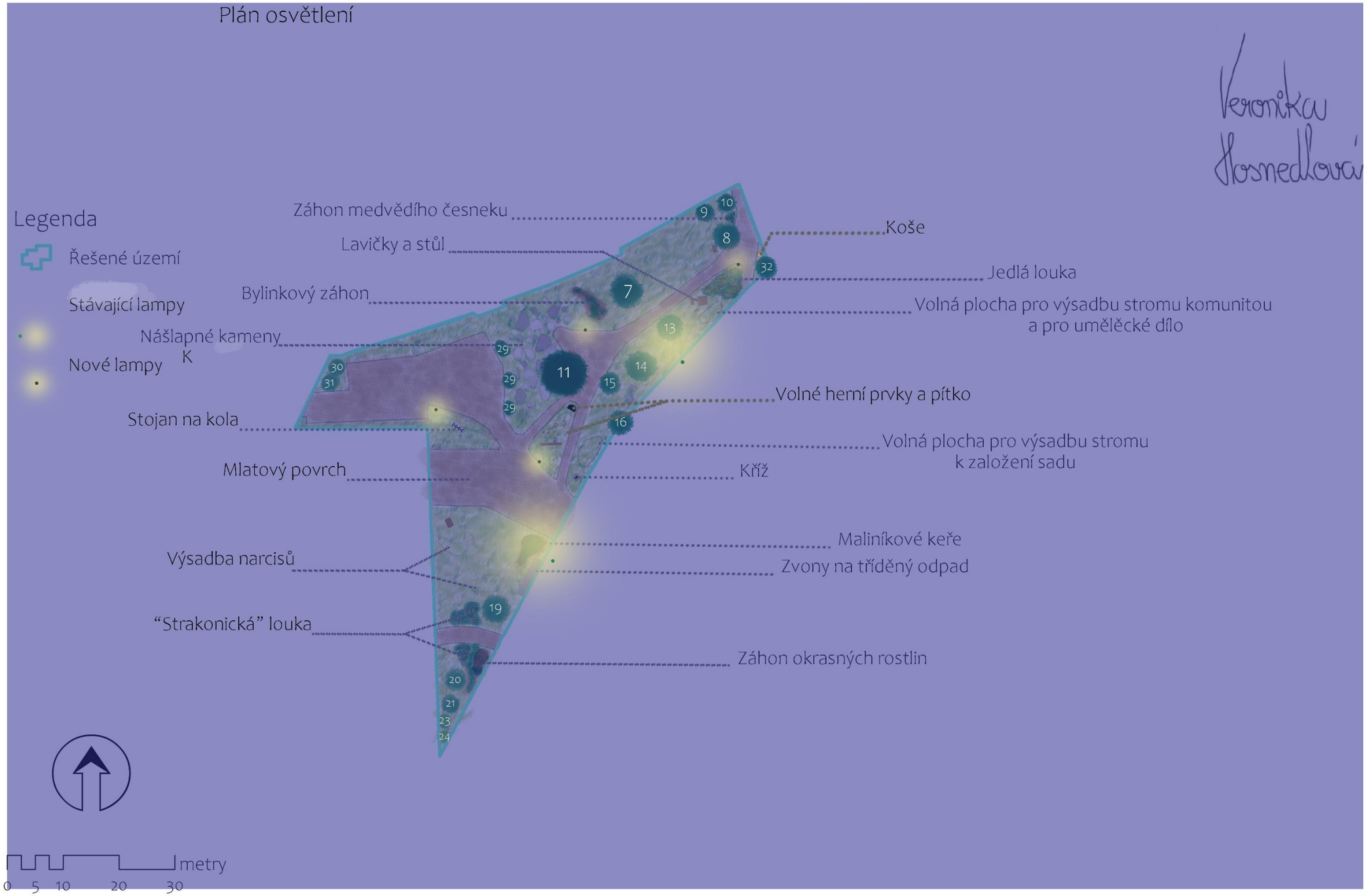

Příloha 23. Skica a vizualizace (vlastní)

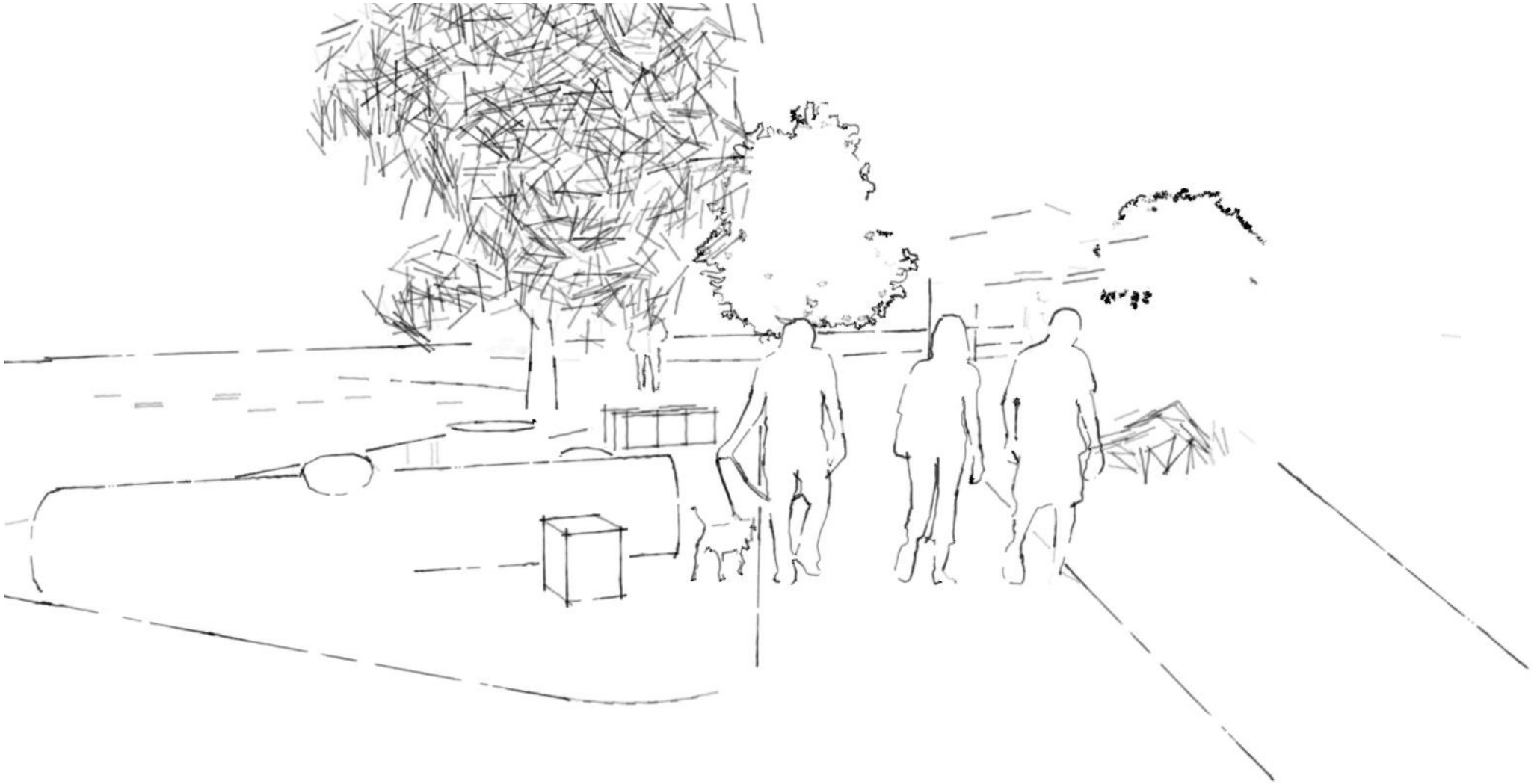

Veroniku
Hosnedlovú

Veroniku
Hosnedlovú

Veroniku
Hosnedlovú

Veronika
Hosnedlová